יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשן (טאבעלע פון די מלוכה־לאטעריע — זעה 11 זייט) היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 225 | Łódź, Środa, 25 września 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ"ז אלול תרצ"ה | № 225

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

קאמיטעט פון פינף רעזיגנירט

פון פרידליכען ערלעדיגען דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט

ענגליש־פראנצויזישע ענגע צוזאמענארבייט אין אלע פראגען

פאריז, 24 (ספ. טעל.)

ס'זענען שוין נישט פארהאן קיין אפטימיסטען, נישט אין גענף און נישט אין פאריז. נאך נעכטען האבען עטליכע צייטונגען געהאפט, אז אויפ'ן יסוד פון די איטאליענישע קאנטר־פראפאזיציעס וועט קומען צו נייע אונטערהאנדלונגען צווישען קאמיטעט פון פינף מיט רוים. איצט האט דער קאמיטעט פון פינף ערקלערט, אז זיין מיסיע איז פערענדיגט. איצט רעכענט שוין קיינער נישט דערויף, אז דער קאנ־פליקט וועט פרידליך ערלעדיגט ווערען.

די הויפט־פעראינטערעסירונג איז איצט געווענדעט אויף דער ענגער צוזאמענארבייט צווישען פראנקרייך און ענגלאנד, נישט נאר אין דער אפרי־קאנישער פראגע, נאר אין אלע אייראפעאישע פראבלעמען.

די דאזיגע שטעלונג איז געקומען צום פארשיין אין די געשפרעכען, וואס זענען אפגעהאלטען גע־ווארען צווישען לאוואל און אידענ'ען און מיט אלאיזי דאס געשפרעך פון לאוואל מיט דעם איטאליע־נישען דעלעגאט האט געהאט דראמאטישע מאמענ־טען.

לאוואל האט געמאכט דעם באראן אלאיזי פאר־ווארפען צוליב דעם טאן פון די איטאליענישע נעגען פארשלאגען, מאכענדיג אויפמערקזאם, אז דער טאן האט געדארפט זיין אנ'אנדערער כאטש דערפאר, אז דער קאמיטעט פון פינף האט געמאכט גרויסע אנ־שטרענגונגען צו ערלעדיגען דעם קאנפליקט.

אין דעם געשפרעך מיט אידענ'ען האט לאוואל ערקלערט, אז ער פעראייניגט זיך פולשטענדיג צו דער שטעלונג פון ענגלאנד.

אידען האט פרעציזירט די ענגלישע שטעלונג אויף דעם אופן, אז ענגלאנד טראכט נישט וועגען קיין מיליטערישע סאנקציעס. די ענגלישע רעגירונג האלט, אז ווירטשאפטליכע און פינאנציעלע סאנק־ציעס וועלען זיין פולשטענדיג גענוג, ס'איז אויך אנגענומען געווארען א שטעלונג אויף דעם פאל, אויב אייראפא וועט זיין בעדראהט.

ס'איז אויך מעגליך, אז ענגלאנד וועט שליסען א רייה אפמאכען מיט פראנקרייך, כדי צו זיכערן א דויערהאפטע און אקטיווע ענגליש־פראנצויזישע צוזאמענארבייט אין אייראפא.

פארשטענדיגונג צווישען אביסיניען און ענגלאנד.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

דער אביסינישער קייזער האט ערקלערט דעם קארעספאנדענט פון „טיימס", אז אין פאל פון א מלחמה־אויסברוך וועט דאס אביסינישע מיליטער נישט שטעלען קיין ווידערשטאנד די איטאליענער און וועט זיך צוריקציהען, כדי צו בעווייזען ווער ס'איז דער אנפאלער. ערשט שפעטער וועלען די אבי־סיניער פערטיידיגען זייער לאנד מיט אלע מיטלען.

דער נעגוס האט זיך אויך ארויסגעזאגט דערפאר, אז די מלוכות זאלען אנווענדען סאנקציעס געגען איטאליען און צומאכען דעם סועץ־קאנאל. דאס וואלט געקענט ברענגען דערצו, אז די מלחמה זאל אויסגעמיטען ווערען.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

ס'געהען ארום קלאנגען, אז צווישען ענגלאנד און אביסיניען עקזיסטירט א פארשטענדיגונג וועגען דעם אופן ווי אזוי אביסיניען זאל פיהרען די מלחמה מיט איטאליען. אביסיניען וועט נישט מאכען קיין שום שריט אהן דער פארשטענדיגונג מיט ענגלאנד.

מוסאליני האלט זיך ביי ס'זייניגע.

רוים, 24 (ספ. טעל.)

ס'איז פארעפענטליכט געווארן א קאמוניקאט וועגען דער היינטיגער זיצונג פון איטאליענישען מיניסטארען־ראט. מוסאליני האט אפגעגעבען א דעקלאראציע וועגען דער פאליטישער לאגע, וואס האט זיך געשאפען פון שבת ביז היינט.

מוסאליני האט פעסטגעשטעלט, אז איטאליען האט נישט פארגעשטעלט קיין קאנטר־פראפאזיציעס אין גענף, נאר מינדליך ערקלערט דעם קאמיטעט פון פינף פארוואס איטאליען קען נישט אננעהמען זייערע פארשלאגען.

א פראנצויזישע מיליטער - אפטיילונג אין אביסיניען.

אדיס־אבעבא, 24 (ספ. טעל.)

ווי ס'מעלדעט די רייטער־אגענטור האט די אבי־סינישע רעגירונג ערלויבט אויף דעם אנקומען פון א פראנצויזישע אפטיילונג קאלאניאל - זעלנער, כדי צו זיכערן דעם שוץ פון דער ליניע און באהן־פערזאנאל אין דירעדאו.

זיצונג פון ענגלישען קאבינעט.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון ענגלישען מיניסטארען־ראט. ס'זענען נישט אנגענומען געווא־רען קיין שום נייע בעשלוסען. ס'איז נאר בעשטע־טיגט געווארען די האנדלונג פון ענגלישען אויסערן־מיניסטער און מיניסטער אידען אין דעם איטאליע־ניש - אביסינישען קאנפליקט.

טראנספארטען מיליטער

רוים, 24 (ספ. טעל.)

אין די נאהענטסטע 3 טעג וועלען אפטראנס־פארטירט ווערען קיין אפריקא 19362 אפיצירען און זעלנער און 1200 אויטאס.

סאוועטישע פארשלאגען.

רוים, 24 (ספ. טעל.)

די צייטונגען שרייבען, אז ליטווינאוו וועט פאר־לעגען אין גענף, אז די פעלקער־ליגע זאל פערמא־נענט אמטירען, די סאוועטען וועלען אויך ארויס־שיקען 15 שיפען אויפ'ן מיטלענדישען ים, כדי זיין גרייט אויפ'ן פאל ווען די פעלקער־ליגע וועט בעשלי־סען אנצונעהמען סאנקציעס.

וויכטיגע פארטיפיקאציע

רוים, 24 (ספ. טעל.)

די אפיציעלע צייטונגען מעלדען, אז די רעגי־רונג האט בעשטימט 12 מיליאן ליר אויף באלדיגע און נויטיגע עפענטליכע ארבייטען.

לויט די קלאנגען איז דאס געלד בעשטימט גע־ווארען אויף צו פארטיפיקירען די איטאליענישע גרענעס.

צי שלאגט מען זיך שוין?

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

די „האוואס"־אגענטור מעלדעט פון אדיס־אבע־בא: לויט נישט בעשטעטיגטע קלאנגען, איז פאר־געקומען אנ'אינצידענט אויף דער גרעניץ צווישען דער פראווינץ אגאצען און איטאליעניש סאמאליא. אנ'אפטיילונג זעלנער איז ארויף אויף דער אביסיני־שער טעריטאריע. ווען די אביסינישע גרעניץ־וואך האט אויפגעפאדערט די איטאליענער אפצוגעבען דאס געוועהר, האבען זיי אנגעהויבען צו שיסען פון מאשין־געוועהר.

אירלאנדס שטעלונג.

דובלין, 24 (ספ. טעל.)

צוליב דער ערקלערונג פון פרעזידענט פון איר־לאנד דע־וואלערא אין גענף, אז אירלאנד איז גרייט צו פערטיידיגען דעם אפמאך פון דער פעלקער־ליגע, האלט מען דא, אז אויב ס'וועלען אנגענומען ווערען סאנקציעס געגען איטאליען וועט אירלאנד שטעלען צו דיספאזיציע איהר ארמעע.

וואס וויל גריכענלאנד?

אטען, 24 (ספ. טעל.)

נעכטען האט געזאלט בעפרייט ווערען פון מי־ליטער־דינסט דאס יאהרגאנג 1934. דער קריגס־מי־ניסטער האט אבער פעראָרדענט אפצולעגען די בע־פרייאונג פון די זעלנער אויף אנ'אונבעגרעניצטען טערמין.

דער

ערב־ראש־השנה־נומער

פון

„נייעם פאלקסבלאט"

וואס וועט ערשיינען אין א פיל־פערגרעסערטער אויפלאגע, וועט אנטהאלטען א שפע פון פובליציסטישען און ליטערארישען מאטעריאל. דערונטער פון

דיכטער יצחק קאצענעלסאן, דיכטער משה בראדערזאן, רעד. י. אוגער, לעא קעניג, ד"ר י. פרידמאן, י. אבערזשאנעק, דוד פינסקי, י. מאשקאוויטש א. א.

אנאנסען

צום גרויסען ערב־יום־טוב־נומער

ווערען שוין אנגענומען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט" פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

ס'איז געווינשען, וואס פריהער אויפצוגעבען די אנאנסען.

ארעסטירט יודישע סוחרים אין דאנציג

פאר האנדעל מיט וואלוטע

דאנציג, 24 (ספ. טעל.)

די פוילישע צייטונגען ברענגען א ידיעה, אז די דאנציגער פאליציי האט נעכטען ענטדעקט א „שווארצע בערזע" אין דער וואוינונג פון רעגינא מאלער, וואו געקומענע פון פוילען האבען פערקויפט וואלו־טע. ס'זענען ארעסטירט געווארען 10 יודישע סוח־רים פון ווארשא, פלאצק און טשענסטאכאוו. אלע ארעסטירטע זענען ארייגעזעצט געווארען אין טור־מע און דאס געלד איז קאנפיסקירט געווארען.

יודישע ספארטלער אין דייטשלאנד וועלען ווארשיינליך נישט צוגעלאזען ווערען צו דער אלימפיאדע

בערלין, (יט"א). די פראגע אויף וויפיל די לעצטע נירענבערגער געזעצען וועלען זיך אפרופען אויף דעם יודישען אנטייל אין דער אלימפיאדע, איז וויזט אוים ביז איצט נאך נישט קלאר, פאר די מאכט ארגאנען גופא. ערשט די אויספיהר תקנות צו די דער־מאהנטע געזעצע וועלען אויפקלערען דעם ענין נעה־מענדיג אין אכט די שוועריגקייטען וואס ווערען געמאכט יודישע ספארטלער איז קוים צו ערווארטען אז אין דער דייטשער רעפרעזענטאנץ צו דער אלימ־פיאדע זאלען אריין יודישע ספארטלער.

„פילסודסקי" אנגעקומען קיין אמעריקא

ניו־יארק, 24 (ספ. טעל.)

די נייע פוילישע שיף „פילסודסקי" איז היינט אנגעקומען אין ארדנונג קיין ניו־יארק.

פרעמיער סלאוועק ביים מלוכה־פרעזידענט

ווארשא, 24 (טעלעפאניש)

דער מלוכה־פרעזידענט האט אויפגענומען דעם פרעמיער וואלערי סלאוועק, וועלכער האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען די לויפענדע ארבייטען פון דער רעגירונג.

מארגען, דאנערשטאג, דעם 26־טען ה. ח. צום 2־טען שמערצליכען יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען נ"ע

ד"ר מעד. חיים (העניק) וואלקאוויסקי

וועט פארקומען הזכרות: 11 א זייגער אויפ'ן בית החיים, 12 א זייגער אין שוהל פון מושב־זקנים, פאמארסקא 54, וועגען וואס עס טיילען מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע.

די פאמיליע.

גרויסער פראצעס געגן א יוד. סוחר אין ווארשא
פאר בעלײדיגן אדאלף היטלער

ווארשא, 24 (טעלעפאניש)

היינט 12 בייטאג האט זיך אנגעהויבן דער פראצעס געגן יודישען סוחר נחום האלבער־שטאדט, אלס אנגעקלאגטען אין בעליידיגען דעם איצטיגען מושל פון דייטשלאנד דעם „פיהרער“ היטלער.

עס איז דער ערשטער יוד נישט נאר אין פוילען, נאר אויך אין דער גאנצער וועלט, וועלכער ווערט געמשפט דערפאר, וואס ער האט זיך אויס געדריקט וועגען די היטלער־לייט אזוי ווי עס פיהלען און טראכטען אלע יודען פון גאר דער וועלט.

דער שעפער פון נירענבערגער געזעץ האט זיך געטראפען בעליידיגט פון אויפשריפט, וואס האלבערשטאדט האט געמאכט אויפ'ן קאנווערט צו א דייטשער פירמע אין מינכען.

האלבערשטאדט'ן האט געדראהט א זעהר הארבע שטראף, ווייל ער איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט לויט'ן פאראגראף 111, וואס זאגט, אז ווער עס בעליידיגט דעם ראש פון א פרעמדער מלוכה אדער זיין פארשטעהער אונטער־ליגט א שטראף ביז דריי יאהר תפיסה.

אלס ריכטער צום דאזיגען פראצעס איז בע־שטימט געווארען דער ריכטער לאשקעוויטש. בע־שולדיגט האט פראקוראר זארעמבא. פארטיידיגט דעם יודישען סוחר האבען אדוואקאט מארגאלים און אדוואקאט עלעלמאן.

דעפוטאט ווישליצקי איז געקומען ספעציעל קיין ווארשא פון סאנאטאריום, וואו ער געפינט זיך, כדי אין פאל ווען דאס געריכט וועט איהם צולאזען אלס עדות זאל ער קאנען אפגעבען זיינע ערקלע־רונגען. אויך דעפ. ד"ר ראזמארין איז געקומען ספעציעל פון לעמבערג צום פראצעס.

מצד דער בעשולדיגונג טרעט ארויס בלויז איין עדות, דאס איז א בעאמטער אויף דער פאסט, וואס האט געזעהען דעם אויפשריפט אויפ'ן „פא־טאלען“ קאנווערט.

די געשיכטע פון דעם דאזיגען פראצעס איז פאלגענדע: דער סוחר פון כעמיקאליען נחום האל־בערשטאדט האט געהאנדעלט מיט דייטשלאנד. נאכ דעם ווי דער ווארשעווער באיקאט־קאמיטעט האט ערקלערט דעם באיקאט אויף דייטשע סחורות האט האלבערשטאדט זיך אפגעזאגט צו האנדלען מיט דייטשלאנד און ווען ער האט אמאל ווידער בעקומען אנ'אפערטע פון א דייטשער פירמע, האט ער נישט אנגענומען דעם בריף, איהם צוריקגעשיקט און אויפגעשריבען אויף דעם קאנווערט: „איך האב שוין פיל מאל אייך געבעטען, אז איהר זאלט מיך נישט בעאונרוהיגען מיט אייערע בריף, אזוי־לאנג ווי ס'עקזיסטירט דער היטלער־רעזשים, אזוי־לאנג ווי היטלער מיט זיין געזונדעל זיצט אויפ'ן פערד, וועט קיין שום אנשטענדיגער מענש נישט האבען קיין בעציהונגען מיט דייטשלאנד.“

דער דאזיגער בריף איז צוריקגעגאנגען קיין דייטשלאנד. די דייטשע מאכט האט זיך אויף א דיפלאמאטישען וועג געווענדעט צו דער פוילישער רעגירונג צוצוציהען האלבערשטאדט'ן צו פער־אנטווארטליכקייט.

צוליב דעם איז געקומען צו דעם דאזיגען פראצעס.

האלבערשטאדט לייקענט נישט, אז ער האט געשריבען די דערמאהנטע ווערטער אויף דעם קאנווערט, אבער אד"ו. מארגאליס שטעלט פעסט, אז זיין קליענט האט געטון דאס, וואס איז געווען זיין פליכט אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס דער אנטי־היטלעריסטישער קאמיטעט האט ערקלערט א ווירטשאפטליכען באיקאט געגען דייטשלאנד. א חוץ דעם איז ער געווען אונטער'ן רושם פון די שרעקליכע יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד. מיט דער צושריפט האט ער געמיינט דעם היטלער־רעזשים.

אויף דער פראגע פון פארזיצער צי ער האט אליין געליטען פון דייטשלאנד, ענטפערט האל־בערשטאדט אז נישט, אבער ער האט דערפיהלט דאס וואס די דייטשע יודען האבען געליטען.

אדוו. מארגאליס בעט צוצולאזען אלס עדות די טוער אויפ'ן געביט פון דער ווירטשאפטליכער אקציע געגען דייטשלאנד, דעפ. ווישליצקי, ד"ר ראזמארין און מארק טורקאוו.

דער פראקוראר איז געגען צולאזען די עדות. דאס געריכט בעשליסט די עדות אויסצוהערען.

דעפ. ווישליצקי ערקלעהרט, אז הערענדיג וועגען דעם דאזיגען פראצעס, האט ער געטראכט, אז אויך ער דארף זיצען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק, ווייל דאס וואס האלבערשטאדט האט געשרי־בען פיהלט ער אויך און אלע יודען. דער ווירט־שאפטליכער באיקאט געגען דייטשלאנד ווערט גע־פיהרט אין דער גאנצער וועלט. די דייטשע סוחרים שרייבענדיג אפערטעס אהער קיין פוילען האבען מעהר בעליידיגט די יודען און אפילו פוילען.

ד"ר ראזמארין רעדט וועגען באיקאט געגען דייטשלאנד אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום. ער זאגט, אז די וועלט־פרעסע בענוצט זיך נאך מיט מער שארפע אויסדרוקען וועגען היטלער־דייטשלאנד.

דאן גיט נאך ערקלעהרונגען מארק טורקאוו.

דער פראקוראר האלט א קורצע רעדע און בעט צו בעשטראפען דעם בעשולדיגטען.

אדוו. עלעלמאן רעדט ארום דעם פראצעס פון דער יורידישער זייט און ווייזט אויף, אז ווען האל־בערשטאדט האט געמאכט דעם צושריפט אויף דעם בריף, האט נאך פוילען נישט געוואוסט אפי־ציעל, אז היטלער איז פרעזידענט פון דייטשלאנד.

אדוו. מארגאליס האלט א זעהר שארפע רעדע געגען נאצי־דייטשלאנד. דאן ערקלערט דאס גע־ריכט, אז דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען היינט, מיטוואך, 1 א זייגער בייטאג.

געפעפענט דעם שלעזישען סיים

קאטאוויץ, 42 (ספ. טעל).

היינט איז דורכ'ן שלעזישען וואיעוואדע גרא־זשינסקי פארגעקומען די ערעפנונג פון שלעזישען סיים. אלס מארשאלעק איז געוועהלט געווארען קאראל גזשעשיק, אלס וויצע־מארשאלקעס יולא־דזשימיעזש דאמבראווסקי און אלאיזי קאט.

גרויסע רעדע פון פוילישען פינאנץ־מיניסטער אין גענף

זשענעווע, 42 (ספ. טעל.)

בעת דער דיסקוסיע איבער'ן בעריכט פון פינאנציעלען און עקאנאמישען קאמיטעט פון דער פעלקער־ליגע האט גענומען א ווארט דער פוילישער פינאנץ־מיניסטער זאוואדזקי, וועלכער האט גע־האלטען א גרויסע רעדע מכח דער שטעלונג פון פוילען צו די אקטועלע פראבלעמען פון דער וועלט־ווירטשאפט און פינאנסען. די רעדע האט געמאכט א גרויסען רושם.

בערויבט א שול אין כינא
אוועקגעפיהרט די לעהרער מיט די שילער

שאנכאי, 24 (ספ. טעל.)

60 בעוואפענטע באנדיטען זענען בעפאלען א שולע אין לעסטינג, אויסגערויבט דעם בנין און אוועקגעפיהרט די לעהרער, 29 שילער און 2 שילערינס.

ווולקאן־אויסברוך אין יאפאן

טאקיא, 24 (ספ. טעל.)

פון מאנאסאקו מעלדעט מען וועגען א שרעקלי־כען אויסברוך פון ווולקאן סאקורא זשימא, פארן אויסברוך איז פארגעקומען אנ'ערד־ציטערניש און געוואלדיגע שטורמען. דער גרעסטער טייל תבואה איז דורך די גאזען פערניכטעט געווארען.

דער אויסברוך איז פיל שטארקער ווי אין יאהר 1914, בעת וועלכען ס'איז פערניכטעט געווארען דער גאנצער אינזעל.

גלייכצייטיג מעלדעט מען וועגען א שרעקליכען טייפון, וואס גיהט אויף שאקוא.

איטאליענישע לעגיאניסטען אויפן גערענק־בארג פון מארשאל פילסודסקי

רוים, 24 (ספ. טעל.)

אויפ'ן אויפטראג פון מוסאליני'ן, וועט א דעלע־גאציע פון איטאליענישע לעגיאניסטען אפפאהרען קיין פוילען מיט אנ'אורנע ערד וועלכע וועט געשיט ווערען אויפ'ן גערענק־בארג פון מארשאל פילסודסקי אין קראקא.

גאנץ לאדז וויס, אז די בילינסטע קוועלע פון די עלעגאנטסטע הערען־, דאמען און קינדער־שיך בעקומט מען נאר ביי דער אין לאדז גוט בעקאנטער פירמע
ה. מ. ראדזאנאווער, 3 נאוואמיעסקא 3
מיין שיך־סאלאן איז פערזעהען צום יעצטיגען הערבסט און ווינטער־סעזאן מיט א רייכען אויסוואהל פון די לעצטע מאדעלען שיך.
איך עמפפעהל זיך אויף ווייטער דער געעהרטער קונדשאפט
מיט אכטונג ה. מ. ראדזאנאווער, נאוואמיעסקא 3.

לאפרושי מאסורא
ווארנונג פון ראבינאט
די „מקוה“ אויף זשעראמסקי־גאס (פאנסקא) 53 איז גע'אסר'ט דורכ'ן גאנצען ראבינאט און איז פסול.
ועד הרבנים לעדת לאדז.
ג' האזינו, תרצ"ה.
ישראל פרידעל, יוסף פיינער, ליבוש ראזענבערג, מרדכי ניסן קראל, אלעזר ליפשיץ, שמואל סנאפף, הערשל פישהאף, משה ווייס, משה דאמב, משה מנחם סגל, שלמה יאסובאוויטש, אלי' פריישהאסער, זעליג ראזענשטיין, הערצל הארצשטארק, אהרן בארענשטיין, אברהם סילמאן, עקיבא איגר.

דער בעוואוסטער פענסיאנאט „אטלאס“ אין Czarniecka Góra וועט זיין אפען איבער אלע יום־טובים. א מנין אויפ'ן ארט.

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינד שימעק גאלדפארב מיט פרל. מארישא שיקארסקא ווינשען מיר זיי א הארציגען מז"ט און פיל גליק קאלעגען און קאלעגינעס

פריינד אסקאר בערמאן (ווארשא) פרל. אשא פיזשיץ (קאנסק) צו זייער חתונה א הארציגען מזל־טוב. י. אבערזשאנעק.

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן קאמיטעט־מיטגליד ה' יחזקאל קלוטשקאווסקי און פאמיליע צוליבן טויט פון זייער אונפערגעסליכער ליבע יונגע טאכטער
חנה רחל קלוטשקאווסקא נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דער קאמיטעט פון בית תפלה „תהלת ישראל“ פיעטריקאווער 19.

אונזערע פריינד יחזקאל און פריידע צוליב'ן טויט פון אייער אונפערגעסענער טאכטער
חנה'לע קלוטשקאווסקא נ"ע
זייט געטרייסט!
לייבל לייזעראוויטש און פרוי.

פענסיאנאט „מירטא“ פארעמבליע ביי טושין. אינהאבער קלוגמאן זשעראמסקיגא 21, ווילא ווייגארטען
מאכט בעקאנט דאס נעהמט אן געסט אויף די ימים נוראים און סוכות הבע"ל אין שטרענג כשר'ן און היגיענישן פיין איינגעארדענטען פענסיאנאט, וועלכער איז פערזעהען מיט אלע מאדערנע בעקוועמליכקייטען ווי עלעקטרי, וואסער־לייטונג א.אז.וו. מיט די בערימטסטע בעלי תפילות אויף די ימים נוראים. — פיינע בעהאנדלונג! מעסיגע פרייזען. — ערקונדיגען זיך אויפן ארט אדער לאדז, פעטריקאווער 41, וו. 29.

די מאדערנסטע וואונש־קארטען אין 5 שפראכען ווערען אויסגעפיהרט אין פערלויף פון 30 מינוט
DRUKARNIA FUTURA
64 PIOTRKOWSKA 64
— TELEFON 236-25 —

נאך א לאנגער הפסקה דאווענט הש"ץ ה' מיטעלבערג ר"ה יו"כ מיט כאר־בעגלייטונג אין לאקאל קאנסטאנטינער 11 אין הויף, רעכטס, 1 שטאק, וו. 18
פלעצער קען מען שוין דינגען פון דינסטאג אן דעם 24/9 פון 9 פריה ביז 10 א זייגער אווענד.
10637

ראבינאטס־מיטגליד הרב ר' אהרן בארנשטיין האט זיך איבערגעצויגען — אויף — פיעטריקאווער 123 טעל. 150־54

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאפעד
צוריקגעקעהרט
9 פאלודניאווא 9
טעל. 17־183.

שיטלען צום פעריזער שרייבען צו בעקומען ביי קערש, סקווערא ווא 15

אויערן, נאז און האלז קליניק מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127־81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא־[illegible] 9־2 און פון 4־8 אוונט.

ספרים־געשעפט „מסורה“
ווסכאדניא 34, פראנט־געשעפט, אויך איינגאנג דורכן טויער.
איז צו בעקומען אלערארט שול־ביכער העברעאיש און יודיש מיט 25 פראצ. ביליגער ווי איבעראל מחזורים, אויך מיט פוילישער איבערזעצונג, סליחות, ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, גמרות, סידורים, טליתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות, תפילין. פאר פראווינץ גרויסער ראבאט. געדענקט די אדרעס: ווסכאדניא 34, אויך איינגאנג דורכן טויער.
גם אני מודיע שכבר הופיע הספר הנורע סורות עם עורם ח"ב וח"ד.

די פאדערונגען פון דייטשען יודענטום

קאנפערענץ פון די דייטשע יודן מיט פערטרעטער פון 25 יוד. ארגאניזאציעס און קהלות

בערלין, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

די רייכספערטרעטונג פון די דייטשע יודען האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט פערטרעטער פון 25 יודישע ארגאניזאציעס און קהלות. אויף דער קאנפערענץ זענען פארמולירט געווארען די פאדערונגען פון דייטשען יודענטום.

ס'ווערט געפאדערט אפצושטעלען דעם באיקאט געגען יודישע אונטערנעהמונגען, אנערקענען די אויטאנאמיע פון קולטורעלען און רעליגיעזען יודישען לעבען. און אז די רייכספערטרעטונג פון די דייטשע יודען זאל אנערקענט ווערען אלס יודישע רעפרעזענטאנץ.

דאגעגען פערפליכטעט זיך די רייכספערטרעטונג צו ארגאניזירען און דערציהען די יודישע יוגענד אין רעליגיעזען יודישען גייסט. אין פאדערגרונד וועט געשטעלט ווערען דער העברעאישער לימוד.

אויסארבייטען פלענער צו ארגאניזירען די יודישע אויסוואנדערונג.

אויסהאלטען אלע יודישע סאציאלע הילפס-אינסטיטוציעס.

עקאנאמיש אונטערשטיצען אלע יודען, וואס קענען פערבעסערען זייער ווירטשאפטליכע עקזיס-טענץ דורך קרעדיט.

אפעלירען צו די קהלות צו שטיצען דעם קרן היסוד

בעווארפען מיט שטיינער דעם בנין פון דער ציוני. ארגאניזאציע אין בערלין

בערלין, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

דער בנין פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז בעווארפען געווארען מיט שטיינער. אלע שויבען זענען אויסגעהאקט געווארען.

ווען וועט צונויפגערופען ווערען דער נייער סיים

ניִשט שפעטער ווי דעם 20 אקטאבער

ווארשא, 24 (טעלעפאניש)

נעכטען האט זיך אין „מאניטאר פאלסקי" בע-וויזען דער דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט וועגען דער נאמינאציע פון די 32 סענאטארען.

היינטיגען דאנערשטאג וועלען שוין פערענדיגט ווערען אלע ארבייטען, וועלכע זענען געווען פערבונ-דען מיט די וואהלען.

ווי בעקאנט איז דער 20 אקטאבער דער לעצטער טערמין ווען ס'דארף, לויט די פארשריפטען, צונויפ-גערופען ווערען דער סיים. מ'רעכענט אבער, אז דער סיים וועט פיל גיכער צונויפגערופען ווערען. די ערשטע זיצונג פון סיים וועט זיך פערנעמען נאר מיט וועהלען דעם פרעזידיום. דאס זעלבע אויך אין סענאט.

די בודזשעט - סעסיע וועט צונויפגערופען ווע-רען אין נאוועמבער.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27. טעל. 25-112
דיר. דוד צעלמייסטער.

פארן אנהויב דעם ווינטער-סעזאן אין ווארשא
היינט, מיטוואך, 9.30 אוונט
נאר 1 פארשטעלונג צו ביליגע פרייזן

אונאפרופליך לעצטע פארשטעלונגען
פון טעאטער
אראראט

קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן

גראנדיעזע לאד-פאראדא. נ.

אגדולה אויף דער באבע!..

א מבול פון געלעכטער אין 2 טיילען, 15 בילדער.

רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער. מוזיק-לייטונג: ה. רובין.

כדי אויסצומיידען א געדרענג ביי דער קאסע, ווערט געבעטען פריהער אויסצוקויפען בילעטען.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

פאליטישע נייעס

דער שעף-פערטרעטער פון דיפלאמאטישען פראטאקאל אין אויסערן-מיניסטעריום איז ארויסגע-פאהרען אויף א לענגערן אורלויב קיין אויסלאנד. ווי עס זעהט אויס, וועט ער שוין מעהר אויף דעם אמט נישט צוריקקעהרען.

* * *

נעכטען האט פערלאזט פוילען דער לאנג-יעהריגער רומענישער קאנסול. ביי דער באהן האבען זיך מיט איהם געזעגענט פארשטעהער פון פיל פוילישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

בעצאהלען פאר איבערשטעה'ן פערלאנגען די שטאטישע אנגע-שטעלטע.

דער פערבאנד פון די שטאטישע אנגעשטעל-טע האט אונטערגענומען אנ'אקציע, אז די שטאט-פערוואלטונג זאל אויסצאהלען די בעאמטע פאר איבערשטעה'ן ווי מ'רעכענט, וועט בקרוב צוגעשיקט ווערען א ספעציעלער אקולניק פון פרעזידענט וועגען דעם ענין.

„אז מ'שמירט נישט — פאהרט מען נישט!..."

ג. דעפוטאט ארבייט אויף פאסטענס פאר 300—700 זל.

אין קרייז-געריכט האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס געגען געוו. דעפוטאט יואיטשעכאוו-סקי. ער ווערט אנגעקלאגט אין נעמען שוחד פאר אויסארבייטען פאסטענס אין די תפיסות און אנדערע מלוכה-אנשטאלטען. פאר אויסארבייטען די פאס-טענס האט ער גענומען פון 300 ביז 700 זל. ער האט אויך גענומען געלד פאר מאכערייי אין די פינאנץ-אמטען. אויף דער בעמערקונג, אז דאס איז נישט עטיש, האט ער געענטפערט: „אמת, ס'איז טאקע א חזירייי, אבער עס זענען איצט אזעלכע צייטען, אז מ'שמירט נישט — פאהרט מען נישט"!..

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, איז וואי-טשעכאווסקי פון א פראסטען באהן-ארבייטער אין א קורצער צייט געקומען צו א גרויס הויז אין פוי-דען. דער פראצעס וועט דויערען עטליכע טעג.

שילער זענען זיך נוקם אן פראפעסאר צוליבן טויט פון א חבר.

אין דער גימנאזיע א. נ. פון אדאם מיצקע-וויטש האט אויסגעבראכען אנ'אונגעוועהנליכער שטרייק פון די שילער פון 8-טען קלאס.

מיט א צייט צוריק איז דער שילער פון דער גימנאזיע מיאדושעווסקי בעגאנגען זעלבסטמארד צוליב דעם נישט אויסהאלטען דעם עקזאמען פון מאטעמאטיק. זייט דעם טראגישען טויט, האבען די חברים כסדר פערלאזען די לעקציע פון פראפעסאר פון מאטעמאטיק. זיי האבען אויך נישט גע-ענטפערט אויף זיינע פראגן. די דירעקציע האט גע-שיקט נאך די עלטערן און געהייסן אונטערשרייבן דעקלאראציעס אז זיי זענען פעראנטווארטליך פאר די מעשים פון די קינדער.

אזוי ארום איז דער שטרייק ליקווידירט גע-ווארען.

נייער דירעקטאר פון דער האנד-ווערקער - קאמער.

אלס דירעקטאר פון דער האנדווערקער-קאמער איז געוועהלט געווארן קאנסטאנטין אבלאמאוויטש. דער האנדעלס-מיניסטער האט די קאנדידאטור בע-שטעטיגט. אבלאמאוויטש האט שוין איבערגענומען זיין אמט.

שיכורים דעמאלירען די יעראזע-לימסקע אלעע.

אויף דער יעראזאלימסקע אלעי איז אויסגע-בראכען א בלוטיגע אוואנטורע פון שיכורים, און האט זיך געענדיגט מיט רעוואלוער-שאסען.

אויף דער יעראזאלימסקע אלעי איז געגאנגען א מחנה שיכורים, צוערשט האבען זיי אויסגעהאקט שויבען, דערנאך האבען זיי גענומען פערטשעפען די דורכגייער, איבערדרעהען דראזשקעס און צום סוף בעפאלען א בענזין-סטאציע. דא האט אויסגע-בראכען א געשלעג. ס'זענען געפאלען רעוואלוער-שאסען, אין רעזולטאט זענען 3 שיכורים פער-וואונדעט געווארען. די אוואנטורע האט די פא-ליציי ליקווידירט.

א מיטינג אין מיטען גאס געגען דער איטאליעניש - אביסיני-שער מלחמה.

אויפן באנק-פלאץ האט א גרופע יונגע סא-ציאליסטען איינגעארדענט א מיטינג געגען דער איטאליעניש-אביסינישער מלחמה. די דעמאנסטראנ-טען זענען דורך דער פאליציי פונאנדערגעטריבען געווארען. 6 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען.

אסקאר שטראוס זוהן בעגאנגען זעלבסטמארד.

פאר'ן טויער מאניושקי 9, האט זיך פערסמ'ט דער ווינער קאמפאזיטאר ערווין שטראוס, וועלכער איז מיט צוויי וואכען צוריק געקומען צוזאמען מיט זיין פרוי קיין ווארשא, וואו ער איז אנגאזשירט געווארען אלס סאליסט אין א ערשטראנגיגען לאקאל.

דער קאמפאזיטאר ערווין שטראוס איז א זוהן פון דעם בעריהמטען ווינער קאמפאזיטאר אסקאר שטראוס. דער זעלבסטמערדער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל פון רויטען קרייץ. די סיבה זאל זיין פאמיליען-סכסוכים.

געפונען מענשליכע סקעלעטען.

ביים לעגען באהן-שינעס אויף אסטראראגא-גאס האבען די ארבייטער אויסגעגראבען מענשליכע קאפ-שארבענס און ביינער, וואס זענען געלעגען בעגראבען אנדערטהאלבען מעטער טיף. ווי מ'רע-כענט ליגען די סקעלעטען שוין עטליכע צענדליג יאהר אין דער ערד.

פערלענגערט די שטייער - הנחות פאר קינא - בעזיצער.

דער פערבאנד פון קינא-בעזיצער האט זיך געווענדעט מיט א מעמאריאל צום שטאט-פרעזידענט וועגען פראלאנגירען די שטייער-הנחות פאר די קינאס. דער שטאט-פרעזידענט איז די ביטע נאכ-געקומען.

זיצונג פון שטאט-ראט.

קומענדיגען דאנערשטאג קומט פאר א זיצונג פון שטאט-ראט. דעם פארזיץ וועט פיהרען דער ציטוו. פרעזידענט פאהארסקי.

באהן-הנחות פאר די, וואס קעהרען זיך אום פון קור-ערטער.

די באהן-הנחות פאר די, וואס קעהרען זיך אום פון די קור-ערטער, וועלען חל זיין ביז'ן 31-טען אקטאבער. די הנחה מאכט אויס 33 פראצ. פון נארמאלען טאריף.

דער מאלער גוטערמאן צוריקבעקומען זיינע קאנפיסקירטע בילדער.

בשעתו האט די פראקוראטור פערנומען 7 בילדער פון מאלער גוטערמאן. די בילדער זענען צוגענומען געווארען פון דער אויסשטעלונג אין זש. ט. ק. דעם מאלער איז פארגעווארפען געווא-רען, אז ער האט אין זיין מאלערייי בעליידיגט דעם מלוכה-הערב. נאך דער אויספארשונג איז די אנ-קלאגע אנולירט געווארען. גוטערמאן האט דערום צוריק בעקומען די בילדער.

צי מוזען רעסטאראן-בעזיצער קויפן גרעסערע קוואנטומס שפירט אין מאנאפאל?

די דירעקציע פון שפירט-מאנאפאל צווינגט די רעסטאראן-בעזיצער צו קויפען גרעסערע קוואנ-טומס מיט אמאל, וואס די רעסטאראטארען קענען נישט בעווייזען. אין שייכות דערמיט האט די האנ-דעלס-קאמער אינטערוועניר׳ט אין פינאנץ-מיניס-טעריום.

קאנטיגענט אויסלאנדס - פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי איז שוין אויסגענוצט.

מחמת דעם, וואס דער פאספארטען-קאנטי-גענט קיין טשעכאסלאוואקיי איז שוין אויסגענוצט, וועלען פון איצט אן אויסגעשטעלט ווערען פעסער אין דעם לאנד אויף אלגעמיינע געוועהנליכע בע-דינגונגען.

געכאפט א געפעהרליכען באנדיט.

די פאליציי האט היינט אין דער וואוינונג פון בראניסלאווא בזשאזאיוסקא אויף הארטענסיא 7 ארעסטירט דעם געפעהרליכען באנדיט סטאניסלאוו גאלאמבעק.

גאלאמבעק האט ערשט עהערנעכטען אויסגע-פיהרט א רויב-אנפאל נעבען קאזשעניץ, וואו ער האט דערהרגעט 2 מענשען.

אויפנאהמע פאר פרעז. ווייצמאן אין לאנדאן

לאנדאן, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

נעכטען איז איינגעארדענט געווארען אן אי-יפנאמע פאר פרעז. ווייצמאן. רעדעס האבען געהאלטען פראפ. בראדעצקי, בידער און אנד. א גרויסע רעדע האט געהאלטען פרעז. ווייצמאן, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט די איבער-צייגונג, אז יודען וועלען בייקומען אלע שוועריג-קייטען.

געשלאסען יודישע פאבריקען אין ארץ-ישראל

צוליב דעם יאפאנישען דומפינג

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

צוליב דעם טשעכאסלאוואקישען און יאפא-נישען דעמפינג זענען געשלאסען געווארען די גרעסטע יודישע זאקען- און זייד-פאבריקען.

ווארשילאוו—מארשאל פון דער סאוויעטישער ארמעע

ריגא, 42 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס אין רוס-לאנד זענען איינגעפיהרט געווארען מיליטער-ראנ-געס, האט ווארשילאוו בעקומען דעם טיטול פון מארשאל פון דער פויערים- און ארבייטער ארמעי.

באהן-קאטאסטראפע אין כינע

200 דערהרגעטע, 200 פערוואונדעטע

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי מעלדעט מען: דער פאנצער-צוג, וועלכער איז בעשטאנען פון 5 וואגאנעס מיט א לאקאמאטיוו, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען דורך דער נאנקינער מאכט אין דער פראווינץ שענשי געגען די קאמוניסטען, איז אראפ פון די רעלסען.

200 זעלנער זענען דערהרגעט געווארען און איבער 200 פערוואונדעט. די קאטאסטראפע איז געקומען צוליב א סאבאטאזש-אקט.

געשטארבען דער גרינדער פון דער טאבאק-אינדוסטריע אין א"י

ירושלים, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

אין עלטער פון 56 יאהר איז געשטארבען אברהם ברזילי, אנ'אלטער טוער פון ראש פנה. איינער פון די ערשטע גרינדער פון דער טאבאק-אינדוסטריע אין ארץ-ישראל.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	92.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע	41.00
4 „ דאלארובקא	52.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	63.75
5 „ ווארשאווער ש.-ב. 1934	56.50
5 „ לאדזער	51.50
ענגלישער פונט	26.10
דאלאר אפיצ. — 5.31 נישט-אפיציעל	5.32
גאלד-דאלאר	9.05
גאלד-רובל	4.75
דייטשער מארק	1.55

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93-101
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
ספעסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד

Lekarz-Dentysta
ŻYTNICKA - KAHANOWA
powróciła
11. LISTOPADA 9, tel. 133-53.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

איטאליעניש=ענגלישער קאנפליקט

אדער קאנפליקט צווישען איטאליען און פעלקער=בונד

דער „קאמיטעט פון פינף", ווי עס מעלדען די לעצטע דעפעשען, האלט זיין מיסיע פאר פערענדיגט, און ער ארבייט שוין אויס א בעריכט פאר דער זיצונג פון ראט פון דער פעלקער ליגע, וואס זאל זיך צוזאמענקומען נאך היינטיגע וואך, אויף דער דאזיגער זיצונג וועט בעשלאסען ווערען צי די ארבייט פון דעם קאמיטעט זאל אפגעלעגט ווערען און די פעלקער - ליגע זאל אין דעם אביסיניש - איטאליענישען קאנפליקט זיך בענוצען מיטן פאראגראף 15, פון זשענעווער אפמאך אדער דער קאמיטעט וועט בעאויפטראגט ווערען צו פיהרען ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען.

ווי מען דערוואוסט זיך איצט, האט דער פראנצויזישער פארשטעהער אין רוים ערב דער זיצונג פון איטאליענישען מיניסטארען ראט, בעזוכט מוסאליני. דער דאזיגער וויזיט, איז ווייזט אויס געווען א רעזולטאט פון אידענס לעצט געשפרעך מיט לאוואל, פאר זיין אפפאהרען קיין פאריז. לויט ווי עס מעלדעט די ענגלישע פרעסע האט דער פראנצויזישער פרעמיער נאך אמאל פערזיכערט דעם ענגלישען מיניסטער אין זיין גרייטקייט אונטערצושטיצען ענגלאנד אין איהר אקציע אפצוהיטען דעם אפמאך פון פעלקער-בונד. אבער דער דאזיגער פרינציפיעלער הסכם ענטשיידעט נאך גישט דעם גראד פון דער פראנצויזישער אונטערשטיצונג, דאס איז קודם כל אפהענגיג פון די אונטערהאנדלונגען וואס פיהרען זיך גלייכצייטיג צווישען לאנדאן און פאריז וועגען דער פראגע צו פערזיכערען דעם שלום אין אייראפע אין פאל ווען דער ענגליש— פראנצויזישער — איטאליענישער הסכם זאל זיך ענדגילטיג צופאלען. די מעמעלער פראגע וואס דייטשלאנד רוקט איצט ארויס אין פאדערגרונד אין א דראהענדען טאן, בעווייזט ווי בעגרינדעט עס איז די פראנצויזישע מורא אז דייטשלאנד קען פרובירען אויסצונוצען די נייע לאגע פאר איהרע אוואנטורען.

אויב מען זאל גלויבען וואס עס שרייבט די ענגלישע פרעסע האט לאוואל געראטען מוסאליני אנצונעהמען די פארשלאגען פון קאמיטעט פון 5 אלס יסוד פאר אונטערהאנדלונגען ווייל מען קען נישט רעכענען דערויף דאס עס זאל פאר איטאליען געמאכט ווערען נאך ווייטערדיגערע הנחות. און דאך האט דער איטאליענישער מיניסטארען ראט אנערקענט די דאזיגע פארשלאגען פאר נישט אנגעהמבאר, לויט דער מיינונג פון די איטאליענישע מיניסטארען געבען נישט די פארשלאגען דעם מינדעסטען יסוד צו בעפרידיגען די „לעבענס אינטערעסען" פון איטאליען. דער דאזיגען אפזאג, וועלכער איז גלייכצייטיג געהאלטען אין א העפליכען טאן, בעשטעטיגט די מיינונג, פון די רוימישע קארעספאנדענטען, פון די פראנצויזישע צייטונגען, וואס שטעלען אויף פאלגענדע טעזע: די אונמעגליכקייט אפצושטעלען די אביסינישע עקספעדיציע אהן א שווערען פרעסטיזש פערלוסט פאר דער איטאליענישער רעגירונג — און דעם איינדרוק וואס עס האט געמאכט אין איטאליען די ענגלישע קריגס פארבערייטונגען, דערפון נעהמט זיך דער פלאן וואס זאל בעשטעהען אין אנהויבען די קריגס אקציע אין אביסיניען, בכדי נאך די ערשטע ערפאלגען קענען צוטרעטען צו אונטערהאנדלונגען.

די איטאליענישע פרעסע גרייפט שטארק אן ענגלאנד, בעשולדיגענדיג זי אין דעם ווילען ארויסצורופען א מלחמה, מיט איטאליען, די ענגלישע פרעסע ווידער פערזיכערט אז עס איז פאלש אזוי אוועקצושטעלען די פראגע כלומרשט וועגען א איטאליעניש-ענגלישען קאנפליקט: אזא קאנפליקט עקזיסטירט נישט — הגם עס קען ענטשטעהען א קאנפליקט צווישען איטאליען און דער פעלקער ליגע, לויט די ענגלישע ערקלערונגען טראגען די בריטישע צוגרייטונגען אויפ'ן מיטעללענדישען ים, נאר א פערטיידיגונגס-כאראקטער — פערשטעהט זיך, אין צוזאמענהאנג מיט די פריהערדיגע מוסאליניס ערקלערונגען, אז סאנקציעס וועלען דורך איטאליען בעטראכט ווערען ווי א פיינדליכען אקט, עס דארף אבער בעמערקט ווערען אז וועגען דער דאזיגער פראגע — צוליב דער ענטשיידענער ענגלישער שטעלונג — הערשט איצט אין איטאליען א קלארערע מיינונג.

לויט ווי עס מעלדעט דער קארעספאנדענט פון „פארי סואר" איז ווי נאר קיין זשענעווע איז אנגעקומען דער איטאליענישער ענטפער, האט מען אין דער ענגלישער דעלעגאציע ערקלערט, אז ענגלאנד האפט צו צוציהען אלע מלוכות — דערונטער אויך פראנקרייך — צו בעטייליגען זיך אין דער נויטוועלכער פראצעדור פון סאנקציעס. די דאזיגע ערקלערונג קען מען פערשטעהען אין דעם זין אז ענגלאנד גרייט זיך אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט צו שטעלען די פראגע פון סאנקציעס געגען דעם אנגרייפער אין פאל ווען עס זאל אויסברעכען א מלחמה צווישען איטאליען און אביסיניען. ווי עס זאל נישט זיין איז א פאקט, אז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג אונטערשטיצט די דאזיגע פאליטיק פון דער רעגירונג. די הערשענדע שטימונג האט אפילו געבראכט צו א ענדערונג פון דער שטעלונג פון די אפאזיציאנעלע קאנסערוואטיסטען וואס זענען געווען געגען אריינמישען זיך אין דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט, — פון די געגנער פון דער פעלקער-ליגע בכלל און פון די איזאלאציאניסטען, וועלכע ערקלערען איצט דורך זייער ארגאן „דיילי מייל" דאס דער ענטשיידענער לאזונג פאר זיי איז: „מיין לאנד, — צי עס איז גערעכט אדער נישט".

פלאן פון א פאליטיש=אדמיניסטראטיווער רעפארם אין א"י

ג. וויצע=סעקרעטאר פון דער א"י-רעגירונג לעגט פאר א פעדעראל=סיסטעם פאר א"י און עבר=הירדן

לאנדאן (יט"א) אין „ניר איסט ענד אינדיא" איז ערשינען אנ'ארטיקעל פון גנוו. וויצע-סעקרעטאר פון דער א"י רעגירונג לייאנעל עטשער קאסט, וועלכער בעטאנט אז קיין לעזונג פון דעם א"י פראבלעם וועט נישט געפונען ווערען כל זמן די אמתע פאקטען, וואס זענען אפטמאל פערדעקט וועלען נישט אנערקענט ווערען דורך אלע פעראינטערעסירטע צדדים— ענגלענדער, אראבער און יודען.

די בריטישע רעגירונג מוז בויען איהר פאליטיק — שרייבט ה' קאסט, — אויף דער הנחה, אז מינדעסטענס אין דער צוקונפט, וואס לאזט זיך פארזעהען, מוז די סובערעניטעט איבער א"י בלייבען אין איהרע הענד. עס מוז אלץ געטון ווערען, כדי ווי ווייט מעגליך צו בעפרידיגען די בערעכטיגטע שטרעבונגען פון דער בעפעלקערונג אין א"י, איבערלאזענדיג אין ענגלאנדס הענד די וועזענטליכסטע עלעמענטען פון קאנטראל, דער ערשטער שריט, וואס דארף געמאכט ווערען, איז צו ערפיהלען דעם שוין נישט איין מאל איבערגעחזרטען צוזאג צו שאפען א מין רעפרעזענטאטיווע אינסטיטוציע פון דער בעפעלקערונג. אין דעם פרט בעשולדיגען אראבער די מאנדאטאר-מאכט אין ברעכען דעם ווארט אונטער אויסערליכען דרוק — א ווייט נישט אנגענעהמער פארוואורף פאר דער רעגירונג פון זיין מאיעסטעט, בעזונדערס ווען דער פארוואורף לאזט זיך נישט אזוי לייכט אפווענדען. ה' קאסט געהט דאן איבער צו בעטראכטען דעם אראבישען שטאנדפונקט און האלט פאר בערעכטיגט די אראבישע געגנערשאפט צום באדען-פערקויף, ה' קאסט האלט אז אראבער פערקויפען זייער באדען צו יודען טיילוויין צוליב אונוויסענהייט בנוגע דער ציוניסטישער פאליטיק און טיילוויין צוליב גייציגקייט. די ענגלישע אדמיניסטראציע דארף זיי אבער בעשיצען געגען זייער נאטירליכער גייציגקייט און זארגלאזיגקייט. די אראבער דארפען אבער פון דער צווייטער זייט בעגרייפען אז דער מאנדאט וועלכער ענטהאלט די באלפור דעקלאראציע איז אנ' אינטערנאציאנאל סאנקציאנירטער אינסטרומענט, וואס וועט אין דער אדער אנדערער פארם בלייבען אין קראפט.

איבערגעהענדיג צו די יודישע פאדערונגען בעטאנט ה' קאסט, אז „ציוניזם, דער צוריקקעהר פון די יודען אין זייער היסטארישען היימלאנד, איז איינע פון די איינדרוקספולסטע בעוועגונגען פון דער מאדערנער געשיכטע", און ער אנערקענט דעם גרויסען נוצען וועלכען די בעוועגונג האט געבראכט א"י, פון דער צווייטער זייט דארף אבער אנגעוויזען ווערען, אז די א"י אראבער דארפען געניסען פון נישט-ווייניגער גילטיגע רעכט און וואס עס זאל נישט געשעהען — וועט די יודישע נאציאנאל היים בלייבען א קליין אינזעל צווישען א גרויסען אראבישען ים, די ציוניסטען מוזען איינזעהען, אז מחוץ זייערע רייהען גלויבען נאר ווינציגע אין דער אידעע פון א יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ ישראל, וואס ווערט אויך קנאפ אונטערשטיצט. אין אנבליק פון די דאזיגע פאקטען וואלטען די יודען געדארפט ארויסווייזען מעהר מעסיגקייט אין זייער קריטיק, בעזונדערס לגבי דער א"י אדמיניסטראציע וואס ארבייט אונטער א שווערען דרוק. זיי מוזען אויך פערשטעהען אז נישט שטענדיג קען אלץ געהן לויט זייער וואונש.

צ.ב. בנוגע עבר הירדן, וואו זייערע פאדערונגען האבען נישט אין הסכם מיטן פעלקער בונד - מעמאראנדום פון יאהר 1922 קיין שום גרונד.

נאך אנ'אונפריינדליכער בעמערקונג וועגען שפעקולאנטען און געלד-הענדלער וועלכע עקספלאאטירען דאס לאנד אונטער שוץ פון ענגלישע באגנעטען, שטעלט דער אויטאר פון ארטיקעל די פראגע וואס דארף זיין דער ענדציל פון דער ענגלישער פערוואלטונג אין ארץ ישראל, צי זאל די מאנדאט מאכט סוף כל סוף זיך צוריקציהען ווי עס זעהט פאר דער מאנדאט, צי זאל איינגעפיהרט ווערען אנ'אויסגעשפראכענע קאלאניאלע אדמיניסטראציע, אדער עס זאל געשאפען ווערען א מין פעדעראלער סיסטעם, וואס זאל ארומנעהמען איינשליסענדיג עבר-הירדן, אויטאנאמע אראבישע און יודישע געביטען אונטער דער קאנטראל פון אנ'ענגלישער צענטראל-פערוואלטונג? אפשר שטעלט מיט זיך פאר די לעצטע עווענטואליטעט, די בעסטע לעזונג. זי וואלט ענטשפראכען א פערנינפטיגער אינטערפרעטאציע פון ענגלאנדס צוזאגען. די דאזיגע קאנצעפציע (פון א קאנטאנאל סיסטעם) האט אויך געפינען א געוויסען אפקלאנג אין דעם אראבישען יודישען לאגער.

ארום די בעשלוסן פון פעלקער=בונד

וועגן פליטים-פראבלעם

זשענעווע (יט"א) דער בעשלוס פון דער זעקסטער (פאליטישער) קאמיסיע פון פעלקער-בונד פערזאמלונג וועלכער האט פאקטיש אפגעווארפען דעם נארוועגישען פארשלאג וועגען בילדען א צענטראלע אינסטיטוציע פאר פליטים הילף ענטהאלט יעדענפאלס דעם פאזיטיווען מאמענט אז די הילפס-טעטיגקייט פאר דייטשע פליטים וועט אפשר דאך אין א בעגרעניצטער פארם אונטערגעארדענט ווערען דירעקט דעם פעלקער בונד, לויט דעם פעלקער-בונד בעשלוס פון יאהר 1933 געפינט זיך ווי בעוואוסט, דאס הילפס ווערק פאר די דייטשע פליטים מחוץ דער דירעקטער קאנטראל פון פעלקער בונד. איצט זענען פאראן אויסזיכטען דאס — אפהענגיג פון די עמפעהלונגען פון דער ספעציעל גערופענער עקספערטען קאמיסיע — וועט דער פעלקער-בונד ראט אין יאנואר 1936 בעשליסען אונטערצוארדנען די הילף פאר דייטשע פליטים דער דירעקטער קאנטראל פון פעלקער בונד, הגם אין א בעגרעניצטער און פאראיבערגעהענדער פארם.

אלס פארשום אויף דעם נעכסטען בודזשעט יאהר איז פאר דער דערמאהנטער עקספערטען קאמיסיע אסיגנירט געווארען א סומע פון 4,500 שווייצארישע פראנק. די עקספערטען קאמיסיע איז בעאויפטראגט „צו זאמלען נוצליכע אינפארמאציעס וואס עס גיט די מעגליכקייט אויסצוהערען די מיינונג פון די פריוואטע, אויך יודישע פליטים הילף ארגאניזאציעס.

די יודען=פראגע אין דייטשלאנד

וועט געלעזט ווערן אין גייסט פון אנטי=יודישען האכענקרייץ

בערלין, (יט"א). אין א לענגערען ארטיקעל געווידמעט דער נייעסטער פאזע פון דער יודען-פראגע אין דייטשלאנד שרייבט די „פראנקפורטער צייטונג" 'אז די יודען-פראגע וועט אין דער צוקונפט געלעזט ווערען בלויז „אין גייסט פון נאציאנאל סאציאליסטישען פראגראם און פון אנטי יודישען האקענקרייץ". די צייטונג גלויבט אז היטלער גופא איז פאר געפינען א מאדוס וויוועגדי מיט די דייטשע יודען דורך אנערקענען זיי פאר א נאציאנאלע מינדערהייט, די ראדיקאלע עלעמענטען אין דער נאציפארטיי שטעהען אבער אויף אנ'אנדער שטאנדפונקט דערמיט ערקלערט זיך אויך אז אין זיין רייכסטאג ערקלערונג האט היטלער געמאכט איינציגע בעוואר ענישען און האט בעטאנט, אז אויב עס וועט זיין נויטיג וועלען אנגעווענדעט ווערען לגבי יודען נאך מעהר דראסטישע מיטלען.

ארויסשטויסונגס-קאמף געגען יודען אין דריטען רייך

בערלין (יט"א) דער בירגערמייסטער פון מינכען האט פערבאטען די יודען אפילו אויסלענדישע בירגער זיך צו בעטייליגען אין די פייערליכקייטען, וואס וועלען פארקומען אין מינכען אין אקטאבער. דער פערבאט ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס די אנוועזענהייט פון יודען קען פיהרען צו אונרוהען". לויט דער זעלבער פעראָרדנונג איז פערבאטען צו בעשעפטיגען יודען ביים צוגרייטען די פייערליכקייטען.

בערלין, (יט"א). די „טילזיטער צייטונג" טיילט מיט אז אין ראגניט איז שוין ווייט נישטא קיין איין יודישער איינוואוינער.

טאג=בוך געשריבען

אויפ'ן העכסטען שפיץ פון דער וועלט

די טעג האט מען געפינען דעם טויטען קערפער פון מוטיגסטען און גלייכצייטיג טראגישסטען פארשער, וואס האט געפרובט צו דערגרייכען דעם העכסטען פונקט פון דער וועלט, דעם מאנט עווערעסט, אין אינדיען, מארים ווילסאן. מען האט אויך געפינען זיין טאג בוך, וואס ער האט געפיהרט ביז צו דער לעצטער מינוט פון זיין לעבען, איינציגע אינטערעסאנטע פרטים פון דאזיגען טאג בוך פערעפענטליכען איצט די ענגלישע צייטונגען.

ווען דער אלפיניסט עריק שיפטאן, איינער פון די פיהרער פון דער מאנט עווערעסט עקספעדיציע וואס גרייט זיך אויפן יאהר 1936 האט דורך זיינע טרעגער אראפגעבראכט דעם טויטען קערפער פון מארים ווילסאן אין טהאל אריין, איז ער אליין צוריק ארויף צום מזרח ראנגבוק גלעטשער, בכדי דארט אין די שפאלטען און ווינקלען פון די הימאלאיען בערג אויף א הויך פון 6500 מעטער צו זוכען ווייטערע שפורען פון דאזיגען דרייסטען מאנט עווערעסט פארשער.

און עס איז פאקטיש געלונגען נישט ווייט פון ארט, וואו מען האט געפינען ווילסאנס טויטען קערפער, אין א שפאלט פון א גלעטשער צו געפינען נישט נאר די רעשטלעך פון געצעלט, וואס איז זעהט אויס דארט אריינגעשליידערט געווארען דורך א שטורעם ווינט, נאר אויך ארויסצוגראבען פון אונטערן שניי דאס טאג בוך ווי אויך דעם פילם אפאראט וואס איז זייט מאי 1934 ד. ה. פון דער צייט פון ווילסאנס טראגישען פערשווינדען דארט געווען בעהאלטען.

איידער ווילסאן האט פערלאזען לאנדאן בכדי אפצופאהרען קיין אינדיען און דארט פרובירען ארויפצוקלעטערן אויפן העכסטען פונקט פון דער וועלט, האט ער געמאכט פאלגענדען אויפשריפט אין זיין טאג בוך:

„איך וויים וואס א מענש קען אלץ בעווייזען: דער פעהלער פון אלע ביז איצטיגע מאנט עווערעסט עקספעדיציעס איז געווען דאס וואס מען פלעגט די עקספעדיציע צו שווער בעלאסטען, סיי די גאנצע עקספעדיציע, ווי אויך יעדען מיטגליד בעזונדער.

איך האב מיין קערפער דורך פאסטען צוגעגרייט צו די קומענדיגע שוועריגקייטען, איך האב פרעה נאך א שטרענגע פערזענליכע טרענירונג דורך א לייטונג פון איין מארש דערגרייכען דעם שפיץ פון דער וועלט, איך ווייס אז די דאזיגע מעטאדע מיינע פון פערזענליכער צוגרייטונג וועט אין דער צוקונפט זיין א פארבילד פאר דער אלפיניסטיק".

מארים ווילסאן האט איינגענטליך אין א געוויסען זין רעכט געהאט. די עקספעדיציע וואס דארף אין 1936 ארויס צו בעשטייגען דעם מאנט עווערעסט, ווערט טאקע צוגעגרייט צו דער דאזיגער אויפגאבע לויט זיין מעטאדע, די בעזונדערע מיטגלידער פון דער עקספעדיציע ווערען טרענירט בכדי זיך לאנגזאם צוצופאסען צו די פערשידענע הויכקייטס שיכטען, בכדי אין איינמאל צו קענען דערגרייכען די העכסטע לייסטונג.

ווילסאן האט געפלאנט אין אנהויב מיט א עראפלאן צו דערגרייכען א הויך פון 1000 מעטער אונטער דעם העכסטען שפיץ פון מאנט עווערעסט און דארט זיך אר:פלאזען. די לעצטע 1000 מעטער האט ער געהאט בדעה אין א געוויסער מאס מיט שטורם-שריט צו נעהמען און אויף דעם שפיץ פון דעם ביז-איצט אומבעזיגטען בארג ארויפשטעלען די בריטישע פאהן, וועלכע מען האט אויך געפינען צווישען די חורבות פון זיין געצעלט, מען האט איהם אבער נישט גענעבען די ערלויבניש צו מאכען דעם דאזיגען פליה, אין דער זיכערהייט, אז ער וואלט גאנץ זיכער אקעגען געפלויגען זיין טויט. האט מען איהם אפילו נישט ערלויבט צו בענוצען זיך מיט די מיליטער פליה פלעצער אויף דער צפון גרעניץ.

אין זיין טאג בוך וואס מען האט איצט געפינען זענען פאראן איינציגע ביטערע ווערטער וועגען דאזיגען פאל, ער שרייבט דארט: „זייט דעם 5טען מערץ בין איך אונטערוועגס, אין דאריעלינג האב איך געזאגט אז איך האב א אויספלוג אויף מזרח און אין א פאר טעג ארום וועל איך זיין צוריק. מיט מיין לעצט ביסעל געלד האב איך איבערקויפט דריי טרעגער פון נעפאל, זיי האבען מיר געשאפט קליידער עהנליכע צו זייערע, פערקליידעט אלס קולי האב איך אדורכגעוואנדערט די דאזיגע פערבאטענע געגענד. נאר איין שלעפ חיה האבען מיר מיט אונז. עס טראגט די נויטיגסטע זאכען, מיר ברויכען דאך אזוי ווייניג. איך געה אלזא צופוס אקעגען דעם מאנט עווערעסט ווייל מען האט מיר א ליכטערען וועג פערשטעלט"...

אזוי איז מארים ווילסאן אנגעקומען צופוס צו דעם אזוי גערופענעם לאגער נומער 3, וועלכע די רוטלעדזש עקספעדיציע האט אין דער הויך פון 6300 מעטער מיט איינציגע חדשים צוריק געהאט איבערגעלאזען. דא האט ער געפונען לעבענסמיטעל פאר זיך און זיינע בעגלייטער.

„היינט דעם 17 מאי געה איך איינער אליין מיין וועג ווייטער, דער וועג געהט גלייך ארויף. מיינע טרעגער וועלען דא אויף מיר ווארטען, איך וואג איצט דעם לעצטען אנגריף. אויף די פינגער קען איך איצט איבערצעהלען די שעה'ן ווען איך וועל זיין ביי מיין ציל — אזוי אדער אזוי, אבער איך מיין, אז מיין אויסרעכנונג איז ריכטיג, דעם אוניאן דזשעק (בריטישע פאהן) נעהם איך מיט"...

אין א חודש ארום נאכן דאזיגען אומגליקליכען 17 מאי זענען די טרעגער אפגעריסען און האלב פערהונגערט צוריקגעקומען קיין דאריעלינג און האבען געמאלדען אז מארים ווילסאן איז נישט צוריקגעקומען. באלד נאכדעם ווי ער האט זיי פערלאזען איז אויסגעבראכען א ווילדער שטורעם ווינד, וועלכען עס האבען זיכער געשיקט די דערצארענטע געטער. דער דאזיגער שטורעם האט פערשלונגען דעם מוטיגען ווייסען מאן, די ווילדע תהומים פון מאנט עווערעסט פון דעם נאך נישט בעזיגטען ריז, האבען פערדעקט דעם סוד פון טויט פון דאזיגן איינזאמען בארג שפיצען שטורמער ביז עס איז איצט געפינען געווארען דער טויטער קערפער פון דעם מענש, וואס האט געוואלט בעצווינגען דעם מעכטיגסטען בארג אויף דער וועלט.

„עשרת הדברות" פאר גאסען-גייער

פארשריפטען פאר די לאָדזער, ווי אזוי זיי האָבען צו גיין אין דער גאס

די „צעהן געבאָט פון ריכטיג געהן אויף די גאַסען" זענען:

— 1. —

1) געה נאָר אויפ'ן טראָטואַר און 'שטענדיג פון דער רעכטער זייט.

2) פערהאַלט זיך נישט אָהן סיבה אויפ'ן טראָטואַר.

3) מאַך נישט קיין לאַנגע רייה ביי שויפענסטער

4) שליס זיך נישט אָן אין אַ רייה, וואָס בעשטעהט פון 2—3 פּערזאָן.

— 2. —

1) אין מיטען דער גאַס געה נאָר אין אַ נויטיגען פאַל.

2) דעם מיטען-גאַס איז קודם כל בעשטימט פאַר'ן ראָד-פערקעהר.

— 3. —

1) ווען דו מוזט דווקא גיין אין מיטען גאַס, געה אַריבער מיט'ן קורצסטען וועג — גלייך פאַר זיך, און קיינמאָל נישט אין דער קרום און נאָר ביי קרייצונגען.

2) ביי דער קרייציגונג פון גאַסען, געה אַריבער קודם מיט איין גאַס און דערנאָך, מיט דער צווייטער. ווענד דערביי דיין אויפמערקזאַמקייט אוי ךדי צייכענס פונ'ם פּאָליציאַנט.

— 4. —

1) איידער דו געהסט אַרויף אויפ'ן מיטען גאַס, גיב אַ קוק אויף לינקס, ווייל פון דאָרט דראָהט דיר אַ סכנה, און דערנאָך, צוקומענדיג צום סאַמע מיטען גאַס — כאַפּ אַ בליק אויף רעכטס.

— 5. —

1) געהן דאַרפסטו געהן מיט אַ זיכערען טריט, לויף נישט, אָבער זיי אויך נישט פערחושט.

2) כאַפּ זיך קיינמאָל נישט אויף צוריק.

— 6. —

1) געה קיינמאָל נישט אַרויף האַסטיג — נישט פון הינטער וואָגענס אַ פויער, נישט פון הינטער אויטאָס, און קודם כל טאַקי נישט פון הינטער טראַמוואַיען, און נישט בכלל פון הינטער גרויסע געגענשטאַנדען, וואָס שטערען דיר דעם אָנבליק אויף פוהרען, וואָס קומען אָן פון דער לינקער זייט, ווייל — אויך דו וועסט נישט בעמערקט ווערען.

2) דו מוזט געדענקען, אַז דער, וואָס פיהרט די פוהר, וואָגען, טראַמוואַי, אויטאָ וועט נישט קענען אויסמיידען אַ פאַרפאַל, ווייל דו וועסט פאַר איהם אָנקומען אומגעריכט.

— 7 —

1) ווען דו דערזעהסט, אָדער דערהערסט אַני-אָנקומענדען וואָגען — פערליר זיך נישט און וואַקעל זיך נישט. ווען דו ווייסט נישט, ווי זיך אַן עצה צו געבען, בלייב ליבערשט שטעהן און לויף נישט הענדום-פענדום, און כאַפּ נישט לויפען אויף צוריק. דער וואָס פיהרט דעם וואָגען מוז פערשטעהן, וואָס דו מיינסט צו טון.

— 8. —

1) געה נישט אַרונטער אויף דער גאַס, איידער אַ טראַמוואַי קומט אָן.

2) שפרונג נישט אַריין און נישט שפרונג אַרונטער פון טראַמוואַי, אָדער וואָגען, ווען זיי געהן.

3) אין די אַלע מינים וואָגענס זעץ זיך אַריין און שטייג אויס שטענדיג פון דער רעכטער זייט.

4) אין טראַמוואַי געה אַריין נאָר פון הינטען, און אַרויסגעהן געה אַרויס, ווי ווייט מעגליך, שטענדיג פון פאָרענט.

— 9. —

1) געדענקט, אַז דו קענסט זיך אויסגליטשען אויף דער גאַס, און דאַן קאָנסטו ברענגען צו אַ פאָרפאַל.

2) שאַף נישט, צוליב דיין אומפאָרזיכטיגקייט לייכטזיניגקייט, אָדער וואויל - יונגערישקייט קיין סכנה-סיטואַציעס אויף דער גאַס.

— 10. —

1) פאַס זיך צו צו די אויבענאָנגעגעבענע כללים און היט אָפּ אַנדערע, ווי אויך פאָדער זיי אויף — זיי זאָלען די כללים אָפּהיטען, ווייל בזה האופן היטסטו זיך אַליין אָפּ, און דו שפּאָרסט אָפּ פיל צייט און פערלייכטערסט דאָס לעבען פון זיך און פון אַנדערע.

(א) נעכטען האָבען ספּעציעל - צוגעטיילטע פּאָליציי-קאַדרען געוויזען ווי-אַזוי זיך נוהג צו זיין אויף דער גאַס, אויף די טראָטואַרען און ביים איבערגיין פון טראָטואַר אויף טראָטואַר.

אויף די גאַסען-קרייצונגען זענען ספּעציעל מיט קאַלך געמאַכט געוואָרען ליניעס, לויט וועלכע די גאַסען-אַריבערגייער דאַרפען זיך ריכטען.

קויף א גליקליך ראס
צו דער איצטיגער I-טער קלאַס
ביי פיינגאָלד'ען אין דער קאָלעקטור
I. A. FAJNGOLD
Łódź, Śródmiejska 8, Tel. 108-99

וועגען גענעראליזירן דעם אומזאץ-שטייער אין פלייש-האנדעל

אין פערבאַנד פון די האַנדווערקער-קאַמערען אין וואַרשע איז אונטער'ן פאָרזיץ פון דיר. ב. שיקאַרסקי פאָרגעקומען אַ גרויסע קאָנפערענץ וועגען גענעראַליזירען (סצאַלירען) דעם אומזאַץ - שטייער אין דער פלייש-בראַנזשע. צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען פאָרשטעהער פון דער פלייש און וואורשט-בראַנזשעס אין גאַנץ פוילען. דעם רעפעראַט האָט געהאַלטען נאַטשעלניק קאָזלאָווסקי, נאָך א לעבהאַפטער דיסקוסיע האָבען זיך פאָרשטעהער פון 8 קאַמערען אַרויסגעזאָגט פאַר סצאַלירען דעם אומזאַץ-שטייער, 8 — געגען און דער פאָרשטעהער פון איין קאַמער האָט זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום פינאַנץ-מיניסטעריום מיט דער מיינונג פאַר גענעראַליזירען דעם אומזאַץ-שטייער אין דער בראַנזשע, דער גענעראַליזירטער אומזאַץ-שטייער זאָל גענומען ווערען נאָר ביים שעכטען אין שעכט-הויז.

גלייכצייטיג איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז ביים אויסאַרבייטען די ענטשפּרעכענדע פעראָרדנונג זאָל גענומען ווערן אין אַכט די געהיימע שחיטה, וועלכע עקזיסטירט איצט, כדי ס'זאָל נישט פאָרקומען קיין פאַלען ווי ביים שעכטען וועט נישט גענומען ווערען דער אומזאַץ-שטייער.

אין דער קאָנפערענץ האָט אויך אַנטיילגענומען דער פאָרשטעהער פון לאָדזער פליישער-צעך ה' דאַווידאָוויטש

א כאראקטעריסטישע „אידיליע"

צווישען א לאקאטאר און א הויזווירט

(א) דער לאָקאַטאָר פון סאַדאָוואַ 13, דער 45-יאָהריגער פראַנצישעק באַנאַשיאַק איז נעכטען געקומען פון דער שטאָט אין אַ פריילעכער שטימונג, שטאַרק צופרידען, וואָס עס איז דאָ אויף דער וועלט אַזאַ ואַזשנע זאַך, ווי א גלעזעלע משקה...

געקומען איז ער, ווייזט אויס, שוין „אָנ-אונטערגעקעהטער" און זיך געווענדעט אין הויף צו זיין הויזווירט, ריכלינסקי מיט דער בקשה ער זאָל איהם געבען 3 גילדען אויף בראָנפען, באָ — „אַלץ איז ניץ ניע וואַרטאָ, נאָר איין זאַך — אופּיטש שיען, טאָ וואַרטאָ"...

האָט ריכלינסקי געזאָגט: וואַרטאַ-שמאַרטאַ... ער גיט נישט....

דערהערט אַזאַ תשובה, האָט באַנאַשיאַק געכאַפּט אַ ברעך-שטאַנג און געוואָלט לערנען מיט זיין הויזווירט אַ פרשה דרך ארץ.

דער הויזווירט איז אָבער אויך נישט קיין מפיל-קינד, און זיינע הענד ליגען אויך נישט אין קימפּעט, האָט ער נישט געוואַרט אויף נסים, נאָר געפּלינק אַ כאַפּ געטון אַ האַק — פשוטכפשוטה — אַ האַק און צוהאַקט זיין לאָקאַטאָר דעם „של ראש".

פּאָגאָטאָוויע האָט באַנאַשיאַקען אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, און ריכלינסקי איז, ווי געוועהנליך, פערהאַלטען געוואָרען דורך דער פּאָליציי.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 נאָכמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—ל טשניצע-פרייזען

וועגען אויסצאהלען ארבייטס-לאזע אונטערשטיצונג

פאר יודישע ארבייטער איז ראש השנה

דעפּ. מינצבערג האָט נעכטען אינטערוועניערט אין אַרבייטס-פאָנד מכח דעם אויסצאָהלען די אונטערשטיצונגען פאַר יודישע אַרבייטסלאָזע אום ראש השנה, די דירעקציע איז מסכים געווען דערצו, אַז די יודישע אַרבייטסלאָזע, וועמען ס'פאַלט אויס צו בעקומען זייערע אונטערשטיצונגען היינטיגען שבת, זאָל אָפּשטעמפּלען זייערע לעגיטימאַציעס אַ טאָג פריהער, דאָס הייסט פרייטאָג און די אונטערשטיצונגען וועלען זיי קענען אָפּנעהמען קומענדיגען מאָנטאָג.

צוויי גרויסע איינברוכס-גנבות

(א) נעכטען ביינאַכט האָבען זיך גנבים אַריינגעקראָגען אין דעם לאַגער פון דער נאָדעל - פאַבריק אויף פּאָמאָרסקאַ 20, וואָס געהער צו עטעל יאָפּע, און אַרויסגעטראָגען פון דאָרט סחורה — נאָדלען — אויף אַ סומע פון אַנערך 12 טויזענד זלאָטעס.

* * *

(א) אַנאיינ'ברוכס-גנבה איז אויך אַדורכגעפיהרט געוואָרען אויף פּיאָסעטשנאַ 27 איז דעם שפּייז-קאָאָפּעראַטיוו.

די גנבים האָבען אַרויסגעטראָגען פאַר 1,500 זלאָטעס סחורה — שפּייז-און טאַבאַק-אַרטיקלען.

פון פאלעסטינא-אמט

פר. טאַוב שרה און ה' לאַסקיער דוד דאַרפען זיך באַלד מעלדען אין ארץ-ישראל-אַמט (שרוד - מיעסקאַ 29) פון 10 ביז 1 פאָרמיטאָג אין אָנגעלעגענהייט פון זייער עליה קיין ארץ-ישראל.

פון דער סינאגאגע אויף קאשטשושקי

מיר דערוויסען זיך, אַז די פערוואַלטונג פון דער גרויסער סינאַגאָגע — נעהמענדיג אין אַכט די איצטיגע לאַגע און ווילענדיג צוגענגליך מאַכען פאַר די ברייטע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג אַנטיילצונעהמען אין די תפילות — האָט בעדייטענד פערקלענערט די פרייזען אויף בילעטען אויפ'ן יאָהר 1935/36. בעזונדערס אין דער דאַמען-אָפּטיילונג.

די רעזולטאַטען פון דער רעדוקציע זעהט מען שוין אָן, ווייל פיל פערזאָנען, וועלכע זענען ביז איצט נישט געקומען אין דער סינאַגאָגע, קויפען איצט אויס בילעטען.

ס'איז זיכער, אַז היי-יאָהר וועט די סינאַגאָגע אין דער מענער- און דאַמען-אָפּטיילונג זיין פול.

שוין ווידער אונטערגעווארפן...

(א) אין לאָקאַל פון דער אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ, (זאַוואַדזקאַ 11) האָט מען ווידער אונטערגעוואָרפען אַ 3-חדשימדיג יונגעלע.

מ'האָט דאָס קינד אַריבערגעפיהרט אין דערציהונגס הויז.

פון נויט צום טויט

(א) אויף פּיאָסקאָווסקאַ 25 האָט זיך מחמת עקסטע נויט איבערגעשניטען די אָדערען אויף די הענד דער 41-יעהריגער אַרבייטסלאָזער אַנטאָני קאָוואַ. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס.

Dr. Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָוונט

בעהיט און בעשירמט זאל מען ווערען פאר אזא אנטשעפעניש!

פאַרהאַן אין לאָדז אויף דער אַלטשטאָט אַ חברה בחורים, נישט וויכטיג אונטער וואָס פאַר אַ געצערטעלטען נאָמען זי איז טעטיג זאָל זיך דאַכטען, אַז ס'גייט דאָ וועגען דער בחורים חברה „חפצי נרנים גדולים" גענוג צו זאָגען אַז די בחורים פון אָט דער דאָזיגער חברה פיהרען זיך אַזוי ווי אַלע אַנדערע בחורים פון די איבעריגע יוגענט-חברות: מ'קומט זיך צוזאַמען ביי איינעם פון די מתפללים, ביי אַ יונגען בעל-בית'ל, אין שטוב יעדען שבת און יום טוב. מ'דאַוונט דאָרט בציבור, מ'אָרדענט איין אַ קידוש מ'פראַוועט שלוש סעודות און מ'בעמיהט זיך ווי ווייט מעגליך אונטערצושטיפען אַז די נאָך געבליבענע בחורים זאָלען זיך ווי אַמגיכסטען פערוואַנדלען אין יונגע בעל-ביתלעך.

דער לעצטער פונקט איז טאַקע איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאַבען פון אַזאַ בחורים חברה, אמת, מ'איז דערמיט ח"ו נישט אויסען קיין שום בייז, מ'פערשטייט אַז ס'קומט צושטאַנד אַ שידוך, מאַכט זיך אַ תנאים, אַ חתונה, אַ שבע ברכות, און שפּעטער אַריין אַ זכר, אַ ברית און אַ פדיון הבן, דאָס זענען דאָך אַלץ געלעגענהייטען צו פערברענגען אַביסעל משמח צו זיין און צו פערגעסען אַ ווייל די טעגליכע דאגות און צרות.

קומט דעריבער פאַר אין אַזעלכע שטיבלעך ממש אַ געיעג אויף אַ חתונה-קאַנדידאַט, קוים נעהמט מען אַזאַ פריץ אין דער אַרבייט אַריין טרעגעלט מען איהם אַזוי לאַנג ביז מ'רוקט איהם אַרונטער אונטער די חופּה שטאַנגען, מיט אַלע בחורים פון דערמאָנטען מנין איז פאָרגעקומען דיזעלבע געשיכטע. בלויז איינער אַ געוויסער בער-ליב האָניגפויגעל האָט זיך נישט געלאָזט איינשפּאַנען אין צוים. וויפיל דער עולם האָט נישט געפּרובט איהם צו כאַפּען אויפן האַטשיק האָט ער זיך אַלע מאָל געשיקט אַרויסגעדרייט, בער-ליב איז געבליבען בחור.

און אַ בחור איז בער-ליב געווען שוין אפילו אַ בעיאָהרטער אָבער נאָך אַ גענוג פרישער און אַ טעמפּעראַמענטפולער אַזוי אַז מיידלעך און ווייבלעך האָבען פאַר זיינס אַ שמייכעל בעקומען די כפרה. אמשטאַרקסטען האָט ער בעצויבערט פייגע לאה'ן, די בעל ביתטע פון שטוב, וואו דער מנין געפינט זיך, די יודענע האָט בער-ליבען ממש מיט די אויגען אויפגעפרעסען, ער דאַגעגען האָט פון איהר פּשוט חוזק געמאַכט און אין בעסטען פאַל מיט איהר לייכט צוגעפלירטעוועט.

פייגע לאה'ן האָט זיך אָבער געדאַכטען אַז אויך ער איז אין איהר פערליבט איבער די אויערען. נאָר ר'האַלט זיך צוריק, ווייל זי איז אַ פערהייראַטע. האָט זי גענומען אָנווענדען אַלע מיטלען בכדי זיך צו בעפרייען פון מאַן און צו קענען חתונה האָבען מיטן „געליבטען". פייגע לאה האָט דעם מאַן אָנגעהויבען צו ברענגען און צו בראָטען און האָט איהם אַזוי לאַנג פערבּיטערט דאָס לעבען ביז ר'איז ענדליך מסכים געוועזן זי אָפּצוגטן.

פייגע לאה איז דאַן געווען אין 7טען הימעל, זי איז פריי. ס'איז שוין נישט פאַראַן קיין שום מניעה אויפן וועג צו איהר גליק. זי איז דאַן אוועק צו בער-ליבען איהם אָנזאָגען די פריילעכע בשורה אַז זי וועט שוין פון איצט אָן קאָנען זיין זיינע. אין גאַנצען זיינע.

בער-ליב דערהערענדיג וואָסערע נארישקייטען די יודענע אָפּגעטון האָט זיך פון דער גאַנצער מעשה אויסגעלאַכט און די אָנטשעפּעניש געפּרובט מיט עפּעס א תירוץ משלח צו זיין פון שטוב. דאָס מאָל האָט זיך אָבער פייגע לאה שוין מעהר נישט געלאָזט טשאַקען זי האָט אָנגעהויבען צו איהם צו-צושטיין וואָס אַמאָל שטרענגער אַז ער זאָל זי מקדש זיין.

זי האָט נישט געוואָלט אָפּטרעטען פון שטוב, געמאַכט סקאַנדאַלען נישט געלאָזט איהם אויף די אויגען. בער ליב האָט געזעהען אַז ער איז מיאוס אַריינגעפאַלען האָט ער גענומען מענשען און געשיקט צו פייגע לאה'ס מאַן אונטערהאַנדלען, אַז ער זאָל זיך מיט איהר איבערבעטען און מיט איהר צוריק חתונה האָבען.

נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז מען ענדליך דורכגעקומען. אַז בער-ליב זאָל איהם אויספּוצען די שטוב מיט נייע מעבעל, אַריינשטעלען אַ אויבערלאָק און אויפצייליען 500 גילדען נדן וועט ער בעווילינגען מיט דער „פלאָנדערע" צוריק חתונה צו האָבען.

פייגע לאה האָט אפילו נישט געהאַט קיין גרויס חשק צו רעזיגנירן פון איהר „אידעאַל", פאַר וועלכען זי האָט געברענגט אַזעלכע געוואַלדיגע קרבנות. זעהענדיג אָבער אַז דער „אידעאַל" לאָזט זיך נישט בייגען האָט זי מסכים געווען בחרפתנו צוריקצוגיין צום אַלטען „טשאַלעק"...

בער-ליב האָט אויסגעפיהרט די בעדינגונגען און אַנימאָל האָט טאַקע פייגע לאה צוריק חתונה געהאַט מיט איהר נע'גטן מאַן. די בחורים פון דער חברה האָבען געהוליעט אויף דער חתונה ביז שפּעט אין דער פריה.

ארגוס.

קלאַנג-קינא-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלגענדע טעג!
מיטרייסענדע דראַמע מיט דעם אינהאַלט געזען אינגאַנצען אויף פּוילישׂ,
ענגל. פּראָדוקציע א. ג.
„שוועסטער מאַרטאַ איז א שפּיאָן"
אין די הויפּטראָלען:
Conrad Veidt
Magdalena Carroll
נעכסטער פּראָגראַם:
PRZEOR KORDECKI
אָנהויב פון די סעאַנסען 5.30 נאָכמ.
שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג.

פון צענטראַלען יודישען האַנד־ווערקער־פערבאַנד (פּילסודסקיעגאָ 69

פון פריזיער - צעך

פאַריגען מיטוואָך איז אין לאָקאַל פון צענט־ראַלען יודישען האַנדווערקער און קליינאינדוסטריע פערבאַנד פאַרגעקומען אַ מיטגלידער - פערזאַמלונג פון פריזיער־צעך.

די פערזאַמלונג עפענט דער סטאַרשי פון צעך און גיט איבער די פערזאַמעלטע דעם טרויריגען מצב פון פריזיער פאַך, די קאָנקורענץ איז אַ אונערהערטע, די נויט ביי די פריזיער איז זעהר גרויס. צו דעם מצב האָבען געבראַכט אין גרעסטען טייל די פריזיער־אַנשטאַלטען, וואָס הענגען אַרויס די צענניקעס. דאָס מוז מיט אַלע מיטלען בעקעמפט ווערען.

די פערזאַמלונג בעשליסט, אַז דער ענין מוז אויפגעקלערט ווערען פאַר אַלע לאָדזער פריזיער מייסטער, געבען פערשטעהן די פאָלגען וואָס דאָס קען ברענגען, דעריבער זאָל בקרוב גערופען ווע־רען אַ גרויסער מיטינג פון אַלע לאָדזער פריזיער מייסטער.

א. יאַקובאָוויטש רעפערירט וועגען בעשווע־רונגען, וואָס ווערען כסדר געשאַפען פאַר די פריז־יער מצד די האַנדווערקער־קאַמער, דאָס לעגאַלי־זירען פון אַ פריזיער וואַרשטאַט קומט יעצט שוין אָן מיט גרויס מיה.

דער רעדנער אַפּעלירט אויך, צו די פריזיער־מייסטער, אַז זיי זאָלען צוהיטען, אַז די געזעלען זאָלען אויסנוצען די הנחה־עקזאַמענס, וואָס זע־נען נאָך חל ביזן 31 דעצעמבער ה. י. און כדי די געזעלען זאָלען זיין בכח די עקזאַמענס צו בע־לעגען, דאַרף יעדער געזעל אונבעדינגט בעזוכען די פריזיער־קורסען.

עס ליגט אַ חוב פון יעדען מייסטער צו שי־קען זיינע געזעלען אויף די אָווענד - קורסען ווי אויך צום עקזאַמען.

עס ווערט אויך בעשלאָסען ,צו גרינדען ביים צעך אַ סעקציע פון פריזיערקעס און פערוקאַרקעס.

פון טאַמבורירער פעראיין

לויט די ידיעות וואָס דער טאַמבורירער פער־איין האָט בעקומען פון וואַרשאַ, זאָל בקרוב דאָס טאַמבורירער פאַך פערעכענט ווערען — דורכ׳ן האַנדעלס - אינדוסטריע מיניסטעריום, אַלס פאַך, וואָס זאָל אונטערליגען אַ האַנדווערקער־קאַרטע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז דער טאַמבו־רירער פעראיין שוין צוגעטרעטען צו רעאָרגאַניזירען דעם פער׳איין, און איבערצוּרעגיסטרירען די מיט־גלידערשאַפט.

צוליב דעם, וואָס ער׳וואַרבענע רעכט, וועלען בעזיצען די טאַמבורירער, וואָס יועלען קענען אויפ־ווייזען, אַז אין דער צייט ,יוען דאָס געזעץ וועט פערעפענטליכט ווערען האָבען זיי געפיהרט זעלבסט שטענדיג אַ ווערקשטעל, איז געוואונשען, אַז אַלע טאַמבורירער זאָלען אין זייער אייגענעם אינטערעס זיך רעגיסטרירען.

פון טישלער, שניצער און דרעקסלער־צעך

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן מעבעל־טישלער אַר־בייטער שטרייק, האָט דער טישלער, שניצער און דרעקסלער־צעך, זיך געוואָנדען צום צווייטען יודי־שען טישלער צעך ברזשעזשינער 7, כדי אָנצוגעה־מען אַנאייניהייטליכע שטעלונג .

עס איז שוין פאָרגעקומען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די פאַרשטעהער פון ביידע טישלער צעכען ווי אויך אַ קאָנפערענץ מיט די פאַרשטעהער נפון די אַרבייטער.

די אונטערהאַנדלונגען האָבען אָנגעטראָפען אויף שווערינקייטען צוליב דעם, יואָס דער שטרייק נעהמט נאָר אַרום יודישע טישלער מייסטער, דאַ־געגען אין די קריסטליכע וואַרשטאַטען ווערט נישט געשטרייקט,

די אונטערהאַנדלונג האָבען נאָך ביז איצט קיין שום רעזולטאַט נישט געגעבען, צוליב דעם, וואָס די פאָדערונגען פון די אַרבייטער, זענען, ביי דער איצטיגער סיטואַציע אין דעם פאַך, בעדייטענד צו הויך (די אַרבייטער פאָרלאַנגען אַ לוין־העכערונג ביז 40 פראָצ.). די אונטערהאַנדלונגען זענען ווייטער אין גאַנג.

18 פערזאָן קאָנטוזירט
ביי אַ קאַטאַסטראָפע מיט דער „טאָרפּעדאָ הינטער סקערנעוויץ

נעבטען 5 ביטאָג איז דער מאָטאָר־צוג ,לוקס־טאָרפּעדאָ״ ארונטער פון די שינעס הינטער סקער־ניעוויץ.

בעת דער קאַטאַסטראָפע זענען 18 פערזאָן קאָנ־טוזירט געוואָרען .

די ,,טאָרפּעדאָ״ איז געפאָהרען פון וואַרשאָ קיין קאַטאָוויץ.

אראָפּשפּרינגענדיג פון די שינעס האָט זיך דער מאָטאָר אָפּגעקלאַפּט אין דעם לעצטען וואַגאָן פון א משאות־צוג, וועלכער האָט זיך געפונען אויף זייטיגע שינעס. דער וואַגאָן פון דעם משאות־צוג איז איננאַנ־צען צושמעטערט געוואָרען.

די אדורכגעפיהרטע אויספאָרשונג האָט ארויסגע־וויזען דאָס די קאַטאַסטראָפע איז געשעהן מחמת דער שלעכטער אָנשטעלונג פון די פערקעהר שינעס.

די קאָנטוזירטע פאַסאַזשירען זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אויפן סקערניעוויצער וואָקזאַל און זענען אוועקגעפאָהרען ווייטער מיטן שנעל צוג.

פאַרמען פון אַרבייטס־שוץ

אורלויבען

גייסטיגע אַרבייטער געניסען נאָך אַ האַלב יאהר אַרבייט רעכט אויף אַ 2 וואָכענדטיגען געצאָהלטען אורלויב נאָך אַ יאָהר אַרבייט אויף א חודש אורלויב.

פיזישע אַרבייטער האָבען רעכט נאָך א יאהר אַרבייט אויף אנ׳8 טאגיגען אורלויב. נאָך 3 יאהר אויף א 15־טאגיגען אורלויב.

יוגענדליכע אַרבייטער (יונגער ווי 18 יאהר) זענע בערעכטיגט ״״ אַ יאהר אַרבייט אויף א 14 טאגיגען אורלויב, דער כלל האָט אַנ׳אָנווענ־דונג ביי פיזישע אַרבייטען.

וואָס שייך האַנדווערקער ווערקשטעלען, וועלכע בעשעֿ־טיגען נישט מעהר ווי 4 אַרבייטער, דאַרפען זיי קיין אורלויבען דעם פערזאָנאַל נישט ערטיי־לען, סיידען זיי בעשעפטיגען יוגענדליכע אַרבייטער

אַרבייט פון יוגענדליכע

אין אַ גאַנצע רייה אַרבייטען, וועלכע זענען פאַר׳ן געזונד און מאָראַליטעט געפעהרליך, טארען נישט קיין יוגענדליכע (ביז 18 יאהר) ווערען בע־שעפטיגט.

אַ יוגענדליכער אַרבייטער יונגער, ווי 15 יאָהר טאר בכלל נישט ווערען בעשעפטיגט ביי אַ לוין־אַרבייט.

אַרבייט פון פרויען

א שוואַנגערע פרוי איז בערעכטיגט אויף פריי׳ע 6 טעג אין משך פון אנ׳אַרבייטס־חודש, פאַר׳ן געבורט און נאָכ׳ געבורט.

זייגענדיגע מוטערס האָבען רעכט אויף 2 האַלבע שעהדיגע הפסקות אין דער אַרבייט.

זיכערהייט און היגיענע ביי דער אַרבייט

דאָס געזעץ וועגען זיכערקייט און היגיענע בעזיצער אַרבייט נאָמינירט די מיטלען, וועלכע נוצען דאָס לעבען און געזונד פון די אַרבייטער וואָס שייך די מאשינען, לאָקאַלען, איינריכטונגען, ענטהאַלט בעגרעניצונגען און פערבאָטען צו פראָדוצירען, ברענגען און בענוצען בליי־קאַלך, שוועבעל־בליי, ווייסען און געלען פאָספאָר ביים אויסאַרבייטען לייכט אנצינדענע אַרטיקלען.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, ד. 25־טען סעפּטעמבער

6.34 — גימנאַסטיק. 6.50 — פליטען. 8 — אוידיציע פאַר שולען. 11.57 — צייט־סיגנאַל. 12.03 — ידיעות. 12.15 — שמועס. 12.30 — קאָנצערט. 1.30 — פליטען. 3.12 — בערזע. 3.25 — עקס־פּאָרט. 3.30 — מוזיק. 4 — שמועס פאַר עלטערע קינדער. 4.20 — פליטען. 5 — רעפּאָרטאַזש. 5.15 — קאָנצערט. 5.50 — אויסלענדישער הומאָר. 6 — קאָנצערט. 6.30 — פעליעטאָן. 6.45 — מוזיק. 7.20 — רעקלאַמע - קאָנצערט. 7.35 — ספּאָרט. 7.50 — רעפּאָרטאַזש. 8 — פליטען. 8.45 — אָווענד ידיעות. 9 — שאַפינס שאַפונגען. 9.45 — ליטעראַ־רישע סקיצע. 10 — רעפעראַט. 10.10 — מוזיק 11 — ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11.05 — פליטען.

שרעקליכער נקמה-אקט
פון אַנ׳אייפערזיכטיגער מיידעל

(א) אז העגריק לוטשינסקי (פון גלאָוואַצקיעגאָ 18) איז ארומגעגאַנגען מיט פעליציאַ יאַבלאָנסקאַ (פון פראַנצישקאַנער 30) איז געווען — גוט.

אז ער איז אָבער קאַלט געוואָרען צו איהר, און זיינע סימפּאַטיען האָבען זיך געווענדעט אויף אַנ־אנדער מיידעל, איז געוואָרען — שלעכט.

האָט פעליציע נעכטען פערנאַרט העגריק׳ן צו זיך אין טויער אונטערן אויסרייד, אז זי האָט איהם ע־פּיס זעהר וויכטיגעס צו זאָגען, און — איהם מיט א פּרעסענדיגער פליסיגקייט אויסגעברענט אנ׳אויג און א טייל פּנים ...

ער איז אין שפּיטאָל און זי איז ארעסטירט.

פאַר הונגער

(א) אויף בזשעזשינער 2 איז אוועקגעפאַלען פאַר הונגער די היימלאָזע 28 יאָהריגע סטאַניסלאַווא גור־ניצקאַ. פאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

דער׳הרג׳עט פון א דונער

(א) בעת דעם לעצטען שטורעם רעגען וואָס איז אדורך איבער לאָדז און דער אומגעגענד, איז אין דאָרף וואָלאַ ראַקאָווא, לאָדזער קרייז, דערהרגעט גע־וואָרען פון א דונער דער פויער קאַראָל קלינעק.

מ׳טאַפּט די ווענד
אויז מ׳האַלט זיי איז איין בעקוקט?

(א) נאָך דער לעצטער שרעקליכער בוי קאַטאַס־טראָפע אין וואַרשאָ, האָט זיך עס געמאַכט אַזוי אז חוץ מזה וואָס ,,מ׳טאַפּט איצט א וואַנט״, האַלט דער עולם אָפט אין איין בעקוקען די ווענט, צי ס׳מאַכט זיך נישט אַמאָל א שפּעלטעלע, א שפּאַרונקעלע, א קאַ־פּוליער אָנצוהערעניש אויף א שטיקעל קאַטאַסטראָ־פע...

די שרעק — זאָגט מען האָט גרויסע אויגען, מען האָט מורא, מען שרעקט זיך, טאָ האַלט מען אין איין קוקען און בעטאַפּען די ווענד.

מיט עטליכע טעג צוריק, למשל, האָט עולם גע־מאָלדען אין דער בוי אינספּעקציע אז אין די הייזער אויף דאָובּאָרטשיקאָוו 3 און 4 האָבען זיך געוויזען שפּאַלטען — מחמת קאַנאַליזאַציע ארבייטען, האָט מען עס אויסגעטיטשט .

די אדורכגעפיהרטע אויספאָרשונג פון ספּעציאַלי־סטען אינזשיניערען האָט אָבער ארויסגעוויזען אז די שפּאַלטען זענען אויסערליכע ,אויפן טינק נאָר, און מ׳האָט אויסגעפיהרט אז אזעלכע טינק־שפּאַלטען בע־דייטען נאָך נישט אנ׳אָפּשוואַכונג פון די מויער־ווענט,, און אז די קאַנאַליזאַציע ארבייטען זענען מיט זיי קנאַפּע מחותנים.

אַקופּאַציע־שטרייק
אין דער פאַבריק פון דער פירמע גערשאָווסקי און קאָמפּ.

(א) אין דער פאַבריק פון דער פירמע ,גערשאָוו־סקי און קאָמפּ.״ (סטאַניסלאַווא־גאַס 12) איז אויס־געבראָכען אַ שאַרפער סכסוך, מחמת אורלויבען און דער מעלדונג פון דער פאַבריק־לייטונג אז צוליבן מאַנגעל אין בעשטעלונגען און בכדי דורכצופיהרען א רעמאָנט, גייט מען אויף א צייט אָפּשטעלען די אַרבייט.

די אַרבייטער אין דער צאָהל פון 720 מאַן האָבען דעריבער איבערגעריסען די אַרבייט און זענען גע־בליבען זיצען אין דער פאַבריק.

די קלאַסען פעראיינען האָבען וועגען דעם ענין אינטערווענירט. און נאָך אנ׳אָפּגעהאַלטענער קאָנפע־רענץ מיט דער לייטונג פון דער פירמע איז געלונגען צו קומען אין א געוויסען הסכם בנוגע די אורלויב חובות. אזוויי אָבער די לייטונג פון דער פירמע האָט נישט אָנגעגעבען דעם טערמין אויף ווי לאַנג די אַר־בייט וועט זיך אָפּשטעלען — פערלאָזען דערווייל נישט די ארבייטער די מויערען פון דער פאַבריק.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט,- געשלעכטס-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 ביטאָג. אַלע ארט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט
עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8—10, 12—2 און 5—8 אָווענד,
זונטאָג פון 9—11 ביטאָג און יום־טוב פון 9—1.

„WONDER BAR"
DOLORES DEL RIO, AL. JOLSON, RICARDO CORTEZ
אָנהייב אין נעוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 ביטאָג.

היינט און פאָלג. טעג!
פּרעכטיגער פילם — א. נ.
מייסטערווערק פון 10 טויזענד נסים. אין די הויפּט־ראָלען:
אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע פון P.A.T. און אַקטואַליטעטען.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אַלע ארט אַנאַליזען פון בלוט אורין, פלעגמע א. אַ.
אויפן טעלעפאָנישען פערלאַנג שיקען מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען שנעל

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט : פּיעטריקאָווער 81, טעל. 100-57.
נעמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוונט.

זעכער מאַשין אויף דער
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

DR. MED.
Szymon Grynberg
פּילסודסקיעגאָ 55, טעל. 168-58
(אָרדינירט זומער אין ווישניאָווע-גורא)
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Gdańska 11
טעל. 123-47. (רוג קאָנסטאַנטינער)
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

צאָהן-אַרצט
J. Karmazyn
צוריקגעקעהרט
2 POŁUDNIOWA 2

ד״ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9—11 און פון 6—8 אָוונט

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג נעגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָווענד.

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אָן ביי זיך זשעלאַזנאַ 8a,
טעל. 111-87
ווי אויך אין לעטשניצע „פּאָמאָץ״ אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

Doktór
A. S. TENENBAUM
Piotrkowska 109, tel. 220-25
powrócił.

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
צוריקגעקעהרט
זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
נעמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָוונט

Dr. med.
ALFRED LEWI
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
עמפּפאַנגס-שטונדען פון 3—4 און 6—7 אָוו.
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 241-98.

Dr. med.
M. JAKUBOWICZ
צוריקגעקעהרט
פּאָלודניאָווע 9, טעל. 71=109
נעמט אָן פון 10—12 און פון 4—6 אָווענד.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָ ן פון 11 ביז 2 און, פון 5 ביז 8.30

450 טויזענד גרובען-ארבייטער האבען פערשטרייקט אין אמעריקא

וואשינגטאן, 24 (ספ. טעל.) נעכטען האט זיך אנגעהויבען אין 22 שטאטען דער שטרייק פון די בערג-ארבייטער, וועלכע נעמט ארום 450 טויזענד ארבייטער.

די קאנפערענץ צווישען די ארבייטער און אינדוסטריעלער האט קיין רעזולטאט נישט געבראכט. מ'ריכט זיך דערויף, אז דער פרעזידענט רוזוועלט וועט אינטערוועניר.

פראטעסט פון בריטישן רעגיאן

געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

פאריז, 24 (ספ. טעל.) די „האוואס" אגענטור מעלדעט, אז דער בריטישער לעגיאן האט ארויסגעשיקט צו די דייטשע ארגאניזאציעס פון געוו. קאמבאטאנטען א פראטעסט געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען, וועלכע ווערען אנגעווענדעט אין דייטשלאנד.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס — 15-טער טאג

441 87 581 86 91 736 79 801 1136 48 247 385 487 89 532 67 935 2212 350 98 506 88 643 61 79 88 719 805 43 936 44 76 3027 77 78 113 242 50 79 415 86 574 84 694 730 800 987 4092 172 96 245 403 09 555 807 23 56 975

5193 229 492 737 838 975 6002 175 206 09 307 16 928 88 694 7099 108 82 244 96 404 532 84 706 861 8280 93 350 52 508 674 95 757 84 854 912 26 66 9035 80 90 460 502 16 95 665 820 24 56 77 951 87

100050 70 73 86 109 71 291 392 94 525 653

10050 70 73 86 109 71 291 392 94 525 653 72 12052 59 105 55 80 205 348 439 533 97 735 99 892 929 43 13034 83 183 86 210 52 301 11 47 435 603 34 47 76 97 849 14000 38 136 209 20 47 311 61 85 430 518 673 88 718 28 944

15034 30 46 54 180 373 578 602 15 704 830 40 96 919 63 99 16125 61 348 492 501 03 39 646 995 786 87 840 17045 309 538 665 905 18113 72 89 202 311 421 544 70 649 814 929 64 74 19186 385 402 28 609 19 759 859 973

20069 78 127 62 92 209 51 95 312 618 30 33 95 773 957 94 21113 277 90 322 454 55 534 628 859 912 17 22163 77 246 353 474 595 652 732 42 842 91 902 23003 22 77 293 390 435 62 561 77 701 52 837 24094 131 37 52 59 340 41 92 429 553 622 43 733 34 57 838 60 25199 386 410 40 84 517 59 602 57 752 877 26059 81 85 165 278 335 47 478 526 77 651 944 97 27049 127 324 33 67 464 503 672 81 83 793 876 925 34 37 28068 95 362 68 87 423 51 519 96 613 23 35 62 67 751 77 805 29074 79 102 294 325 503 16 637 40 44 799 844 48 984

30081 105 96 206 95 345 552 728 42 71 836 50 31047 115 66 84 226 38 64 328 415 503 26 41 56 639 753 90 884 908 95 32001 32 63 76 138 42 201 332 38 73 446 51 501 03 651 59 746 49 65 76 809 930 97 33036 83 100 79 201 13 16 64 72 309 28 87 465 85 50012 76 79 95 654 49 724 51 72 809 34032 120 90 222 83 321 486 565 602 608 36 68 785 800 83 87 959 67 35109 49 212 79 309 406 618 20 97 719 36028 63 65 139 84 320 66 423 548 75 83 87 637 82 87 748 846 60 62 934 69 37101 321 539 43 48 52 669 72 705 20 39 49 62 88 920 79 80 38046 107 33 42 85 308 37 409 20 39 40 51 68 543 52 99 616 18 809 909 27 39033 97 104 41 78 205 18 97 490 511 52 706 73 832 85 934 93

40001 52 70 104 38 46 51 86 203 43 59 82 305 490 503 615 49 58 59 769 928 41003 245 93 390 411 87 522 683 95 711 823 56 965 42045 83 100 75 336 88 93 449 592 651 783 96 878 941 60 43027 105 20 336 44 59 93 544 53 631 71 75 705 07 24 25 818 25 62 947 60 69 44023 30 399 503 53 86 613 748 58 808 38 56 90586 45140 48 54 297 324 60 402 535 702 39 831 57 945 46048 55 135 321 23 49 442 512 66 83 708 78 824 52 47036 79 199 222 83 359 419 36 91 566662 714 21 47 800 68 83 951 54 75 48112 221 305 07 408 52 528 60 61 619 741 830 72 933 49031 38 181 200 68 338 74 405 564 90 650 744

50003 64 86 127 68 208 85 93 311 44 60 91 93 421 43 505 92 706 14 36 810 38 97 51169 227 381 466 571 601 08 736 824 77 52029 112 91 229 65 79 300 05 43 67 477 540 50 82 610 96 758 78 844 54 968 95 53067 150 224 87 315 51 65 82 438 49 91 529 95 617 24 730 65 80 885 96 905 19 57 79 54016 17 39 320 467 93 564 601 754 66 80 91 829 79 81 98 962 55049 96 256 93 399 626 45 95 717 33 824 75 913 51 67 56015 84 176 266 95 307 12 46 62 435 522 47 84 637 701 28 69 803 50 911 51 74 57102 23 37 57 64 353 414 31 520 44 620 61 99 702 08 62 70 903 09 62 85 58075 85 111 21 22 85 207 301 440 71 523 33 719 807 40 940 70 59006 10 147 52 230320 69 419 514 27 36 615 29 89 700 81 21 35 77 906 84

60059 221 26 49 55 58 315 67 513 22 47 602 67 80 96 745 70 77 801 39 83 944 68 61111 23 32 64 72 265 332 433 44520 70 82 602 735 73 800 15 62265 302 14 85 94 412 547 70 612 703 52 63 819 43 83 63069 201 32 337 57 416 52 77 99 522 25 80 96 603 74 85 717 935 39 59 64042 63 130 85 233 300 28 67 74 400 54 89 572 761 71 845 942 68 65027 75 120 98 282 89 330 33 43 410 67 521 22 43 630 79 754 63 801 35 58 78 66128 228 58 87 413 510 51 88 96 630 98 728 34 41 813 70 906 67014 43 46 62 124 46 66 82 361 81 409 44 59 507 42 857 925 43 68027 55 139 67 235 82 317 79 81 89 460 636 71 95 735 64 845 67 80 90 98 96003 82 25 312 43 44 76 80 402 27 44 65 532 45 704 30 47 65 81 801 907 19 97

70010 18 102 21 230 596 97 733 76 844 924 32 72 71148 59 265 333 51 61 413 504 93 800 72055 199 218 91 397 452 88 684 741 67 805 21 74 985 73009 24 64 80 84 286 309 13 50 65 91 410 34 509 50 95 640 68 81 729 842 76 74014 26 125 210 96 339 54 443 84 586 624 27 731 49 841 83 915 17 75032 51 167 81 96 218 45 71 332 82 94 463 590 611 30 87 712 13 33 816 31 78 953 76012 124 45 68 89 205 459 78 672 710 811 33 935 46 85 77093 226 44 49 397 414 62 87 90 589 832 82 990 78192 225 33 93 472 540 48 54 72 605 37 73 89 706 34 53 7 79085 160 89 242 340 86 430 562 618 843 65 948.

80057 206 88 321 43 464 517 823 978 80 93 81090 93 104 217 432 74 569 70 80 613 38 90 769 74 97 837 84 913 61 75 82014 29 156 79 85 264 336 52 429 507 57 718 93 806 61 62 63 901 83006 11 41 182 301 430 56 73 572 648 708 55 66 67 70 831 910 32 85 844001 9 99 206 318 37 43 75 546 636 738 96 922 27 33 87 90 85129 93 212 57 61 342 458 510 57 657 892 925 86092 258 446 84 86 563 83 919 73 87085 288 99 303 33 90 739 84 87 916 88051 86 91 125 40 49 404 65 506 49 68 79 538 852 941 89038 120 91 240 418 52 606 25 747 969

90085 93 107 354 469 537 83 706 16 90 898 955 56 91031 40 52 78 137 38 249 456 79 576 750 95 813 45 92028 70 94 135 60 227 313 33 467 71 88 92 505 07 61 99 680 96 755 93093 157 200 28 70 333 45 418 63 99 591 662 751 830 74 86 94027 47 295 303 414 50 81 89 514 35 81 704 826 942 74 95083 496 508 93 654 87 99 765 93 831 950 96001 18 33 131 75 348 406 587 616 51 55 90 754 85 95 828 51 78 82 973 97016 44 47 54 190 289 318 20 23 72 424 62 504 38 41 672 826 978 96 98068 75 182 235 384 92 634 74 728 29 54 888 900 10 47 99009 18 39 70 134 56 250 52 66 307 41 61 75 482 98 505 22 60 629 71 85 737 871 82 97 931 90

100038 68 179 305 491 528 53 57 93 615 65 66 69 781 803 20 61 68 904 15 101010 94 160 216 43 63 79 98 390 443 561 609 96 786 810 50 953 58 102052 70 166 76 416 68 507 18 56 607 74 711 21 24 49 91 810 62 70 71 92 907 30 103008 42 204 91 324 417 58 538 664 78 85 737 86 866 945 62 104158 451 63 507 43 77 83 686 716 17 18 57 821 46 912 24 41 105025 40 149 97 201 460 62 64 73 568 768 953 106003 075 222 26 47 359 87 410 92 918 107049 99 078 210 12 99 346 82 516 614 28 761 822 957 67 108075 192 213 79 312 14 475 99 513 16 678 732 67 800 32 39 58 62 900 94 109041 63 178 270 349 411 39 45 47 55 66 527 53 65 671 768 82

110040 119 209 72 79 82 422 519 83 667 87 862 989 111005 08 15 172 87 225 65 68 317 69 85 96 424 49 86 98 558 628 57 64 730 820 79 90 112023 167 343 449 94 514 20 70 73 89 760 81 803 113032 71 100 99 359 431 97 576 88 616 43 781 808 928 72 114032 35 82 118 51 267 338 49 63 425 57 66 504 47 676 727 69 92 94 95 822 63 924 50 81 115005 21 31 157 92 274 382 87 485 90 587 636 76 749 79 83982 930 116062 92 196 293 390 473 89 594 679 80 82 775 117008 48 90 104 30 54 69 91 292 362 415 17 26 87 564 89 666 740 897 966 75 118082 86 203 396 423 534 706 31 35 43 803 09 59 929 119015 54 104 49 211 97 269 475 657 77 788 96 891 956

120002 08 35 63 119 82 89 207 37 68 354 97 457 69 524 26 65 681 706 11 21 95 813 43 84 121039 50 220 49 62 378 433 67 526 83 84 604 58 748 50 60 847 53 934 122017 72 73 81 104 33 59 271 310 426 541 76 82 87 641 801 53 922 77 123014 68 71 80 107 37 62 217 406 35 59 523 70 683 762 849 54 945 124015 121 201 09 66 82 95 346 436 57 84 565 601 26 758 815 36 57 968 125085 108 33 50 57 62 352 76 79 513 32 602 895 917 41 126004 71 166 208 37 71 347 428 53 88 575 609 42 760 904 43 86 127081 85 118 31 263 300 17 24 400 31 561 72 92 627 31 42 74 723 810 942 128000 29 45 212 361 436 540 55 60 63 621 40 746 83 96 807 88 973 129125 52 217 92 367 77 99 441 87 90 541 729 52 923 54 70

130002 54 112 68 209 18 34 60 74 88 390 453 521 28 767 72 832 76 939 131002 146 203 43 93 426 516 65 627 726 958 69 132029 35 54 84 127 67 201 357 93 501 76 79 676 781 802 47 60 928 42 133047 56 153 209 36 94 315 25 48 431 39 555 89 706 802 38 76 904 32 34 99 134081 156 388 476 83 593 888 970 77 135012 34 53 133 249 346 80 414 53 58 576 83 657 82 751 889 907 99 136076 81 176 354 423 51 83 562 609 88 702 29 975 78 137024 35 312 78 481 91 577 628 95 701 883 929 138016 106 38 64 69 305 20 88 94 404 49 64 66 93 508 86 614 50 63 97 722 871 987 139009 48 71 196 217 84 99 447 93 528 645 75 733 874 85 901 14 50 95

140011 33 43 247 60 326 43 44 439 528 69 644 92 711 804 36 70 141067 156 60 244 306 61 445 647 142007 32 63 215 42 333 63 441 99 513 43 58 617 38 748 853 59 91 903 33 143017 20 55 72 109 17 78 269 319 532 58 88 608 11 13 64 724 841 50 144074 172 393 404 56 530 36 671 722 23 36 41 882 911 21 52 69 96 145008 41 71 149 58 243 333 473 630 700 61 686 83 948 68 146024 34 84 126 53 69 261 326 447 544 58 600 22 39 700 25 54 67 813 64 980 147017 49 90 115 70 73 214 60 79 330 67 80 404 21 48 545 76 749 800 935 148059 77 180 231 72 84 350 401 20 54 94 513 600 73 727 96 831 50 58 918 30 72 149001 02 07 12 18 64 239 77 83 357 94 452 68 83 503 18 658 98 724 35 72 804 56 906.

150018 20 37 218 32 76 494 517 709 23 74 99 873 989 151068 92 135 59 225 84 364 72 506 18 645 49 759 73 835 64 919 152005 108 237 40 63 304 99 423 512 60 705 18 21 73 98 814 57 59 900 74 80 153014 56 58 161 307 59 483 560 94 692 715 49 66 872 83 951 81 91 154042 47 184 296 361 77 711 22 61 94 829 155025 63 74 82 166 89 95 217 344 457 523 41 78 96 894 961 69 156026 37 99 168 69 89 213 35 44 96 300 22 82 426 35 508 641 45 50 73 75 712 157192 278 90 338 410 18 19 86 564 96 779 898 920 1580206 45 629 68 76 870 159033 53 102 45 225 49 307 85 446 78 84 519 64 75 614 41 46 50 74 708 57 73 79 811 67 945 75.

160119 64 248 344 66 428 71 522 617 93 717 23 70 878 979 93 161059 117 51 78 373 407 38 66 522 611 730 826 964 162050 87 179 85 313 674 747 49 804 26 75 163068 109 213 309 18 422 541 81 623 31 706 865 09 27 30 936 164072 189 231 55 314 85 532 623 33 34 79 706 13 800 09 20 31 63 74 954 88 165060 232 43 339 46 409 67 508 669 722 27 34 887 166065 90 149 290 91 343 57 404 11 48 73 532 36 650 59 731 863 53 167008 99 226 383 406 24 34 83 606 23 42 82 890 973 168115 84 93 248 53 94 307 474 548 642 98 802 950 62 65 169076 127 205 49 63 301 63 98 488 91 515 17 625 32 39 49 852 65 82 925 65 77.

170028 63 137 259 347 415 46 76 603 792 917 27 47 171077 102 252 362 84 440 513 47 71 899 172022 152 82 94 248 81 339 60 503 601 37 74 76 805 25 36 947 66 173160 238 415 629 31 42 802 65 998 174065 93 120 236 317 588 631 60 762 804 40 49 53 63 915 175013 65 205 32 39 396 582 701 32 35 44 79 87 97 919 70 176035 197 224 412 14 71 543 60 669 96 732 56 814 905 177036 238 52 59 327 37 62 451 506 48 686 839 995 178028 33 96 270 83 360 436 54 508 11 18 42 693 94 817 52 93 952 179012 149 212 55 90 95 301 424 74 592 786 948 73.

180217 359 530 72 91 661 65 712 949 181040 44 56 106 35 358 586 819 92 965 182003 19 77 128 52 88 354 429 549 663 773 91 833 41 52 91 922 34 42 44 89 183029 204 18 371 80 88 405 51 86 568 640 87 95 826 918 184040 100 07 51 53 295 2393 411 73 570 697 848 80 919.

Wczoraj padło jeszcze:

II CIĄGNIENIE.

Wygrane po 50 zł.

131 217 492 565 1267 390 575 78 2142 315 411 531 762 907 79 3114 25 61 462 871 78 902 30 4065 208 358 624 819 5215 311 16 549 990 6064 126 70 76 96 288 461 682 7008 52 78 90 158 508 71 8198 536 43 68 603 747 843 930 9102 229 354 409 74 796.

10121 200 1 87 748 11301 437 11 518 722 71 91 92 12319 461 673 719 85 13194 211 64 77 85 390 575 84 688 788 14079 85 243 576 696 767 874 15392 703 945 54 16127 390 437 17003 76 300 410 20 33 744 914 41 83 18152 206 30 306 56 [illegible] 749 71 19150 377 464 507 631 69 787.

20410 21124 215 317 530 63 848 967 22015 75 495 511 691 884 922 61 23199 348 538 939 46 24111 312 26 559 627 703 832 25005 6 261 67 424 806 25 26267 544 613 90 715 946 86 27023 219 383 578 736 50 74 857 28565 910 30 29033 56 303 14 63 72 545 671 808 21.

30705 807 68 917 31112 203 331 432 53 513 89 640 977 32058 179 456 623 71 77 729 824 33165 446 70 655 897 939 58 34251 75 330 548 769 84 814 35608 9 715 94 854 958 36025 150 355 74 458 735 803 37218 28 38 52 311 49 446 580 898 38361 459 639 61 831 78 93 952 82 39074 555 636 75 739 910.

40084 86 190 376 448 602 878 938 41002 123 430 528 92 623 736 884 42098 214 91 361 504 61 660 855 43291 430 69 657 798 951 44060 110 36 98 241 84 315 498 506 37 609 810 45080 299 497 557 763 80 813 46016 68 299 389 577 94 622 838 47262 90 344 550 78 626 91 839 48704 50 53 49132 261 324 73 440 559 776 910 56.

50090 220 359 509 98 699 728 34 91 823 941 51139 40 250 70 386 600 847 914 19 33 52363 529 74 716 914 53054 153 333 541 639 715 63 915 54033 96 420 646 772 877 55030 104 31 258 88 320 557 724 914 56134 63 305 412 24 580 881 57120 94 305 408 842 58217 28 594 774 990 96 59016 39 54 87 145 61 293 511 98 664.

60230 439 736 82 802 61245 730 849 901 62119 28 48 243 336 473 606 950 63027 164 88 239 482 505 643 89 863 905 64004 223 316 443 534 725 837 52 909 65041 249 88 513 41 635 86 787 946 66182 792 866 67168 226 357 64 427 544 856 68067 264 94 590 669 69015 365 467 529 39 55 621.

70016 69 153 74 213 315 19 88 99 607 916 71036 166 211 49 418 569 762 72106 36 230 323 446 53 65 725 869 90 944 73250 389 629 49 709 19 75 85 874 74229 40 75 467 80 75164 89 642 91 828 43 936 76009 295 310 440 593 632 41 71 90 727 887 967 77352 466 594 648 729 37 59 78100 97 208 36 411 508 686 919 779130 273 95 301 35 473 502 829.

80022 407 26 519 47 656 713 59 62 81473 75 904 82044 189 235 439 607 705 83 83110 70 213 33 515 50 693 97 737 863 67 80 84075 229 296 346 527 36 44 65 748 98 978 95 85122 55 99 373 489 579 631 704 807 916 86084 217 19 42 368 89 471 843 60 974 87030 123 307 8 76 451 70 807 52 223 920 39 72 95 88120 303 518 749 973 89091 627 727 83 825 913.

90144 279 69 394 478 521 72 626 69 845 91423 26 581 636 92226 71 198 417 52 85 552 604 708 841 69 92 966 93095 206 359 81 409 952 78 94330 83 87 615 802 920 87 95116 22 26 216 82 328 415 774 915 96005 40 72 366 727 40 848 981 97024 34 226 53 341 49 64 641 761 98095 184 243 687 89 986 99251 674 730 829 38 80 909.

100020 112 77 247 599 857 902 10 101082 123 301 102291 328 456 72 640 893 94 103034 140 248 422 701 879 977 104715 865 71 105085 331 57 415 648 52 709 53 106 251 79 419 74 107014 188 275 308 510 623 842 969 108118 94 606 824 938 40 109033 234 56 320 23 616 913.

110049 550 55 95 601 10 111090 180 259 384 438 50 57 601 720 835 112012 220 470 740 827 113182 314 57 400 51 95 624 775 967 114062 187 352 79 581 675 744 115168 69 99 415 503 658 72 93 716 116003 83 108 240 441 590 713 902 19 117118 68 80 214 73 343 84 445 525 741 118185 256 307 440 676 762 813 64 978 96 119111 280 320 33 42 413 18 29 646 790 808.

120083 143 87 244 364 491 91 961 121057 94 272 417 679 87 825 122030 50 190 215 78 508 43 45 863 991 123197 504 698 704 844 89 124067 126 297 411 581 675 845 125297 99 445 609 86 720 803 90 902 16 126058 84 190 399 429 69 92 867 919 127005 203 308 12 507 777 813 75 128078 127 203 20 349 82 96 451 558 600 715 27 73 833 129029 109 356 446 658 66 985.

130393 424 35 63 681 729 92 805 925 29 131244 523 75 96 705 79 80 937 132037 291 93 308 96 507 714 30 803 57 133183 284 467 743 46 134039 75 104 202 441 58 517 76 756 135042 250 66 311 452 93 632 866 136109 20 243 331 98 673 740 823 917 137132 64 200 375 524 637 71 705 44 838 138005 185 88 479 583 85 672 705 44 838 138005 185 88 479 583 85 672 705 33 47 849 984 139403 682 708.

140023 345 71 435 536 81 604 732 965 76 141313 15 36 96 442 77 80 798 827 912 50 142191 249 65 397 526 85 787 836 143043 264 302 38 472 682 89 732 90 144167 209 448 521 617 871 956 145039 79 247 91 373 646 49 905 146018 28 237 71 345 656 872 964 147018 31 132 599 758 874 148085 430 92 883 997 149110 295 533 60 837 943 84.

150223 320 732 846 67 930 37 151075 244 447 51 677 852 985 152079 396 463 81 539 821 978 153083 183 234 93 313 419 89 501 61 840 933 73 154397 455 521 705 79 800 945 155088 361 573 674 156065 328 46 473 515 67 95 98 744 842 941 157047 108 408 76 95 545 738 57 987 158194 293 375 524 652 822 159338 66 94 448 706.

160028 181 261 353 400 53 56 73 981 161045 426 69 628 727 83 900 162413 505 20 41 928 50 70 163120 77 286 500 28 727 873 164089 194 224 584 722 825 165154 300 302 622 53 79 166046 139 190 249 455 548 56 817 167139 81 98 270 491 588 92 648 843 935 168030 75 266 552 619 970 995 169028 42 556 744 54 884.

170044 436 777 957 171003 8 116 121 154 337 77 402 615 88 172070 174 224 30 311 508 27 853 902 173035 106 204 70 316 577 722 37 933 174111 96 386 92 744 67 897 175134 211 462 85 912 176396 806 965 76 177044 155 214 40 509 30 60 73 651 817 982 178 113 356 63 496 524 668 796 817 179185 29 430 846.

180130 72 307 25 633 81 718 28 34 92 181174 459 72 604 21 182036 140 236 411 12 530 98 752 83 816 58 904 61 183132 260 485 621 926 184089 303 67 95 581 779 912 97.

III CIĄGNIENIE.

Wygrane po 50 zł.

259 69 499 596 708 43 1022 200 316 82 414 906 2111 250 62 95 436 773 842 66 977 3005 62 93 117 305 449 63 527 817 96 993 4352 437 49 96 736 5405 67 620 712 31 67 826 940 6095 212 71 372 652 709 12 60 908 7061 176 60 206 90 326 624 50 937 8667 94 194 313 46 675 83 886 904 9143 66 205 37 314 513 8 99 948.

10249 54 94 794 880 11052 181 316 30 423 601 64 96 8 979 12428 92 630 706 873 915 13436 70 571 14033 76 125 333 762 987 15072 137 207 586 16044 320 411 568 756 95 911 31 17124 264 904 18038 82 303 478 528 680 894 931 19302 608 83 [illegible] 264 470 608 710 37 826 21190 506 10 40 [illegible] 973 85 22047 209 367 530 33 671 727 23008 38 54 211 62 65 586 715 24 897 902 33 37 24010 19 99 198 94 265 381 462 70 595 689 863 25167 232 317 793 826 903 26061 158 250 379 458 530 27072 135 79 610 38 970 76 28230 585 601 711 29208 22 47 57 62 8 337 43 448 69 507 648 772 947 65.

30012 29 216 392 444 555 625 30 748 803 34 59 31087 154 225 459 915 32121 45 71 315 582 804 34 56 97 994 33009 35 47 242 491 636 57 87 707 807 12 983 34316 539 660 797 840 35182 285 87 474 78 583 624 713 942 36128 337 79 411 94 527 37180 205 17 23 24 341 55 464 618 73 775 896 38074 211 375 90 419 601 89 924 73 39373 646 85 892 936.

40131 254 69 358 556 676 750 41106 210 44 440 567 608 718 826 34 74 42168 250 338 413 756 88 946 43091 154 63 309 28 47 97 543 723 75 44021 52 54 61 379 86 572 617 706 12 53 998 45114 200 89 444 91 500 26 46143 381 424 84 562 609 761 47022 45 72 177 225 35 55 341 482 514 688 92 763 850 48024 104 232 345 79 81 88 694 939 49379 565 601 63 851 974.

50033 139 205 31 376 83 679 816 22 51120 56 277 331 669 852 912 90 52014 84 214 41 71 444 792 852 97 99 905 16 53245 480 539 68 615 49 51 822 86 94 934 54069 176 227 332 60 99 480 95 795 98 971 55065 79 177 228 59 608 806 88 94 56071 278 338 91 676 708 804 8 40 86 726 72 57152 73 381 455 65 504 32 68 667 88 723 90 950 58153 300 401 637 77 59116 27 87 501 642 61.

60096 113 49 55 217 498 505 18 765 76 889 980 61113 625 58 73 780 880 952 62136 321 27 51 529 714 862 63062 163 71 231 51 82 89 308 33 723 80 982 64244 352 460 513 99 727 88 98 817 28 77 977 65508 719 71 821 961 66023 178 215 68 69 421 550 74 774 929 30 96 67094 483 797 823 68406 634 748 870 907 69 492 728

70051 57 59 114 37 270 331 32 92 423 554 628 62 920 71014 47 241 371 86 502 88 669 767 83 72113 53 86 288 89 335 43 809 40 970 73190 349 93 95 465 71 636 880 74179 355 479 94 828 75019 53 850 76156 302 24 42 43 734 872 910 77033 43 115 56 57 230 94 365 67 420 36 51 84 521 712 831 937 78036 81 178 215 302 55 414 38 544 876 68 79030 200 89 321 555 68 633

80150 284 302 563 636 717 64 97 805 85 931 66 69 71 81131 38 41 74 428 56 564 652 58 861 82305 18 56 501 24 724 96 815 929 83018 153 77 318 414 27 66 758 815 84045 97 314 447 48 526 606 808 77 940 93 85047 62 228 315 434 84 568 723 60 76 856 914 52 60 86150 63 218 25 86 326 90 94 442 52 587 641 59 727 951 87193 26 473 541 61 603 85 912 88193 309 543 80 613 97 702 831 96 89023 156 385 87 423 504 5 745.

90029 52 109 484 621 52 723 866 990 91142 241 401 7 63 94 99 544 626 762 861 943 49 85 92004 60 115 30 33 309 531 98 660 77 794 853 900 29 93014 104 229 606 57 805 94102 5 204 402 41 92 676 95098 125 24 98 227 70 80 307 77 425 66 74 535 637 704 10 21 844 80 997 96089 133 425 555 602 50 788 874 921 97020 144 201 351 65 428 812 920 76 98003 44 162 364 408 64 745 55 84 914 36 99017 377 86 413 18 518 58 638 700 7 86 845 92 940.

100486 505 29 659 830 987 101007 213 342 560 996 97 102013 48 99 177 231 824 918 46 103035 194 418 615 89 104059 104 301 38 79 476 955 105269 644 87 705 994 106023 92 121 246 89 335 553 35 614 723 107041 461 577 87 601 31 54 819 45 909 108017 41 108 254 478 94 506 631 58 83 728 95 826 89 924 109 205 12 65 78 315 659 985 97 110121 95 433 43 542 616 24 74 90 912 85 111037 168 210 48 427 787 840 95 902 47 112028 36 150 80 763 69 80 913 113002 27 73 191 225 35 331 40 433 539 50 667 89 714 806 938 79 114061 68 132 214 410 115127 579 652 706 807 977 116349 755 81 812 50 81 933 39 117031 172 212 56 96 532 36 45 118079 80 98 128 489 606 973 82 119076 116 212 313 544 67 837.

120017 31 122 247 791 121014 62 134 89 261 414 53 513 668 765 868 908 51 97 122189 407 505 712 69 123082 109 30 277 371 475 559 665 865 979 84 124014 46 324 455 546 75 789 125219 351 86 423 534 85 660 835 42 940 126042 195 232 209 73 456 721 33 53 849 127040 49 62 65 76 249 322 40 738 68 866 128007 08 39 62 126 86 89 209 11 54 99 315 464 585 648 75 829 36 62 934 48 129052 331 515 32 56 717.

130176 88 356 479 85 527 74 744 52 65 853 77 131059 149 65 577 99 692 875 132039 58 111 68 288 441 799 133082 253 67 303 557 59 66 671 75 704 79 134114 287 464 65 570 96 641 68 735 47 810 72 86 91 920 135180 300 15 53 442 636 979 136070 166 235 305 6 436 49 679 704 94 137236 510 702 67 953 55 138066 133 468 139140 413 75 538 633 917 19 44.

140161 276 341 47 639763 894 141189 201 478 984 95 142454 895 991 143011 326 91 423 586 741 56 80 92 822 926 144293 579 605 28 61 753 836 43 51 920 95 145129 500 817 146008 59 69 96 142 222 45 87 382 740 839 147024 751 91 814 44 923 92 93 148071 134 263 429 706 855 911 149150 612.

150110 81 409 57 81 649 982 90 151058 101 28 380 97 460 65 535 78 736 69 877 940 152207 77 470 78 916 153175 93 464 94 517 724 947 154099 182 236 648 99 808 155169 311 18 579 771 889 156664 702 962 75 157617 862 960 158014 105 266 310 447 929 159038 42 61 165 290 457 545 54 99 620 55 701 22 80 933.

160150 216 35 362 93 566 787 890 161064 243 509 76 647 76 704 941 95 162049 184 327 453 81 646 788 163057 180 339 526 602 701 31 867 957 164039 64 176 276 688 93 720 35 896 165008 93 367 604 55 701 45 72 882 926 27 166002 202 595 674 81 711 854 56 949 167135 239 360 510 79 633 727 850 91 922 47 168160 241 302 430 612 719 68 169013 29 143 229 384 498 757 866 73.

170100 82 86 272 335 584 659 77 171025 94 95 114 37 72 287 391 530 807 975 172067 143 89 396 554 702 36 78 89 811 50 173203 49 66 325 891 992 174003 10 27 38 73 119 29 69 235 47 87 732 83 811 46 175077 180 686 724 42 856 907 52 76 176017 29 188 216 870 955 177177 241 83 537 687 711 48 64 83 877 905 71 178007 163 700 38 900 179107 258 73 505 44 98 699 752.

180105 7 83 290 372 417 553 695 757 864 181268 339 583 839 96 182139 59 83 257 333 51 502 73 831 980 183007 168 71 845 184125 84 263 306 68 479 522.

Pralnia Chem. i Farbiarnia JÓZEF ROTTER, PRZEJAZD 2 tel. 261-58

פאר 10 גראשען ווערט געוואשען יעדער שטייפער קראגען

במשך פון א גאנצען חודש. קומט און איבערצייגט אייך אין דער הויכער קוואליטעט פון אונזער ארבייט.

אנ'ענטפער דעם ה' י. ב. שטערן

הגם דער ראבינאט האט בעשלאסען נישט צו פיהרען קיין דיסקוסיעס אין דער צייטונג וועגען דער פסולער מקוה אויף פאנסקא 53, בין איך אבער געצווינגען צוליב די חוצפה'דיגע שקרים פון ה' שטערן צו ערקלער'ן פאר דער עפענטליכקייט אז מיט עטליכע חדשים צוריק האט ער אריינגעגעבען אין ראבינאט א ביטע, אז מ'זאל איהם כשר'ן דארט א מקוה. אויף דער זיצונג האב איך אלס יושב ראש ערקלערט, אז די דאזיגע מקוה איז שוין אבגעאסר'ט פון לאנג נאך פון הרה"ג מוהרא"ח זצ"ל, דערוויסענדיג זיך וועגען דעם נעגאטיווען בעשלוס פון ראבינאט, איז שטערן געקומען צו מיר זיך דערוויסען די מאטיווען האב איך איהם ערקלערט, אז א מקוה וואס געהער צו א נישט-יוד וועט דער ראבינאט קיינמאל נישט ערלויבען. שפעטער איז ער געקומען מיט א נייעם פארשלאג אז דער קריסט שרייבט אב אינגאנצען אויף איהם די באד-אנשטאלט פאר א חוב וואס ס'קומט איהם און אלס בעוויז דערויף האט ער מיטגעבראכט אנ'אדוואקאט, ביי וועמען ער האט שוין בעשטעלט דעם אקט.

איך האב איהם דאן געענטפערט, אז ווען דאס זאל געשעהן מוז ער אויך האבען אנ'ערלויבניש פון דער קהלה, ווייל דאס איז נישט קיין קאנקורענץ פון א יחיד נאר פון א שטאט. ער האט זיך דאן געווענדעט צו דער קהלה-פערוואלטונג וועגען אנ'ערלויבניש און האט זי נישט בעקומען.

א חוץ די דערמאנטע מאטיווען איז דא נאך א טעם: די באד-אנשטאלט איז אין פראנט און די מקוה געפינט זיך אין הויף (אויף פאנסקא 53) און אין דערזעלבער צייט, וואס פרויען גייען אדורך גייען אויך מענער. צוליב דעם אלעם האט דער ראבינאט ערקלערט די מקוה אלס פסול און מ'טאר דארט נישט גיין קיין טבילה.

ס'איז קלאר, אז הרה"ג החסיד ה"ר שמחה אובערבוים שליט"א איז געווארען אריינגעצויגען אין דער זאך גאנץ אומשולדיג און זיכער האט ער ניט קיין שום השגחה איבער דער מקוה פסולה־

מעהר קיין דיסקוסיעס אין דעם ענין וועל איך נישט פיהרען.

מרדכי ניסן קרול

PRZETARG.

Gmina Miejska Łódź ogłasza powtórnie publiczny przetarg na wykonanie instalacji i urządzeń wodociągowych w parku im. Poniatowskiego.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w Zarządzie Miejskim, Pl. Wolności 14, III piętro, w pokoju Nr. 44, dnia 4 października 1935 roku do godz. 11 rano w kopertach należycie zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta na wykonanie urządzeń wodociągowych w parku im. ks. Poniatowskiego".

Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Budownictwa, Pl. Wolności 14, II piętro, w pokoju Nr. 25. Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12 w południe w gabinecie Naczelnika Wydziału Budownictwa.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייזע פאסטענס

נויטיג א פריילין אין א קאלאניאל-געשעפט, גרינער-מארק 10 פאטאזניק.

א קירזשנער-געזעלען, וועלכער קען צושניידען זוכט ארבייט. אפערטען אונטער „קירזשנער". 699

א האנד-שפולערין אדער א שפולער קען זיך מעלדען פון זאפארט וואולטשאנסקא 79, אין קליינעם הייזעל נעבען טויער.

ס'ווערט געזוכט א גוטע מאשין-נייהערין צו סוועטערס, ווי אויך א וויקאנטשארקע. פיעטריקאווער 79, וו. 52.

נויטיג א קוואליפיצירטע האנד-נייהערין צו סוועטערס, וואלנע ארבייט, צעגעלניאנע 3, וו. 10.

א קוואליפיצירטער שטריקער ווערט געברויכט אויף גרויסצוגעבען ארבייט אויף א 10-ער און 9-ער מאשין. פאלודניאווא 17, וו. 27.

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געווארען א טשעק P. K. O. אויף 120 זל. אויסשטעלער פערסטיננער. צאהלבאר דעם 2/X 1935 ווי אויך א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער י. גוטער, קראקא, ארדרע ה. וו. מילער, צאהלבאר 17/X 1935 ווי אויך א ווערט-קוויט. די וועקסלען מיט די דאקומענטען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבענען געגען בעלוינונג בארנשטיין, פאמארסקא 4, II טויער, II שטאק אדער טעלעפאניש 255-14. 638

צו פערפאכטען א ראה-מאשין מיט אלע מכשירים, ווי אויך מיט דער וואוינונג פאר א ביליגען אבצאהל. צו ערפאהרען אלטשטאדט 13. פראנט, 2. שט. גאטעסגנאדע.

איין מאן פון 40—50 יאהר קען איך מיטנעהמען נאך פאלעסטינא. :—: נארוטאוויטשא 42, וו. 30 פון 5—7 נ"מ

אדמו"ר הרה"ג ר' בנימין שליט"א מראדאשיץ, וואס שטייט איין וואלבארסקא 1. פאהרט אי"ה מיטוואך ביינאכט צוריק קיין ראדאשיץ.

ענטשולדיגונג. איך בעט ענטשולדיגונג ביי דער פערוואלטונג פון דער ג"ח-קאסע אויפ'ן גרינעם מארק. י. גאלדבערג.

א סוועטער-מאשין 8/70 (אויסלענדיש) צו פערקויפען מיט אנ'אייזערנעם טיש אין בעסטען צושטאנד, ביי גוטערמאן לאגעווניצקא 8.

ראקאלען

2 קעלערס אויף קויהלען איבערצוגעבען זהן אפטרעט-געלד. צו ערפאהרען זגכאדניא 24 אין הויף ראזענבלום.

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר א יונגענמאן איז אבצוגעבען. פאמארסקא 14, אפיצינע, 2. שט. בינשטאק.

דער קאמי-וואיאזשארען-פאריין

פון לאדזער האנדעלס און אינדוסטריע-קרייז

שענקיעוויטשא 3/5, טעל. 122-37

מאכט בעקאנט, אז אין אייגענעם לאקאל שענקיעוויטשא 3/5 וועט געדאוונט ווערען ראש השנה און יום-כפור

בילעטען צו בעקומען טעגליך אין פאראיינס-סעקרעטאריאט אין די אמטס-שעה'ן.

פאר דער געזעלש. „הכנסת כלה"

צו מיין אפפאהרען קיין בראזיליען שענק איך אוועק מיין אויסשטייער, וואס איך האב בעקומען צום אוועקפאהרען פון מיין טאטען, וואס בעשטעהט פון: 2 אלטע קישענס, 6 האנדטוכער און 3 ליילעכער.

מיט אכטונג

אידעל ווראבלעווסקא

נאוואמייסקא 21. 10703

ד"ר

ס. קאנטאר

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)

פיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אוו.

DR.

J. Szreiber

כירורג

צוריקגעקעהרט

נארוטאוויטשא 9, טעל. 122-95.

נעהמט אן פון 1—2 און פון 6—8 אווענד.

Doktór

TRACHTENHERC

ספעציאליסט פאר אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Narutowicza 22, tel. 133-16.

נעמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr. med.

H. RGZANEK

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.

Narutowicza 9

tel. 128-98

נעמט אן פון 9—1

פארמ. און פון 5—9

Dr. med.

Dr. ROSENZWEIG

צוריקגעקעהרט

Piłsudskiego 72

telefon 128-74

נעמט אן פון 9—10 און פון 6—7 אוו.

Dr. med.

JÓZEF FRANK

אוירען-, נאז- און האלז-קראנקהייטען

נארוטאוויטשא 36

טעל. 237-14

נעמט אן פון 12—2 און פון 8—9 אוו.

Poszukuję Posadę

Inteligetna panienka z lepszych rodziny poszukuje posadę. oferty w administracji pod „R. Z."

ד"ר

מ. וויינבערג

מער.

נערוועז-קראנקהייטען (עלעקטריזאציע)

זשעראמסקיעגא 25,

טעל. 172-20

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 5—8 אווענד.

לעטשניצע

פאר ווענעריש-קראנקע

מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראגמ. 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116-33

רענטגען-גאבינעט

וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועניריש-קראנקע, מענער-שוואכע

און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סט אציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

א גרויסער אויסוואהל פון וואונש-קארטען

אין דער בעוואוסטער שנעל-דרוקעריי

בראמבערג

צעגעלניאנא 8, טעל. 255-09

ווי אויך אלע ארט דרוק-ארבייטען ווערען אויסגעפיהרט צו ביליגע פרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

ברוך-קראנקע

ליידענדע אויף פערשידענע רופטורען.

פערקרימונגען פון רוקען-ביין, פיס און הויקערס!

דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער. דורך מיין מאדערע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע נעפעהרליכע ברוכען ביי מענער. פרויען און קינדער און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע און געפאהר. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל - אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען. קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד

דער אמת'ער בעריהמטער און גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס-פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא 23 №

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

דאנקזאגונג

איך דריק אויס מיין הארציגסטען דאנק דער ה' ספעציאליסט פאר ברוכליידענדע, ארטאפעד דיר. נאטאן ראפאפארט, וואוינהאפט פילסודסקיעגא 23 פאר די רעטונג פון א גרויסען ברוך, און א דאנק דעם פערלעגען א ספעציעלען הייל-גומי-באנדאזש לויט זיין מעטאדע, פיהל איך מיך היינט גאנץ געזונד און צו דער ארבייט פעהיג.

וואלף גרינבערג, פילסודסקיעגא 61-63

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שטעלען

אין טעקסט—40 ... —68 ...

הינטער טעקסט—12 ... —18 ...

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט—10 גר.

אבאנעמענטס-פרייז: [illegible] אין לאדז ... מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

[illegible] דער טעקסט 50 גראש. [illegible] אויסלאנד 100 גראש. [illegible] — 10 גר. א שורה

צאהלען, וועלכע ווערען נישט ... פרינציפיעל דעם אינהאלט פון ... אנאנס אערעכטיגען נישט ... צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און ... מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע ... עפען בייטאג און ...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

אויפגעבליהט א יונגע יודישע קהלה

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

ס'איז געוואָרען 30 יאָהר ווי די רוסישע פעסטונג פּאָרט-אַרטור איז בעזיגט געוואָרען דורך יאַפּאַן. דער עלטערער דור געדענקט נאָך גוט יענע היסטאָרישע טעג. מיט דעם פאַלען פון פּאָרט-אַרטור האָט זיך אָנגעהויבען די מפּלה פון צאַרישען בער, וועלכער האָט זיך דערקייקעלט דורך די געשעהענישען פון 1905 צו די געשעהענישען פון פעברואַר און נאָכהער אָקטאָבער 1917. מיט פּאָרט-אַרטור איז ענג פערבונדען די גרויסע האַפען-שטאָט דאַילני, וועלכע די יאַפּאַנער האָבען שפּעטער אַ נאָמען געגעבען דיירען. די שטאָט געפינט זיך איינגאַנצען ביי 40 קילאָמעטער פון פּאָרט-אַרטור און פעראייניגט זיך דורך אַ פּרעכטיגען אַספאַלטירטען שאָסע-וועג.

דיירען איז געבויט געוואָרען דורך דער צאַרישער רעגירונג קורץ פאַר דער רוסיש-יאַפּאַנישער קריג פון 1904. די אַלטע גאַסען נעבען באַהן-הויף טראָגען נאָך ביז היינט דעם זיגעל פון אַמאָליגען רוסלאַנד: שווערע מאַסיווע קאַזאַרמע-געביידעס, געבויט אינ'ם עכט-רוסישען סטיל. יאַפּאַן זוכט אָפּצווישען יעדען שפּור פונ'ם אַמאָליגען רוסישען כאַראַקטער, נאָר נישט אומעטום איז דאָס געלונגען. די שטאָט פערמאָגט ביי 600 טויזענד איינוואוינער און איז איינגעאָרדענט מיט אַלע איינריכטונגען פון אַ מאָדערנער גרויסער אייראָפּעאישער שטאָט.

די יודישע קהלה אין דיירען איז נאָך גאַנץ יונג, נאָר זי בליהט און וואַקסט פון טאָג צו טאָג. פון נאָך דער רוסיש-יאַפּאַנישער קריג ביז די לעצטע 10 יאָהר האָט דיירען פערמאָגט בלויז עטליכע יודען וועלכע האָבען געהאַט טראַנספּאָרט-געשעפטען ביים האַפען, פערטרעטער פון גרויסע אויסלענדישע עקספּאָרט-הייזער, עטליכע קאָמיסיאָנערען, ס'זענען אויך געווען עטליכע אייגענטימער פון שאנטאַן-הייזער, טונקעלע פערזענליכקייטען פון די טמאים, וועלכע פלעגען אויסקוקען די אויגען אויף די קאַפּיטאַנען פון די אָנקומענדע דייטשע, בריטישע און האָלענדישע שיפען. ביים היינטיגען טאָג צעהלט דער יודישער ישוב אין דיירען 25 פּראָצענט פונ'ם גאַנצען אייראָפּעאישען ישוב.

די שטאָט דיירען רעכענט זיך אויפ'ן ווייטען מזרח אַלס דער גן-עדן פאַר די רייכע. דער צאַרטער, מילדער און געזונדער קלימאַט ביים ברעג ים, די פּרעכטיגע בערג און טאָלען מיט די פיל רייצענדע זומער-וואוינונגען אַרום האָבען אַ בעזונדערע צוציהונגס-קראַפט. ווען פאַר די לעצטע עטליכע יאָהר האָט זיך אין כאַרבין אָנגעהויבען די וואקכאנאליע פון מענשען-כאַפּעריי און די צאַרישע ווייסגוואַרדייאישע באַנדיטען האָבען גענומען בערעכטיגען זייערע פערברעכערישע אַקטען געגען די רייכע יודען דורך פּאַטריאָטישע פּאָליטישע צוועקען, (די מענשען-כאַפּער ערקלערען, דאָס זיי זוכען אויסצופּרעסען געלד פון רייכע יודען, כדי צו פערווענדען דאָס געלד אויף פּאָליטישען קאַמף געגען סאָוויעט-רוסלאַנד), האָבען אָנגעהויבען רייכע יודען פון כאַרבין, ווענדען זייערע בליקען צו דיירען. אין דיירען הערשט שטילקייט און אָרדנונג. די רוסישע ווייס-גוואַרדייאישע פּאָגראָמשטשיקעס האָבען דאָרט קיין שליטה נישט. רוהיג און זיכער קען זיך שפּאַצירען יעדער גביר אַפילו צוועלף אַ זייגער ביינאַכט אין פּאַרק, ביים האַפען, און אין די שטילע זילבערנע אַספאַלטירטע גאַסען אָהן בעוואָפענטע לייב-וועכטער און בעזונדערער שמירה. (אגב דינגען די רייכע יודען לייב-וועכטער אויך פון די זעלבע ווייס-גוואַרדייער). נישט וועניג כאַרבינער רייכע יודען האָבען טאַקע לעצטענס געקויפט הייזער, ווילעס און זומער-וואוינונגען און האָבען אַריבערגעטראָגען זייער טעטיגקייט אין דיירען.

דיירען איז אַ פרייער האַפען און ווייס נישט פון קיין פּאָרטאָ-פראַנקאָ. די בעסטע אייראָפּעאישע סחורות קאָסטען אין דיירען ביליגער ווי אויפ'ן אָרט פון וואַנען זיי ווערען געליפערט. לעבענס-מיטלען אין דיירען איז בחצי חינם. די אָנגעקומענע יודען פון כאַרבין האָבען איינגעפיהרט נייע אינ-דוסטריע-צווייגען, פון וועלכע דיירען האָט ביז די לעצטע יאָהרען נישט געוואוסט. אַזוי צום ביי-שפּיל האָבען די יודען אין דיירען איינגעפיהרט די פעלץ-קירזשנעריי-אינדוסטריע. די יאַפּאַנער, בע-זונדערס דער רייכער קלאַס און די הויכע בעאַמטע האָבען ליב פאַר זיך און פאַר דער פרוי אויספּוצען זיך אין פעלץ-זאַכען. זיי איז די אָנגעוויזענע בראַנזשע אומבעקאַנט, ווייל אוי ף די אינזלען אין יאַפּאַן גופא דאַרף מען דאָס נישט און פעלץ-וואַרג איז אַ פּראָדוקט פאַר'ן קוואַנטונגער האַלב-אינזעל און מאַנדזשוריען. יודען האָבען געעפענט טוך און געוואַנט-לאַגער'ען, אויך זעגען יודען פערטרעטען אין דער אויטאָמאָביל-אינדוסטריע, טראַנספּאָרט-הייזער, בוי-מאַטעריאַל-אינדוסטריע, ברויט-עקס-פּאָרט. ס'געפינען זיך אויך יודישע געשעפטען וואו מ'קען בעקומען אַלע געברויכס-אַרטיקלען. די אַלע אונטערנעמונגען האַלטען גוט-בעצאָהלטע אָנגע-שטעלטע, בוכהאַלטערס און קאָרעספּאָנדענטען. עס האָט זיך אַפילו געעפענט אַ גרויסע יודישע קאַפע אינ'ם צענטער שטאָט אויף יאַמאַגאַטאַ-דאָרי, וואו די אַלע סוחרים און אויסגעפיהרטע ראַנטיערן און הויז-אייגענטימער קומען זיך אָפּקיהלען און פיהרען אַ געמיטליכען שמועס וועגען אַלע געשעהענישען אין שטאָט און אין דער וועלט.

די יאַפּאַנישע מאַכט, אינטעליגענץ און סוחר-טום בעציהם זיך גאַנץ לאָיאַל צו די יודען און אויסלענדער בכלל.

מיט'ן צוואוקס פון דער יודישער בעפעל-קערונג וואַקסען אויך די גייסטיגע און קולטורעלע בעדערפעגישען פון דער יודישער קהלה. אין די יאַפּאַנישע רעגירונגס-ספערען פון קוואַנטונגער האַלב-אינזעל קוקט מען אויף דער יודישער קהלה פון דיירען ווי אויף אַנ'אמת'ן יורידיש-רעכטליכען אָנ-פיהרענדען אָרגאַן פונ'ם יודישען לעבען. די פּראָ-טאָקאָלען פון די זיצונגען, ביכער און געשעפטס-פיהרונג פון דער קהלה, ווערט איבערזעצט אין יאַפּאַניש און צוגעשטעלט צו דער מאַכט. צוליב דעם צוועק האַלט די קהלה אָנגעשטעלט אַ ספּעציע-לען יאַפּאַנישען איבערזעצער. צוויי מאָל אין יאָהר שטעלט צו די קהלה צו דער קאַנצעלאַריע פונ'ם גע-נעראַל-גובערנאַטאָר אַ בעריכט וועגען איהר טע-טיגקייט.

איצט האָט די קהלה פון דיירען בעשלאָסען צו דינגען אַ גרויסע וואוינונג אינ'ם צענטער שטאָט אויפ'ן ווינקעל פון יאַמאַגאַטאַ דאָרי. דאָרט ווע-לען זיין קאָנצענטרירט די שוהל, ביבליאָטעק, לעזע-זאַל, פאָלקס-הויז און קהלה-קאַנצעלאַריע. דער אָנ-געוויזענער יודישער צענטער דאַרף זיך עפענען מיט גרויס פייערליכקייט אין אָנהויב אויגוסט.

פאַר דער לעצטער צייט האָבען כאַרבינער יו-דען וועלכע האָבען סאָוויעטישע פּעסער, און אַזעל-כע זענען כמעט אַ העלפט יודען פון כאַרבין, בע-קומען אָפּגעזאָגט פון יאַפּאַנישע וויזעס אויף דיירען. צווישען די אָפּגעזאָגטע זענען דאָס רוב מענשען, וועלכע האָבען קיינמאָל נישט געזעהען סאָוויעט-רוסלאַנד און זענען געוואָרען סאָוויעטישע בירגער אין כאַרבין. מען רעכענט, אַז די סיבה דערפון זאָל זיין אַנ'אינטריגע פון דער ווייס-גוואַרדייאישער ביוראָ. די יאַפּאַנישע קאָנסולען אין מוקדען, טיענטסין, שאַנכאי און אַלע איבעריגע ערטער גיבען די וויזעס אויף דיירען אָהן בעזונדערע שוועריגקייטען.

דיירען איז אַ רייצענד שעהנע שטאָט מיט אַ געזונדען קלימאַט, אַלעס איז דאָרט אין אָרדנונג, מען איז דאָרט רוהיג און זיכער און דאָס לעבען איז דאָרט אַנ'אמת'ער גן-עדן. דאָס איז אָבער נאָר אַ גן-עדן פאַר בעמיטעלטע און עקאָנאָמיש-פערזיכערטע מענשען. פאַר'ן יודישען וואַנדערער, וועלכער זוכט אַ ווינקעל אויף פּרנסה און מינימום-עקזיסטענץ איז דיירען קיין אָרט נישט. דאָס ביסעל אייראָפּעער ווערען במל בששים אינ'ם יאַפּאַנישען און כינעזישען ים און קאָנקורירען מיט זיי אויפ'ן געביט פון אַרבייט איז כמעט אוממעגליך.

(יטייא) מ. ליטאַי

פערשידען אין דעם מענשענ'ס כאַראַקטער

זיין פרוי פערראַט איהם. — פערליבט ער זיך אין דעם קינד, א מיידעלע. און ווען זי וואַקסט אויף, הייראַט ער זי

גאַי מאַפּעט איז אַנטלאָפען פון דער היים נאָך קאַליפאָרניע זוכען גאָלד. אין דריי יאָהר אַרום איז ער צוריקגעקומען קיין סאַניסאַיד.

ווען ער איז געקומען אַהיים, האָט זיין זוהנעלע איהם נישט דערקענט, ער איז נאָך געווען אַנ'עופּה'-לע, ווען דער טאַטע איז אוועק פון דערהיים. די פרוי האָט איהם גלייך דערקענט, הגם ער האָט אויסגעזעהען זעהר אויסגעמאָרעט, חושך. זי האָט אָבער אַראָפּגעלאָזען די אויגען, אַ שולדיגע...

אין וויגעלע איז געלעגען נאָך אַ קינד, אַ קליין מיידעלע.

זיין פרוי, סינטהיע, האָט געפּרובירט נעמען רעדען, ערקלערען, אָבער דער צונג איז ביי איהר געווען ווי צוגעקלעפּט צום גומען.

האָט גאַי מאַפּעט נישט געפרעגט קיין זאַך, נאָר צוגעגאַנגען צום וויגעלע און גענומען וויגען. זיין פרוי איז געשטאַנען און געציטערט, נישט גע-קענט זיך ריהרען פון אָרט.

— זיי נישט קיין נאַר — האָט מאַפּעט זיך געווענדעט צו זיין פרוי — האָסט גאָרנישט וואָס צו שעמען זיך מיט דעם קינד. דאָס איז דאָך דיין קינד. ווער איז איהר טאַטע?

דער פרוי איז אַ שטיין אָראָפּ פון האַרצען. זי האָט פרייער אָפּגעאָטעמט און דערצעהלט דעם מאַן, אַז דער טאַטע פון דעם קינד איז זייער שכן. פיטער וועלטרי.

— נו, דאָס איז גוט — האָט מאַפּעט רוהיג געזאָגט — פיטער וועלטרי איז אַנ'אָרענטליכער מענש, און ער האָט געגוג שכל צו זיצען אין דער-היים און מאַכען אַ לעבען, נישט אַרומשלעפּען זיך, ווי איך. איך שטעל זיך פאָר, ווי אַזוי דאָס האָט פּאַסירט. דו האָסט געדענקט, אַז איך מוז שוין מסתמא זיין טויט, וויבאַלד איך לאָז זיך נישט הערען אַזאַ לאַנגע צייט. ווען איך לעב, וואָלט איך דאָך זיכער געשריבען צו דיר. אַזוי האָסטו געטראַכט, נישט אמת? נו, האָסטו געהייראַט פיטער וועלטרי'ן. וועל איך ווידער געהען זוכען גאָלד. מעהר ווי אויף דעם טויג איך נישט.

— פיטער איז נישט מיין מאַן — האָט זי גע-זאָגט — מיר זענען נישט פערהייראַט.

און זי האָט גענומען ווייגען.

איז גאַי צוגעגאַנגען צו איהר, אוועקגעזעצט זי אויף אַ שטול און גענומען זי בערוהיגען, גלעטען איבער'ן פלייצע.

— נישט פערהייראַט, הא? נו, דאָס מאַכט נישט אויס. כ'וועל דיר געבען אַ גט, און דו קענסט מיט איהם הייראַטען.

דאָ האָט זיך פיטער וועלטרי בעוויזען אויפ'ן שוועל פון הויז. איז מאַפּעט צוגעגאַנגען צו איהם, געדריקט איהם די האַנד און ערקלערט, אַז ער וועט גט'ן זיין פרוי, און פיטער זאָל מיט איהר הייראַטען.

פיטער האָט איהם ערקלערט ווי אַזוי דאָס איז פאָרגעקומען. ס'איז נישט זיין שולד. מ'האָט גע-וואַרט און געוואַרט, און פון מאַפּעט'ן איז קיין ידיעה נישט געווען. האָט זי איינגעוויליגט צו הייראַטען איהם, פיטער'ן, אָבער דערווייל, ביז ווען-וואָס, האָט זיך אונטערגערוקט דאָס קינד.

האָט מאַפּעט אויך איהם דערצעהלט וואָס מיט איהם איז פאָר דער צייט פּאַ־געקומען.

„איך בין אוועק קיין קאַליפאָרניע צו בעזעצען זיך אויף אַ פאַרם און אַראָפּברענגען אַהין מיין פאַ-מיליע. האָב איך זיך אָנגעשיטעקט מיט דעם גאָלד-פיבער און זיך אוועקגעלאָזען זוכען גאָלד. איך האָב פערבלאָנדזשעט אין אַ מדבר און פון דורשט געריהרט געוואָרען פון זינען. מ'האָט מיך געראַ-טעוועט, אָבער איך בין נישט געווען ביים זינען, האָט מען געזאָגט. נישט אַלעס געדענק איך. אָבער דאָ בישט לאַנג בין איך צוריקגעקומען צו מיין פער-שטאַנד און גלייך געפאָהרען אַהיים".

„כ'וועל דאָ פערבלייבען — האָט מאַפּעט צו-געגעבען — ביז מיין פרוי וועט קריגען דעם גט. דאַן פאָהר איך ווייטער זוכען גאָלד".

און מאַפּעט האָט ווידער גענומען וויגען דאָס קינד, זיין פרוי'ס קינד, און נישט געקענט אָפּריי-סען די אויגען פון איהר.

אין דער צייט וואָס ער האָט געוואַרט אין סאַניסאַיד ביז זיין פרוי וועט קריגען דעם גט, איז זיין פרוי קראַנק געוואָר'ען אויף מאַלאַריע און באַלד איז אויך פיטער וועלטרי קראַנק געוואָרען, איז מאַפּעט פערבליבען לעבען זיי, אַכטונג געגעבען אויף זיי די גאַנצע צייט, ביז זיי זענען געזונד געוואָרען.

מאַפּעט איז דאַן אינגאַנצען אַלט געווען 22 יאָהר. געהייראַט מיט זיין פרוי האָט ער מיט פיר יאָהר צוריק, ווען זי איז אַלט געווען 16 יאָהר.

סינטהיע האָט געקראָגען דעם גט, און מאַפּעט איז אָפּגעפאָהרען. ביים געזעגענען זיך האָט ער א קוש געטון בלויז דעם מיידעלע, מערי לו, זיין פרוי'ס טאָכטער'ל.

ער איז ווידער אָפּגעווען דריי יאָהר אין קאַלי-פאָרניע. קיין גאָלד האָט ער נישט געפונען, אָבער ער האָט אַזוי גענומען פערדינען אַ סך געלד, און איהם האָט ווידער גענומען ציהען אַהיים, קיין סאַניסאַיד, אַ קוק טון אויף זיין פרוי'ס טאָכטער'ל.

ער האָט אַלעמען געבראַכט פּרעזענטען און ספּעציעל פאַר דער מיידעלע, וועלכע האָט שוין איצט געהאַט גאָלדען-שעהנע האָר אויף איהר קעפּעלע. אַ וואָך צייט האָט ער דאָרט פערבראַכט און ווידער אַוועק נאָך קאַליפאָרניע.

אין ניין יאָהר אַרום איז ער ווידער געקומען קיין סאַניסאַיד. מערי לו איז שוין איצט געווען צוועלף יאָהר אַלט, און א מערקווירדיג שעהנע מיידעל.

„כ'וויל נישט זיין אַזוי ווייט פון אייך, האָט גאַי מאַפּעט ערקלערט פיטער וועלטרי'ן און זיין פרוי, קלייבט זיך אַריבער קיין קאַליפאָרניע. כ'וועל אייך געבען געלד".

האָבען זיי זיך אַריבערגעקליבען און פיין איינ-געאָרדענט אין קאַליפאָרניע, מאַפּעט פלעגט קומען צו זיי צוויי-דריי מאל א יאהר און יעדען מאָל ברענגען פּרעזענטען, בעזונדערס פאַר מערי'ן.

פיר יאהר צייט האָט גאַי מאַפּעט געלעבט שפּאָרזאַם און געזאַמעלט געלד, מערי איז שוין אַלט געווען זעכצעהן יאהר. האָט ער ערקלערט פיטער'ן און סינטהיע'ן, אַז ער וועט חתונה האָבען מיט מערי'ן. זיי זענען פערליבט איינער אין אַנדע-רען. ער איז נאָך א פערהעלטניסמעסיג יונגער מענש, בלויז 37 יאהר אַלט.

און מאַפּעט האָט געהייראַט מערי'ן.

אונטער די טריט פון דער געשיכטע

(דערצעהלונג) :—: פון אסיפ דימאוו

איך בין צוגעגאַנגען צו א גרויס, העל בעלויכ-טען קאַפע-הויז. אַ הויכער מאַן מיט א גלאַט-ראַ-זירטען פּנים, אָנגעטון אין א סמאָקינג, איז גע-שטאַנען ביי דער טיר.

— וואָס ווילסטו? — האָט ער מיר געפרעגט מיט אַנ'ערנסטען פּנים?

— גאָרנישט — האָב איך געענטפערט און גע-וואָלט גיין ווייטער.

ער האָט מיר בעטראַכט פון קאָפּ ביז די פיס.

— הער אויס — האָט ער געזאָגט און מיך גענומען ביי דער האַנט — איך זעה, אַז דו בלאָנ-דזשעסט דאָ אַרום. ווער ביזטו? זוכסט אַרבייט?

— יאָ... ניין...

— קום אַהער — האָט ער געזאָגט — איך וועל שוין עפּעס געפינען פאַר דיר. איך בין דער פערוואַלטער פונ'ם קאַפע.

דער פערוואַלטער האָט מיר אַריינגעפיהרט אין זאַל.

גאַנצע פינף שטאָק זענען געווען פערנומען מיט קליינע טישלעך. אַרום וועלכע עס זענען גע-שטאַנען שטולען, די אַלע פינף שטאָק זענען געווען גאַלערייען, געבויט איינע אויף דער אַנדערער. פינף אָרקעסטערס האָבען געשפּילט אָהן אויפהער, אַזוי, אַז יעדע מינוט איז געווען אָנגעפיהלט מיט מוזיק. אָט הערט מען רוסיש-ציגיינערישע מאָטי-ווען, אָט אַמעריקאַנער דושעז-מוזיק, א סענטימענ-טאַלע דייטשען ראָמאַנס.

אַזעלכע איינריכטונגען און אַזאַ אַרכיטעקטור איז געוואָרען פּאָפּולער אין בערלין, די לעצטע צייט. פריהער האָב איך זיך קיינמאָל נישט צוגעקוקט דער-צו, און איך האָב געמיינט, אַז אַזוי מוז עס טאַקע זיין, אַז דאָס איז נאַטירליך. אָבער איצט, זיצענדיג אינ'ם האַלב-ליידיגען זאַל, אַליין ביי אַ טישעל אויפ'ן פערטען שטאָק, האָב איך זיך אַריינגעטראַכט אין דעם. איך האָב דערפיהלט אין די דעקאָראַציעס אין דער אַרכיטעקטור עפּעס נישט געזונטעס, נישט נאָרמאַלעס...

צי איז עס נאָרמאַל און נאַטירליך, אַז איך, א יונג בעשעפעניש, וואָס מוז ווערען א מוטער, זיץ דאָ ביי אַ טישעל און וואַרט — וואַרט, אַז עס זאָל צוקומען מיר קויפען דער ערשטער, בעסטער... און פערקויפען זיך אויף אַ נייעם, מאָדנעם שניי-דער — דאָס איז דאָך די גרויסע דערפינדונג פון דעם הער פערוואַלטער אין סמאָקינג...

אויפ'ן טישעל ביי וועלכען איך זיץ, שטעהט אַ טעלעפאָן אַלע אַנדערע טישלעך האָבען אויך טעלעפאָנען. יעדער טעלעפאָן האָט א נומער, וועל-כער איז אָנגעשריבען מיט גרויסע אותיות, מ'זאָל איהם קענען דערזעהען פון ווייטען. מיין נומער איז 663. ווען איך וועל דערהערען קלינגען, מוז איך באַלד ענטפערען.

— ווער וועט קלינגען? פונוואַנען?

— מען וועט שוין קלינגען, זאָרג נישט — ענטפערט מיר דער פערוואַלטער

עס ווערט שפּעט. עס איז שוין נאָך עלף אַ זייגער. די קאַפע-הויז ווערט מעהר און מעהר אָנ-געפיהלט מיט מענשען. די טעאַטערס און די קינאָס האָבען זיך נאָר וואָס פערמאַכט. און מ'קומט אַהער „פערענדיגען דעם אָוועגט". כמעט אַלע טישלעך זענען שוין פערנומען. לעבען מיר זיצט א הויך מיידעל מיט נאַקעטע הענד און אַ מיאוס פּנים. ווער איז זי? א צופעליגע בעזוכערין, אָדער אַ „פּראָטעטשע" פונ'ם פערוואַלטער, ווי איך?

עס הויבט מיר אָן שווינדלען אין קאָפּ פונ'ם אומענדליכען שטראָם מענשען, וואָס גייט פער-ביי מיין טישעל. דער גרעסטער טייל פון זיי זענען יונגע.

איך האָב בעמערקט, אַז די זעלבע יונגעלייט גייען פערביי איין פלאַץ עטליכע מאָל, זיי טוען דאָס, כדי זיך איינצוחזרן און געדענקען די נומערען פון יענע מיידלעך, וועלכע זענען זיי געפעלען.

— אָט יענער האָט פערשריבען מיין נומער — זאָגט צו מיר מיין שכנה — אָט יענער אין דער אוניפאָרם, מיט א קראַץ אויף דער באַק.

זי האָט געשמייכעלט צופרידען און געוויזען איהרע גרויסע, לאַנגע ציין, ווי ווייסע טשוועקעס. איצט האָב איך שוין געוואוסט, אַז זי איז דאָ צוליב דעם זעלבען צוועק, וואָס איך.

באַלד טאַקע האָט דער אַפּאַראַט לעבען מיר זיך צוקלונגען. איך האָב דורכגעלעבט א מאָדנעם געפיהל — אַ געמיש פון שאַנדע און נייגעריגקייט. אימיצער רופט, אימיצער, וועמען דו קענסט נישט, וועמען דו האָסט קיינמאָל נישט געזעהען, רופט דיך, וויל דיר האָבען... און דו רעדסט, און דו ווייסט נישט, צו וועמען דו רעדסט. אַך, ווי פרעהליך, ווי אַמוזאַנט עס קען זיין די ליבע!...

די הויכע מויד האָט געענטפערט:

— יא, דאָס איז דער נומער 663. ניין, איך האָב ברוינע האָר... איך טראָג א גרין קלייד... א? באַלד... זי האָט זיך געווענדעט צו מיר: — מ'וויל מיט אייך רעדען.

איך האָב דערהערט אין טעלעפאָן א שיינע באַריטאָן-שטימע:

— פריילין, איהר לאַנגווייליגט זיך, אזוי אליין ביים טיש, דערוואַרט איהר אימיצען.

איך האָב פּרובירט ענטפערען מיט א שמייכעל פון אַ פּראָפעסיאָנעלער:

— איך וואַרט אויף מיינער אַ פריינדין, אָבער איך מיין, אַז זי וועט שוין נישט קומען.

— אויב אַזוי — האָט ער זיך אָפּגערופען פריינטלעך — פאַרוואָס זאָלט איהר זיך נישט אָנ-שליסען אָן אונזער טיש?

— איך דאַנק אייך פאַר דער פריינטליכער איינלאַדונג — האָב איך געזאָגט מיט א קלאַפּעדיג האַרץ — וואו איז אייער טיש?

— נומער 343, אויפ'ן דריטען שטאָק, איך רעד צו אייך אין נאָמען פון אונזער געזעלשאַפט.

— דאָ האָט זיך אַריינגעריסען א צווייטע שטימע אין טעלעפאָן:

— נישט אמת, מיר זענען אַלע אַלטיטשקע... כאַ, כאַ, כאַ...

איך האָב געענטפערט מיט א לאַך:

— גוט, איך קום באַלד.

— דאס איז מסתם דער בחור מיט'ן קראַץ אויף דער באַק — האָט זיך אָפּגערופען מיין שכנה.

אָבער זי האָט נישט אַרויסגעוויזען קיין שום אומצופרידענהייט: נישט דער, וועט זיין אַנ'אַנדע-רער — וואָס איז דער אונטערשיד?

(סוף מאָרגען)

אליעזר קאפלאן וועגען די אויפגאבען פון דער נייער ציוניסטישער עקזעקוטיווע

דר. פ. ראטענשטרייך וועט איבערנעמען די ציטונג פון האנדעל און אינדוסטריע-דעפארטאמענט.—ווער וועט אנפיהרען מיט דעם ארגאניזאציאנס-דעפארטאמענט

בעלגראד, (יט״א). אויף זיין צוריקרייזע פון בערלין קיין א״י האט געווײלט אין זאגרעב דער מיט־גליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה׳ אליעזר קאפלאן, וועלכער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט דער ליטונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזא־ציע אין יוגאסלאוויען און האט ערטיילט א רייה אינ־פארמאציעס וועגען דער פארשטעהענדער ארבייט פון דער עקזעקוטיווע, אין דער צוקונפט — האט ער־קלערט אליעזר קאפלאן — וועלען מיר זיך נישט בא־גנוגענען מיט ערפאלגען אויפן געביט פון עליה און פינאנסען, נאר וועלען אויך פונאנדערבויען אונזער ארגאניזאציאנס ארבייט און פראפאגאנדע טעטיג־קייט, פאר דער עקזעקוטיווע שטעהט די גרויסע אויפ־גאבע פון ערגאבערען די מאסען. אין א״י וועט די עק־זעקוטיווע צוטרעטען צו לעזען גרויסע קאלאניזאטא־רישע און ווירטשאפטליכע פראבלעמען. אליעזר קאפ־לאן האט אונטערגעשטראכען די גוטע בעציהונגען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מיט דעם אינדו־סטריעלער פערבאנד און גענענזאץ צום קאלאניסטען פערבאנד. דר. ווייצמאן אלס פרעזידענט וועט זיך בע־מיהען ארייצושטעלען בעסערע בעציהונגען אויך מיט דעם קאלאניסטען פערבאנד. די ליטונג פון דע פארטאמענט פאר האנדעל און אינדוסטריע ביי דער עקזעקוטיווע אין ירושלים זאל איבערנעהמען דר. פ. ראטענשטרייך. מיט דעם ארגאניזאציאנס דעפארטא־מענט בראש פון וועלכען עס איז ביז איצט געשטאנען בערל לאקער, וועט ווארשיינליך אנפיהרען דוד בן־גוריון. מיט נאך צוויי מיטגלידער פון דער עקזעקו־טיווע. חוץ דעם וועלען צוגעטיילט ווערען 3 אונטער־שטאטס סעקרעטארען, די ענדגילטיגע לעזונג פון דער פראגע איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען, עס איז אבער זיכער, אז די ליטונגען פון ארגאניזאציעס און פראפאגאנדע דעפארטאמענטען וועלען זיין קא־לעקטיווע.

ה׳ אליעזר קאפלאן, וועלכער איז צווישען אפ־געפאהרען פון טריעסט געפינט זיך שוין אויפן וועג קיין ארץ ישראל.

דער גרינדער פון דער ראטשילד-פירמע

לויט דער אלגעמיינער צייטרעכנונג איז די טעג געווען די יאהר־צייט נאך מאיר אנשעל ראט־שילד, דער גרינדער פון דער גרעסטער פריוואטער באנק פירמע אין דער וועלט. ער איז געבוירען גע־ווארען אין 1743 און איז געשטארבען דעם 19־טען סעפטעמבער 1812.

מאיר אנשעל ראטשילד איז געווען דער זוהן פון א מלוה אין פראנקפורט אם מיין. זיין פאטער האט איהם געוואלט מאכען פאר א רב, אבער ער האט זיך גענומען צו דער זעלבער בעשעפטיגונג ווי זיין פאטער, אבער ער האט איהם ענטוויקעלט אויף א גרויסען מאסשטאב. האבענדיג אונטער־נעהמונגס גייסט און גרויס מזל איז עס איהם גע־לונגען צו שאפען די באנק ראטשילד פון פראנק־פורט אם מיין, זיינע זיהן, האבען זיך דאן צושפרייט איבער דער וועלט: איינער נתן איז געקומען קיין לאנדאן; דזשיימס (יעקב) איז געפאהרען קיין פא־ריז; סאלאמאן האט זיך בעזעצט אין וויען; קארל — אין נעאפאל; און אנשעל מאיר איז געבליבען אין פראנקפורט פארטצוזעצען זיין פאטער׳ס אר־בייט. זיי אלע צוזאמען האבען ענטוויקעלט צו דער העכסטער מדרגה די באנק־פירמע, וואס זייער פא־טער האט געשאפען.

מאיר אנשעל ראטשילד, דער גרינדער פון דער באנק, איז געווען א ארימער געטהא יונגעל. צו זיין צייט האט נאך עקזיסטירט די געטהא אין פראנקפורט אם מיין. און ווי לודוויג בערנע האט פער־צייכענט האט דאמאלט עקזיסטירט אין דייטשלאנד אזא צושטאנד: אויב א גאסען שגץ׳על האט, בעג־עגענענדיג א יודען, א זאג געטון: „יודע טהו דיין פליכט״! דאן האט דער יוד זיך געמוזט אפ־שטעלען און אראבנעהמען פאר דעם שגץ׳על זיין הוט... אט פון אונטער אזעלכע בעדינגונגען האט דער ערשטער ראטשילד זיך ארויפגעארבייט. ער האט זיך גענומען האנדלען מיט מטבעות און אנטי־קען. אט דאס האט איהם געבראכט אין פערבינדונג מיט דעם לאנד־גראף פאן העסען־קאסעל, וועלכער איז געווען איינער פון די רייכסטע הערשער דאמאלט אין אייראפע. מאיר אנשעל איז געווארען זיין אגענט און אט דאס האט פאר די ראטשילדס געעפענט דעם וועג אנצוזאמלען זייער עשירות. די זיהן האבען געירש׳נט זייער פאטער׳ס פעהיגקייטען און די נאפאלעאנישע מלחמות האבען זיי געגעבען די מעגליכקייט דאס עשירות צו פערפילפאכען.

מאיר אנשעל ראטשילד, זיינע זיהן, און אין א געוויסער מאס אויך זיינע אייניקלער און אוראיי־ניקלעך האבען נישט פערגעסען, אז זיי זענען יודען, און אז די יודען האבען פיל צו ליידען אין דער וועלט. זיי האבען זעהר פיל געהאלפען; זיי זענען געווען גאר גרויסע פילאנטראפען, און זיי האבען אויך אויסגענוצט זייער איינפלוס צו פער־בעסערען די לאגע פון די יודען אין פערשידענע לענדער. איינער פון די ראטשילדס, א אייניקעל פון מאיר אנשעל, איז אויך געווען דער „נדיב הידוע״ וועלכער האט געלעגט די יסודות פון דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ ישראל.

מאיר אנשעל ראטשילד האט נישט נאר גע־שאפען א ריזיגע באנק פירמע, ער האט נישט נאר געלעגט דעם פונדאמענט פון א זעהר גרויס עשירות, נאר פון איהם איז אויך ארויסגעקומען דאס הער־שענדע הויז אין ישראל פון דעם 19־טען יאהר הונדערט. די ראטשילדס האבען נישט געהערשט דורך מאכט. נאר דורך איינפלוס, אבער עס קען קיין שום ספק נישט זיין, אז עס איז געווען. און עס איז נאך איצט אויך די איינפלוסרייכסטע משפחה ביי דעם יודישען פאלק. ליידער האבען נישט אלע ראטשילד׳ס אונטער אלע אומשטענדען זיך ע׳הוי־בען צו דער נויטיגער הויכקייט. עס זענען דא מאמענטען אין זייערע האנדלונגען, פאר וועלכע מען קען זיי קריטיקירען. אבער אין אלגעמיין האט דאס יודישע פאלק דער פאמיליע ראטשילד זעהר פיל צו פערדאנקען. דער גרינדער פון דער פירמע מאיר אנשעל ראטשילד וועט זיכער שטענדיג דער־מאהנט ווערען מיט עהרע און אנערקענונג ביי יודען. (צייט)

היסטאריקום

אונבעשטעטיגטע קלאנגען וועגען די פאן-אראבישער קאנפערענץ אין אמאן!

ירושלים (יט״א) דער ירושלים׳ער קארעס־פאנדענט פון דער עגיפטישער ציטונג „אל אהראם״ טיילט מיט, אז די רעגירונג פון עבר הירדן גרייט צו א קאנפערענץ וואס זאל זיין געווידמעט דער אידעע פון אנ׳אראבישער פעדעראציע. אין דער קאנפערענץ זאלען זיך בעטיילינען טויזענדער דעלעגאטען פון פערשידענע אראבישע לענדער. מיט דער איניציאטיווע פון אזא קאנפערענץ זאל האבען ארויסגעטרעטען דער קרוין־פרינץ פון העדזשאס עמיר סאוד, בעת זיין לעצ־טען בעזוך אין עבר הירדן. דער ציל פון דער קאנפע־רענץ איז אפצוהיטען די גאנצקייט פון די אראבישע לענדער און בעשיצען די אראבישע רעכט אין פערשי־דענע לענדער.

די ציוויל־קאנצעלאריע פון עמיר אבדולאה האט אפיציעל אפגעלייקענט די ידיעה וועגען א פאן־אראבישער קאנפערענץ אין אמאן.

ראדיא - ווינקעל

דריי הונדערט פראגראמען א וואך

אין פערלויף פון דער וואך גיט דער פוילישער ראדיא אויף אנ׳ערך 300 פערשידענארטיגע פראגראמען כמעט 35 מאל א טאג עפענט זיך דער מיקראפאן, כדי די ראדיא הערערס צו געבען א פארלעזונג, מוזיק, הערשפיל, פעליעטאן, סקעטש, א מינוט פאעזיע, אודיציע פאר קינדער, א כאר אויפטריט, א קאמוניקאט, גימנאסטיק, ידיעות פון דער פרעסע, פון ספארט א. אז. וו. א. אז. וו.

די מאשין וואס גרייט צו פראגראמען ארבייט כסדר; די מאשין וועלכע פיהרט אויס די פראגראמען ארבייט אהן איבעררייס, ביי אזא געוואלדיגער אר־בייט און ביי אזא גרויסער צאהל — טעגליך, וועכענט־ליך, חודשליך און יעהרליך — קומט אין ראדיא פאר אודיציעס פון דרייערליי ווערטען.

די ערשטע, נישט־קשה׳דיגע — זומערדיגע — זע־נען גלייכגילטיגע, נישט שלעכטע און נישט גוטע, אזעלכע וואס מען הערט זיי, שמועסענדיג מיט עמי־צען וועגען עפעס אנדערש, אפילו טראכטענדיג ווע־גען עפעס אנדערש, זיי לאזען נאך זיך נישט איבער קיין איינדרוק, דאך זענען זיי נויטיג, ווארום ווער וואלט דאס געקאנט אויסהאלטען במשך פון 12 שעה א טאג א פראגראם, וועלכער וואלט געשטאנען אויפן העכסטען ארטיסטישען ניוואָ און געהאלטען גע־שפאנט אי דעם רעיון אי דאס געפיהל?

אט די אודיציעס ווערען נישט קריטיקירט און נישט געלויבט.

דאך זענען פאראן אין משך פון טאג אזעלכע אודיציעס וועלכע געפעלען דווקא יא. דאס זענען גוטע אודיציעס, טיילמאל — זעהר גוטע אודיציעס. זיי רופען טיילמאל ארויס א צופרידענעם שמייכעל, מען לויבט זיי טיילמאל צווישען די בעקאנטע און טייל מאל בעקומט א דאנק זיי דער ראדיא בריף אויך.

אבער ביי אזא אונגעהויערער פראדוקציע איז, פערשטענדליך און דעריבער פערגעבליך, אמאל פאראן אויך שלעכטע אודיציעס, פארוואס א אודיציע גיט זיך אמאל נישט איין איז שווער אויסצורעכענען די סיבות, ווייל אמאל איז שולדיג די נישט־אויפגעליגט קייט פונם ארטיסט, אמאל איז עס א טעכנישער חסרון, אמאל גאר איז עס א פערזעהען, אזא אודי־ציע רופט שוין ארויס תרעומות און דא קומט דאס פונקט פערקעהרטע פון דעם, וואס עס איז געווען ביי א גוטער אודיציע, קודם כל הויבט מען דערפון אן צו רעדען צווישען די בעקאנטע, דער נאך שרייבט מען א בריף מיט פארוואורפען צום ראדיא אדער אין דער ציטונג וואס מען ליענט טעגליך. די ידיעה ווע־גען א שלעכטער אודיציע נעהמט ארומלויפען אי־בער פוילען כמעט נאך גיכער ווי די ראדיא כוואליעס גופא.

דא נעהמט מען דעם ראדיא מאכען פארוואורפען וועלכע זענען נאך הארבער און שארפער ווי די פרי־הערדיגע לויבעררייען, מען פערגעסט גאר, אז דער ראדיא איז צווישען אנדערע אינסטיטוציעס אין דער וועלט, אין דער לאגע אז ביי יעדען מאל עפענען דעם מיקראפאן, גיט ער א פרעמיערע, דער ראדיא לעבט איבער א פיבער פון אונזיכערהייט, נישט ווי־סענדיג ווי אזוי עס וועט אויספאלען די אודיציע און ווי אזוי זי וועט אויפגענומען די 35 מאל א טאג, בעת די דירעקציע פון טעאטער, פון קינא, אדער קאנצערט זאל לעבט דאס איבער קוים עטליכע מאל אין יאהר.

דער ראדיא דארף מען וויסען, פיהרט דורך אי־בער זיין פראגראם א דרייענדיגע קאנטראל. קודם־כל איז די אייגענע צענזור. איידער דער אויספיהרער ווערט צוגעלאזט צום מיקראפאן, קומען פאר פראָ־בעס, עס ווערט שטודירט דער טעקסט, נאך דער אודיציע קומען די קאנטראלערען, פאך־קריטיקער, פון ראדיא פראגראם, וועלכע זאגען ארויס זייער מיי־נונג: די אודיציע איז געווען א גוטע, א שלעכטע, א מיטעלמעסיגע, זי האט געהאט די און די חסרו־נות, דאס דארף מען ענדערען, יענץ דארף מען בעזיי־טיגען, פערריכטען, שטארקער מאכען. די טעגליכע ראפארטען פון די פעראנטווארטליכע לייטערס פונם ראדיא פראגראם דינען אלס שטאף צום שמועסען מיט די אויספיהרער פונם פראגראם און אזוי נאך ווייסט מען וואס ווייטער צו טון.

די צווייטע קאנטראל מאכט שוין די ציטונגס־קריטיק. די פרעסע־רעצענזיעס איבער די ראדיא אוי־דיציעס גילטען אין ראדיא אלס די שטים פון דער עפענטליכער מיינונג. אויב זיי זענען געשריבען געווא־רען דורך אזעלכע פערזאנען וואס זייער צוגרייטונג און קענען זיך אויף ארטיסטישע ענינים גאראנטירען די געוויסענהאפטיגקייט פון זייער אורטייל.

ענדליך, די דריטע קאנטראל — די מיינונג פון די הערערס גופא, די בריף, וואס קומען אן צום ראדיא.

ליידער — אזוי איז שוין די להכעיסדיגע מענש־ליכע נאטור — די קריטיק וועט גערנער פארווארפען און זעלטענער לויבען. ווען יעדער גוטע אודיציע פון פוילישען ראדיא, יעדע אודיציע וועלכע געפעלט יא, וואלט אין דער פרעסע געפונען אזא גוטען אפ־קלאנג, דעסטגלייכען אין די פריוואטע בריף צום ראדיא, פונקט ווי די שלעכטע אודיציע — וואלטען די נעגאטיווע אפשאצונגען כמעט פערלוירען זייער גאנ־צען אהן שום ספור אינם מבול פון די אלערליי לויב־בריף.

א פאסקודנע בעשעפעניש...

(סקיצע) פון שמחה העבדלער

אין שטאט-גארטען האבען זיך די לעצטע פער־ריקענטע בלעטער געוואלגערט אין שיטער׳ן שטויב, די בוימער האבען אויסגעזעהען ווי זיי ליידען פון לאנגווייליגקייט און שפעט-זומערדיגער בענקעניש.

מאניע איז געגאנגען מיט וואלפען איבער די שטומע אלעען פון פארק, ער האט איהר דערציילט ווי פאראיאהרען האבען זיך דא צווישען די נידריגע געדיכטע קוסאקעס א סטודענט מיט א מיידעל אי־בערגעשניטען די העלזער מיט א ראזיר־מעסער.

מאניע, וועלכע האט די גאנצע צייט געשוויגען, האט פלוצים אויפגעהויבען צו איהם, איהרע שטילע גרויע אויגען, זיך נאכגעפרעגט:

— איז פארוואס האבען זיי דאס געטון?

וואלף, וועלכער האט די מעשה דערציילט סתם אזוי, בכדי איבערצוהאקען דאס שווייגען, וואס האט שוין צו־לאנג געדויערט, איז איצט געבליבען אין פערלעגענהייט, געווען ווי איינער, וואס א גנבה פאלט איהם פון קעשענע ארויס...

צי האט ער איהר מאניען אזא צארטע, צניעות׳־דיגע, געקאנט דערציילען, אז דאס איז געווען מחמת חרפה דערפאר וואס דער סטודענט האט נאכ׳ן אקט זיך נישט געקאנט אפשיידען פונ׳ם מיידעל? האט ער זיך דעריבער אנגעכאפט פאר׳ן ערשטען בעסטען ענטפער:

— פערשטייסט נישט אליין, ער האט געהוי־גערט שפעטער נישט געהאט וואו צו שלאפען, איידער אזא לעבען, שוין גלייכער דער טויט?

מאניע האט זיך פערקוקט אויפ׳ן פעריהומטען פארק, ווי דער אוונט א צעריסענער אויף שטיקער האט זיך געפלאנטערט צווישען די צווייגען וואס האבען אראבגעהאנגען נאקעטע און געדיכטער גע־מאכט דעם אוונט, זי האט איהם געוואלט דערציי־לען אז אויך היי זיי אין שטוב הונגערט מען עט־ליכע וואכען. די מאמע ליגט א קראנקע און אז אוי־געגעטליך דער ציל פון דער הייטיגער ראנדקע זייע־רע איז איהם צו בעטען ער זאל איהר בארגען עט־ליכע זלאטעס פאר איהר קראנקער מוטער, נאר די שווערקייט פונ׳ם אוונט דער אומעט האט ביי איהר אפגענומען די געוואגטקייט.

די ווייכע ווערטער, וועלכע זי האט פון פריהער צוגעגרייט איהם צו זאגען זענען עפעס ווי צע־שוואומען געווארען אינ׳ם טריבען פארכמארעטען פארנאכט.

עס איז אנגעלאפען א קאלט ווינטעל, געיאגט די פערטרוקענטע בלעטער מיט אפקלאנג פון א דין־זשומעריי. די נאכט האט זיך געשארט מיט שורשענדיגע טריט, ביים עק פארק האבען שוין פונ־דערווייטענס געפינקעלט העל־געלע פייערלעך פון די שרייענדיגע רעקלאמעס.

צוקומענדיג נעהנטער צו א קאפע, האט וואלף פון דער זייט געווארפען א נאכשפירענדיגען בליק אויף מאניעס זומערדיגען ספארט־מאנטעל, גע־פינענדיג, אז ס׳איז נישט קשה, הגם שוין נישט ניי, אבער פארט ליגט ער אויף איהר מיט געשמאק, ווי אויסגעגאסען אויף איהר געשניצטער פיגור.

האט ער געזאגט:

— א, ס׳איז טאקע קאלט, ווייסט וואס, קום אריין אביסעל אין קאפע.

און נישט ווארטענדיג אויף קיין ענטפער האט ער מיט א גאלאנטער בעוועגונג זי א נעהם־געטון ביים ארעם און אריינגעאנגען, פון אינווייניג האט אויף זיי א פליי גטון בלענדענדיג ליכט, ווייכע ווארימקייט געמישט מיט ציגארען רויך.

דער ווייטיגלעך־נאגענדיגער געדאנק פון דער קראנקער מאמען, וואס ליגט איצט אין דער פינס־טערער שטוב און פערשטאפט זיך דאס פון הונגער פערשמאכטע מויל מיט׳ן ברודיגען בעטגעוואנט האט געצאנקט ווי א ליכטעל אויפ׳ן ווינט, אט גרע־סער און אט קלענער. זי איז א מינוט געבליבען שטיין געגלאצט אויפ׳ן זיסליכען טומעל און מיושב־דיגען גערודער פון די ראש־טאנצענדיגע פארלעך צום ריטמישען טאקט פון דער סענטימענטאלער מוזיק. זי האט געקוקט מיט א מעלאנכאליש־פער־ווייטאגטען אויסדרוק אויף איהר געזיכט.

— וואס ביזטו היינט אזוי טרויעריג, מאניע?

זי האט זיך נישט אויסטועענדיג דעם מאנטעל, אוועקגעזעצט, געקוקט אויף וואלפס ברוין פנים, וואס האט איהר אין דער מינוט אויסגעזעהן אזא ווייטער:

— צי געדענקסט איינער פון א די אלע מענשען אז ערגעץ דא נעבען זיי שניידען זיך מענשען זייערע העלזער נישט האבענדיג קיין טרוקען ברויט?

אין איהר קול איז געווען פערשטיקטע ווייטאג, וואלף האט נעבעכדיג געשמייכעלט, געזוכט וואס צו ענטפערען, נאר אין דער מינוט איז פון א דערנעבענדיג טישעל צוגעקומען גאלדבערג, זייגע בלויע אויגען האבען שכירלעך געגלאנצט, זיין קול איז געווען הייזעריקלעך:

— אהא — א— וואלף? שוין אזוי לאנג נישט געזעהען זיך... המממ... מאניע איז אויך דא, סער וואוס, העי, קעלנער שנעלער א פלאש אונגאריי־שען וויין...

מאניע איז געזעסען און מיט טעמפע בליקען געקוקט אויף די אויסגעפראנטעוועטע יונגעלייט מיט די קורצע שווארצע וואנסעלעך, וועלכע האָ־בען זיך פערנייגט פאר די צעשמייכעלטע דאמען, זיי איינגעלאדען צום טאנצען, זי האט זיך דא צווישען די אלע געפילט ווי א פרעמדע, וואס איז צופעליג א קראנקע דא אהערגעקומען.

— טרינקט, מאניע איהר האט נאך צייט צו טראכטען, איהר וועט שפעטער בעדויערען אייער יוגענד, אויב איהר וועט אזוי פיל טראכטען, נא טרינקט.. דאס פלעשעל איז פרימא... הא, וואס זאגט איהר — נישט אזא גרויס גלעזעל? א קליינס?... גוט??

זי האט גענומען דאס גלאז געוואלט צוטראגען צו די ליפען.

מיטאמאל האט זי דערהערט א טיפען מענע־רישען קול הינטער איהרע פלייצעס:

— פרייד, מוז מען נעמען פשוט׳ער אויב מ׳וויל געניסען פון איהר, נישט אריינטראכטען, נאר טאנצען, פערוויגען זיך...

דאס קול האט פערמאגט אין זיך טיפע ווא־רימקייט.

זי האט זיך אומגעדרייט זעהן ווער ס׳רעדט די דאזיגע ווערטער, נאר דא האט זי זיך פער־טשעפעט אין צוויי פאר שארפע בליקען אזעלכע שפיזיגע, זי האט זיך אומרוהיג גענומען איינקוקען און דערזעהען דעם דאקטאר מיט בלאנדען צו־געשוירענעם בערדל, ווי א גאלדען לאפאטקעלע, וואס איז היינט אינדערפריה געווען ביי איהר מוטער, זי האט איהם נישט געהאט צו בעצאהלען פארן וויזיט, האט ער געבישט געגרעדט נאר מיט אזא גיפטיגען אימפעט ארויס פון שטוב, איצט א פנים האט ער זי דערקענט און די דאמע קוקט אויף אהער אזוי גיפטיג. ווייזט אויס ער האט איהר שוין דערציילט...

א פאליע בלוט גיט מאניען א שלאג אנגסטען איבערן פנים, איבערן גאנצען גוף, די אויגען אומבעהאלפענע הערען אויף צו זעהען וואס ס׳טוט זיך ארום איהר, עס פעהלט איהר אויס אטעם דאס גלעזעל ווייין פאלט איהר פון די הענט ארויס מיט א הילכיגען טראסק, וואלף דרייט זיך אום מיט צעפינטעלטע אויגען, מאניע איז שוין ביי דער טיר און לויפט שנעל ארויס.

— וואס טוט זיך דאס? זי איז משוגע גע־ווארען פלוצים, צי וואס? זי האט דאך איבער־געלאזט דעם הוט? הא?

— אזא נישט־דערצויגענע, אזא גראבע בע־שעפעניש! — ענטפערט גאלדבערג, אוועקשא־רענדיג די צובראכענע שטיקלעך גלאז — געמייגט עפיס א לייטיש מיידעל..

דער דאקטאר מיטן לאפאטע־בערדעל׳ א פער זוי׳ערטער האט שטייף־זיפצענדיג א זאג־געטון צו דער געפארבטער דאמע:

— יא־יא, פארהאן פאסקודנע מענשען צווישען פרויען..

— גיי־שוין־גיי, געפינען א טעמע! עפיס אנ׳אפגעריסען בעשעפעניש, א... זעה בעסער יע־נע גראבע דאמע מיט׳ן בייל אויפ׳ן שטערן, זי גייט אין שווארצען. ערשט געווארען אנ׳אלמנה — וויינט שטענדיג, אז דער מאן, אזא גאלדענער פלעגט זי טראגען אויף די הענד.. כי־כי־כי, גלויבסט עס?!..

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 25 כ"ז אלול תרצה

סעפטעמבער

זון־אויפגאנג 5.26

זון־אונטערגאנג 5.28

מיט א האקענקרייץ בעטיטולט

אומגעשטערט מיילען גיפט־מישער זייער סם־המות אין די גאסען

אויף קיין דונער פון הימעל טרעפט זיי נישט!

נעכטען איז ארומגעגאנגען א קריסטליכער יונ־גערמאן איבער די גאסען און אומגעשטערט גע־טיילט די דורכגעהער א פלוג־בלעטעל מיט א האקענ־קרייץ־צייכען און פון פאלגענדען אינהאלט:

בירגער ־ פאליאק,

אריער ־ קריסט!

צי ביזטו בלינד און טויב?

צי ווייסטו נישט אז די וואס גאט האט אויס־געלייזט פון דער קנעכטשאפט אין מצרים, פיהרען דיך, ווי א שעפסעלע אין דער יודישער קנעכט־שאפט?

צי ווייסטו אז אויב דו וועסט זיך געגען דעם נישט בעווארענען היינט, וועט שוין מארגען זיין צו שפעט?

צי ווייסטו, אז דער האנדעל און אינדוסטריע אין אין 90 פראצענט בעהערשט דורך די יודען?

צי ווייסטו, אז 4 מיליאן פאראזיטען פרעסען אויף דיין לייב?

צי ווייסטו, אז דאס געלד הערשט מיט דער וועלט?

צי ווייסטו, אז מיטן געלד הערשען די יודען?

און צי ווייסטו, אז דאס געלד גיסטו זיי — דורכן קויפען ביי יודען דורך היילען זיך ביי א יודישען דאקטאר, דורך בעראטען זיך מיט א יו־דישען אדוואקאט, דורך בענוצען זיך מיט יודישע פערמיטלערשאפט א. אז. וו.

אויב דו ווייסט עס נישט, טא פון היינט אן זאלסטו עס געדענקען.

אויב דו ווייסט עס אלץ, און דו שטיצט זיי דאך אונטער, טא זאל דיר גאט מוחל זיין, ווייל דו פעראורטיילסט זיך גופא און אונז אויף הונ־גער און עלענד אין אונזער אייגענעם לאנד.

אויב דו שטרעבסט צו דער ענטיודישונג פון פוילען, טא פערשרייב זיך, אלס א מיטגליד אין פ. פ. נ. ס.

פוילישע פארטיי

פון נאציאנאל ־ סאציאליסטען

הויפט־קאמענדע אין לאדז

דאס מנובל'דיגע בלעטעל איז אפגעדרוקט אין דער דרוקעריי פון וו. באלצערזשאק, לאדז, גדאנ־סקא 101.

נישט־וואהר: ס'איז א זעהר בע'טמ'ט פלוג־בלעטעל, וואס פון איהם וועט אוודאי צום מעהרס־טען הנאה האבען דער טייל יודען אויף דער נאוואַ־מיעסקא גאס, וועלכער פערנעמט זיך אזוי געשמאק און מיט דער נידערטרעכטיגסטער אונפערשעמט־קייט און עהרענלאזיגקייט — מיט'ן קויפען און פערקויפען דייטשע גאלאנטעריע ־ ארטיקלען.

ווייזט טאקע אויס, אז וואס מ'זאגט אויף אונז און וואס פאר א חרפות און בושות מען טוט אונז אן, איז נאך אלץ ווייניג, ווארום דאס רעשטעל פאלקס־אפפאל און די פערדעטער ־ אויסוואורפען בשר'ן אלע מעשים תעתועים, וואס ווערען לגבי יו־דען אנגעווענדעט.

* * *

אויב דאס איז נאך ווייניג, האבען מיר שוין גע־האט מיטגעטיילט, אז אין דער לאדזער סטאראסטווע איז אנגעקומען א ביטע וועגען לעגאליזירען די אפ־טיילונג פון א נייער פארטיי, וועלכע רופט זיך „פוי־לישער פאשיסטישער פראנט". מיר האבען געהאט די געלעגענהייט אדורכצוקוקען דעם פראגראם פון דער דאזיגער נייער פארטיי, דאסווארט יוד איז קיין איינמאל נישט דערמאנט, נאר צווישען דעם מבול פון וואהנזיניגע פאראגראפען געפינט זיך אויך איינער, וואס איז שוין כולל אלץ, אין דעם דאזיגען פאראגראף ווערט געזאגט, אז פוילישע בירגער קע־נען נאר זיין קריסטען ־ אריער.

די נייע פארטיי וועט טראגען העמדלעך און היט־לעך פון קירשען־קאליר.

דער פארזיצער פון דער ארגאניזאציע אין לאדז איז א געוויסער אנטאני גאיעווסקי פון קאוועגסקא 10.

יודישע נדבנים פאדערען ערקלערונגען פון „אימקא"

מכה דעם אריער־פאראגראף, וועלכער איז דארט איינגעפיהרט געווארן

מיר האבען זיך שוין באריכה אפגעשטעלט אויף דער ערקלעהרונג, וועלכע די „אימקא"־פאר־שטעהער האבען אפגעגעבען, אז יודען, וועלכע נישט טארען אריינקומען אין נייעם פרעכטיגען בנין פון „אימקא" און קענען געניסען פון די ספארט־איינריכטונגען, מיר האבען דעמאלט אויך אנגעוויזען, אז „אימקא" האט בעקומען געלד אויף דעם בוי נישט נאר פון דער שטאט־פערוואלטונג און פון אנדערע אינסטיטוציעס, וואו ס'שטעקט אויך יודיש געלד, נאר דירעקט פון יודישע פאבריקאנ־טען און סוחרים, די סומען פון יודען נדבנים דער־גרייכען איך די שווערע צעהנדליגער טויזענדער זלאטעס.

אונזער ידיעה וועגען דעם אריער־פאראגראף אין „אימקא" האט געמאכט א געוואלדיגען רושם אין דער יודישער געזעלשאפט בעזונדער'ס טאקע ביי די יודען וועלכע האבען געגעבען געלד אויף דעם בוי און איצט שליסט מען פאר זיי און פאר זייערע קינדער די טיר'ען פון דעם בנין, וועלכען זיי האבען געהאלפען מיטבויען.

איינער פון די גרעסערע נדבנים, די פירמע ג. פריידענבערג, וועלכע האט געגעבען אויף דעם צוועק א גרעסערע סומע, האט זיך געווענדעט דורך אנאנגעזעהענעם היגען אדוואקאט צו דער פערוואלטונג פון „אימקא" וועגען אויפקלעהרונגען וועגען דעם ענין מיטן אריער־פאראגראף, די פירמע מאטיווירט איהר יוענד'נג דערמיט וואס ביים געבען א גרויסע נדבה האט די פירמע געמאכט א בעווארעניש, אז די ספארט־איינריכטונגען זא־לען זיין צוגענגליך פאר אלע אהן אונטערשיד פון רעליגיע און נאציאנאליטעט.

דער אדוואקאט האט געגעבען דער פערוואל־טונג פון „אימקא" 3 טעג צייט אויף ענטפער.

ווי מיר דערוויסען זיך אויך האט אן'אנדער גרופע יודישע נדבנים אויך בדעה זיך צו ווענדען וועגען אויפקלעהרונגען צו „אימקא", צו דעם צוועק איז שוין אפילו פארגעקומען אן'ענגערע בעראטונג, אויב דער ענטפער וועט זיין א נישט־בעפרידיגענדער, ווילען די יודישע נדבנים ציהען דערפון וויטערדיגע קאנסעקווענצען.

וויכטיגע ענדערונגען ווערען צוגעגרייט

אין דער לאדזער שטאט־פערוואלטונג

ווי מיר דערוויסען זיך, זאלען שוין אין די נאהענטסטע טעג פארקומען גרויסע ענדערונגען אין דער לאדזער שטאט־פערוואלטונג. די גרעסטע איבעראשונג איז די, אז דער צייטווייליגער שטאט־פרעזידענט אינזש. גלאזעק זאל פערלאזען זיין אמט, ווייל ער געהט איבער אויף גאר א הויכען מלוכה־פאסטען, זיין ארט אלס פרעזידענט אין לאדז זאל פערנעהמען דער געוו. דעפוטאט פאנ טשעק, גלייכצייטיג מיט דער דאזיגער ענדערונג, וועלכע זאל שוין פארקומען היינטיגען דאנערשטאג אדער פרייטאג זאלען באלד נאמינירט ווערען די וויצע־פרעזידענטען פאר לאדז און דער ביירא פון 24 פערזאן.

די דאזיגע ידיעה גיבען מיר איבער פון א זער בע־גלויבענסווערטע קוועלע און די דאזיגע קלאנגען ווערען שטארק קאמענטירט אין די לאדזער גע־זעלשאפטליכע קרייזען.

גרויסער פראצעס פון אפעריסט קיפיאני

וועלכער האט דיסקאנטירט געפעלשטע קאסע־קוויטונגען פון 31 פיעכאטע־פולק

(א) אויף דער נעכטיגער געריכטס זיצונג אין פרא־צעס פון דעם געוועז. פארוטשניק קיפיאני (א גרוזי־נער) זענען אויסגעהארכט געווארן פאלגענדע ווי־טערדיגע עדות:

דער אנגעשטעלטער פון דעם בעקאנטען באנקהויז „הירשבערג" (פעטריקאווער 24), וועלכער האט דער־קלערט באריכות ווי אזוי ער איז דערגאנגען, אז זיין קוויטונג וואס ער האט בעקומען איז א פאלשע.

דער צווייטער עדות פארוטשניק ביכאילא (אנ־אויסצאהלער פון 31טען פולק) האט דערקלערט אז קיין שום בשותפות' געשעפטען מיט קיפיאנין האט ער נישט געהאט און דאס וואס קיפיאני ווארפט אר־רויף די שולד אויף איהם דאס יענער זאל איהם כלו־מרשט האבען צוגעהאלפען איז עס נאר א נקמה אקט דערפאר, וואס ער האט וועגען דעם געמאלדען אין דער מיליטער פראקוראטור.

אויף דער פראגע פון פארזיצער, דערקלערט דער פאר. ביכאילא, אז סיי דאס פאפיר, סיי דער דרוק, שטעמפעל און אונטערשריפטען זענען נעפעלשטע

וויטער ווערט פערהערט דער קאנצעלאריע שעף, שיערזשאנט קאראלום וועלכער דערצעהלט בפרטיות ווי אזוי קיפיאני האט איהם געוואלט בעאיינפלוסען, בכדי ארויסצובעקומען דעם פאלשען קוויט פון דעם 1טען פינאנץ אמט, און ווי אזוי ער האט וועגען דער מאלווערזאציע געמאלדען דעם פארוטשניק בי־כאילא.

דער עדות שטשעפאן בריל דערציילט, אז אין 1927 האט ער צוזאמען געדינט מיטן פארוטשניק קיפיאני וועלכער איז אגב געוועזן זיין אנפיהרער, טראץ דעם וואס בריל איז נישט מעהר געוועזן, ווי אנ'אונטעראפיציר האט ער מיט קיפיאנין זעהר גוט געלעבט און אפט ביי איהם גענומען גמילת־חסדימלעך. שפעטער זייענדיג שוין אין ציוויל, האט ער געבעטען קיפיאנין אז ער זאל איהם רעקאמענ־דירען די פאכט ביים איבערנעהמען דאס אפיצירישע קאסינא. ווען זיין בקשה וועגען דעם איז אפגעזאגט געווארען האט ער זיך געווענדעט צו קיפיאנין וועל־כער האט איהם געפרעגט וויפיל ער פערמאגט במזו־מנים. ווען בריל האט איהם געענטפערט דאס ער פער מאגט 6000 זלאטעס, האט ער איהם געהייסען „פיי־פען" אויף דעם קאסינא, ווייל ער האט פאר איהם א בעסער געשעפטעל, דהיינו — צו דיסקאנטירען צור־שטעלונגס קוויטונגען פאר דער ארמעי אויף חשבו־נות פאר סלאנינע און שמאלץ, וואס זיין, קיפיאנים שווער פאלאנסקי, ליווערט פארן מיליטער, אזוי ארום איז געשעהען וואס ער איז געווארען קיפיאנים דיס־קאנטער.

עס איז פערהערט געווארען אלס עדות דער רב ר' יאסעלע פיינער, וועלכער האט אדורכגעפיהרט א בוררות צווישען דער משפחה פון פערשטארבענעם קארפ און קיפיאנין.

קארפס טעכטער האבען געהאט אין זייער בעזיץ קאסע קוויטען אויף 70 טויזענד זלאטעס און האבען געפאדערט אז קיפיאני זאל זיי אויסצאהלען די פולע סומע. קיפיאני האט ערקלערט, דאס בכדי צוצוגעבען חשק דעם געשטארבענעם קארפ אויף צו דיסקאנטי־רען גרעסערע סומען האט ער איהם געגעבען א גרע־סערע צאהל קאסע קוויטונגען, אלס אוואנס פאר צו־קונפטיגע רווחים, וועלכע זענען נישט געוועזן. לסוף האט ער מסכים געווען צו בעצאהלען 15 טויזענד זל. און דערביי ערקלערט אז די קוויטעס זענען געוועזן פאלשע, קארפס טעכטער האבען אבער דאס נישט גע־גלויבט, האבענדיג א פערדאכט אז קיפיאני וויל בזה האופן אויסנארען פון זיי דאס געלד.

קיפיאני האט אויסגעצאהלט 5.000 זלאטעס פאר'ן בוררות און 3.000 דערנאך.

הרב פיינער האט וויטער דערקלערט, אז איבער־קוקענדיג די קאסע ־ קוויטונגען, האבען זיי איהם זיך אויסגעוויזען צו זיין פערדעכטיג, ווייל די צוויי אונ־טערשריפטען, וואס האבען אויף זיי פיגורירט זע־נען געמאכט געווארען מיט איין־און־דערזעלבער האנד. דערנאך זענען צו איהם געקומען פרידמאן און גליקסמאן, וועלכע האבען ביים דיסקאנטירען בעקומען ווייניגער, ווי עס האט זיי געקומט.

עס ווערען פערהערט די שוועסטער טויבע און שרה קארפ, וועלכע האבען זייערע קוויטונגען בע־קומען בירושה. עס ווערען זיי געשטעלט פראגען, ווייל קיפיאני האט דערקלערט, אז ער האט בעקו־מען פון קארפ'ן בסך הכל 7.500 זלאטעס, און קווי־טען האט ער איהם געגעבען אויף.... 70.000.

לויט דער רייה ווערט פערהערט דער עדות לעאָ־פאלד קלינגער, וועלכער קלערט אויף, אז אין נא־וועמבער 1933 האט זיך צו איהם געווענדעט יאקוב מענדזשיצקי (דער זשאנדצע פון קיפיאני'ס הויז אויף דער מאסארסקא גאס) און אנגעבאטען איהם א קאסע־קוויט פון 31 פיעכאטע־פולק אויף צוגעשטעל־טער סלאנינע.

כדי צו איבערצייגען זיך, אז דער קוויט איז א ריכטיגער, איז קלינגער אוועק מיט מענדזשיצקי'ן אין פולק, וואו עס האט זיי אויפגענומען אנ'אפיציר — ווי שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען איז עס גע־ווען קיפיאני — און איהם דערקלערט, אז ער מעג די קוויטען קויפען. שפעטער האט קלינגער געקויפט נאך קוויטונגען. ובפרט דערפאר, ווייל ס'האט זיך דערביי גוט געלאזט פערדינען...

קלינגער דערצעהלט נאך א רייה פרטים פון קי־פיאני'ס שפעטערדיגע קאמבינאציעס. און עס ווע־רען פערהערט יאקוב מענדזשיצקי,) און דערנאך וואצלאוו גאלדבערג, דער דירעקטאר פון „גראנד"־קינא, וועלכער גיט איבער, אז ער האט מיט קיפיא־ני'ן געדינט אין איין פולק, אז ער האט פערמיטעלט ביים דיסקאנטירען די קוויטונגען, אויף דער פער־מיטלערשאפט פערדינט 1.400 זלאטעס, הגם ער האט אין געשעפט גארנישט אריינגעלעגט. דערנאך האט ער גענומען 5000 זלאטעס מעקעל־געלד, בעת קיפ־יאני'ן האט געקויפט דאס הויז אויף מאסארסקא גאס

נאכ'ן פערהערען דעם עדות בנציון מיאדאוניק (אנגעשטעלטער פון דער באנק „ברידער טויב") זענען די געריכטס ־ פערהאנדלונגען איבערגעריסען געווארען ביז היינט.

—=—

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1917

מארגען דעם 26 סעפט. דארפען זיך שטעלען די וועלכע זענען געבוירען געווארען אין יאהר 1917, וואוינען אין 5־טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען־נעמען אויף די אותיות

O, P, R,

און פון 14 קאמיסאריאט

A, B, C, D, E, F, G

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

(א) שבת דעם 29 ד. ח. 8 אינדערפריה הויבט אן צו אמטירען אין לאקאל אויף פעטריקאווער 165 א צוגאב פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען אלע יונגעלייט פונם יאהרגאנג 1914 און עלטער וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו א מיליטער־איבערזיכט הא־בען נישט רעגולירט זייער מיליטער פליכט, וואוינען אויפן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

בעשטראפט ארבייטס־געבער

(א) פאר'ן עובר זיין אויפן ארבייטס געזעץ זע־נען נעכטען בעשטראפט געווארען דורכן שטראף־דע־פעראט ביים ארבייטס ־ אינספעקטאראט: די אינהא־בער פון דער טריקאטאזש פאבריק אויף לימאנאוו־סקיעגא 41, ווערדיגער און הימעלפארב — ביידע צו א חודש אומבעדינגטען ארעסט און צו בעצאה־לען 1000 זלאטעם שטראף.

נאך 8 פאבריקאנטען זענען בעשטראפט געווא־רען מיט בעצאהלען צו 50 זלאטעס.

אומגליקספאל מיט א קינד

(א) שפילענדיג זיך מיט זיינע חברים יונגלעך איז ארונטערגעפאלען פון א רושטאוואניע דער 7־יאהריגער העניק ראגאווסקי (מאיאווא 27). און זיך צובראכען ביידע הענט און עטליכע ריפען.

ס'אומגליקליכע קינד האט מען אפגעפיהרט אין אננא־מאריא שפיטאל.

ארונטערגעפאלען פון טראמוואי און שווער צושעדיגט געווארן

(א) אויף ראג זגערזשער און פלאץ קאשטשעלני איז ארונטערשפרינגענדיג פון טראמוואי געפאלען אויפן ברוק די 55־יעהריגע מרים פייערסקינד (פון פאמארסקא 53).

זי האט זיך דערביי צובראכען א פוס און צושע־דיגט זיך אויפן גאנצען קערפער.

פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין ראדאגא־שטשער שפיטאל.

איינע פון די „ווילדע מציאות"

(א) עס איז שוין מיאו און נמאס וועגען די זא־כען צו שרייבען און צו ווארענען...

אט האט שוין נעכטען ווידער א געוויסע חיה־לאה הימאן (פון פאדזשעטשנא 12) געקויפט אויף דער נאוואמיעיסקא גאס ביי אומבעקאנטע 2 פער־שוין בריליאנטענע אויערינגלעך פאר 130 זלאטעס, און אז זי האט שפעטער זיי געוויזען א מבין האט זיך ארויסגעוויזען אז ווערט זענען זיי נישט מעהר ווי א זלאטע מיט 30 גראשען, אדער ווייניגער...

די „מציאות־קויפערין" האט וועגען דעם ענין געמאלדען אין דער פאליציי.

פון „וויזא"

די ספארט סעקציע ביי דער „וויזא" האט אנגע־הויבען די געזונדהייטס גימנאסטיק קורסען אונטער דער ליטונג פון ה' א. סעגאל.

איינשרייבונגען און אינפארמאציעס — יעדען זונטאג און שבת 9 אין אווענד, אין פרויען גימנא־זיום אויף פיראמאוויטשא 6.

Doktór

Z. Henrykowski

ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע

9 טראוגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

וואָס יעדער שטייער־צאָהלער דאַרף וויסען

די נייע פּראָצעדור, ביים אָפּנעבען רעקורסען איבער'ן הכנסה־שטייער

— .2 —

ביים בעטראַכטען די רעקורסען, נאָך איידער זיי ווערען אָפּגעשיקט אין דער פינאַנץ־קאַמער, פאָדערען די פינאַנץ־אַמטען אויף דעם צאָהלער, אויפ'ן סמך פון אַרט. 114, פאַראַגראַף 2 פון דער שטייער־אָרדינאַציע, אַז ער זאָל צושטעלען די בעווייזען, וועלכע ער האָט אָנגעוויזען אין רעקורס. דאָ דאַרף מען אונטערשטרייכען, אַז דאָס נישט צושטעלען די בעווייזען צום פערלאַנגטען טערמין, איז גורם צו קאַטאַסטראָפאַלע פאָלגען, ווייל דורכ'ן נישט צושטעלען די בעווייזען פערלירט דער צאָהלער דאָס רעכט די דאָזיגע בכלל צוצושטעלען און קען זיך שפּעטער, בעת דער פערטיידיגונג פון זיין ענין אין דער פינאַנץ־קאַמער אויף זיי נישט פּער־רופען. אין דעם פאַל שאַפט זיך די זעלבע לאַגע, וועלכע האָט אין דער אַלטער שטייער־פּראָצעדור געהייסען „זאַאָטשנאַשטש".

אויב איינער גיט אָפּ אַ רעקורס, ליגט עס אין זיין אינטערעס דעם רעקורס צו פערטיידיגען צי פּערזענליך צי דורך אַן אַדוואָקאַט פאַר דער „אַדוואָלאַוואָטשע" קאָמיסיע ביי דער פינאַנץ־קאַמער, אָבער דאָ האָט די נייע שטייער־אָרדינאַציע געשאַפען אַ שפּאָגעל נייעם פּראָצעדור־פאָרשריפט, וועלכער איז עלול, אַז די פערטיידיגונג זאָל נישט קענען צושטאַנד קומען און דאָס גאַנצע איינפאַך צוליב דעם, וואָס נישט יעדער קען אָט די דאָזיגע פּראָצעדור־פאָרשריפטען און קען זיי ממילא נישט אָפּהיטען און פאַר נישט אָפּהיטען די פּראָצעדור־פאָרשריפטען פערלירט מען דאָס רעכט צו דער רעקורס־פערטיידיגונג. איך מיין דאָס די פאָרשריפט פון אַרט. 115 פון דער שטייער־אָרדינאַציע, וועלכער זאָגט, אַז אויב אַ צאָהלער דריקט אויס זיין וואונש צו געבען מונדליכע ערקלערונגען פאַר דער קאָמיסיע „אַדוואַלאַוואָטשע", דאַרף מען איהם צו וויסען געבען וועגען טערמין, ווען די קאָמיסיע וועט אָפּהאַלטען איהר זיצונג, אָבער דאָס נאָר אין דעם פאַל, ווען דער פּעטענט וועט ביים בעלעגען דעם רעקורס בעצאָהלען אַ האַלבען פּראָצענט פון דער קוועסטיאָנירטער שטייער סומע. אַ מינימום פון דער איינצאָהלונג איז 2 זלאָטעס, דער מאַקסימום — 50 זלאָטעס. די איינצאָהלונג איז אַזאַ אַרט קויציע, וועלכע איז אָנגענומען אין דער התנהגות פון די העכסטע גע־ריכטען און אויב ווערט דער רעקורס אַנערקענט, בעקומט דער פּעטענט די קויציע צוריקגעצאָהלט. דער פּאַראַגראַף 387 פון דער שטייער־אינסטרוקציע גייט נאָך ווייטער און פערלאַנגט, אַז דער פאַקט פון דער איינצאָהלונג פון דער קויציע זאָל ווער'ען נאָטירט דורכן פינאַנץ־אַמט אויף דעם רעקורס, אין דער פּראַקטיק מאַכט מען דאָס אויף דעם אופן, אַז נאָכדעם, ווי דער פּעטענט האָט אין דער קאַסע איינגעצאָהלט די קויציע, בעווייזט ער די קוויטונג אין דעם ענטשפּרעכענדיגען רעפעראַט, וואו עס ווערט געמאַכט אַן ענטשפּרעכענדיגע נאָטיץ אויף דעם רעקורס.

אויב אָבער דאָס אַלעס ווערט נישט געטון, ד. ה. אויב ווערט נישט איינגעצאָהלט אַ האַלב

פון אדוו. ע. שעסקין

פּראָצענט פון דער קוועסטיאָנירטער שטייער־סומע און אויב אַפילו די סומע ווערט יאָ איינגעצאָהלט, נאָר די איינצאָהלונג ווערט נישט נאָטירט אויף דעם רעקורס — ווערט דאַן דער פּעטענט נישט אַרויסגערופען צו דער זיצונג פון דער רעקורס־קאָמיסיע ביי דער פינאַנץ־קאַמער און זיין רעקורס ווערט בעטראַכט צוזאַמען מיט הונדערטער אַנדערע רעקורסען אָהן דער בעטייליגונג פון בעל־דבר.

דער דאָזיגער פאָרשריפט איז בעשאַפען געוואָרען צו דעם צוועק, אַז די רעקורס־קאָמיסיע זאָל זיך „אָפּטשעפּען" פון די צאָהלערס און זייערע אַדוואָקאַטען און ער דערגרייכט אויסגעצייכנט דעם ציל זיינעם, ווייל, על פּי רוב, קענען די צאָהלערס נישט דעם דאָזיגען פאָרשריפט, בעלייגען זיי רע־קורסען און בעטען אַז מען זאָל זיי אַרויסרופען צו די זיצונגען פון דער רעקורס־קאָמיסיע, אָבער זיי צאָהלען נישט איין די פערלאַנגטע קויציעס און זיי ווערען דאַדורך נישט אַרויסגערופען, די רעקורס־קאָמיסיעס זענען אַזוי פערוואַרפען מיט אַרבייט, אַז זיי וועלען בעסער בעטראַכטען די ענינים אָהן דער בעטייליגונג פון די פּראָאינטערעסירטע צדדים, ווייל אָהן זיי, גייט עס שנעלער, לייכטער, דער אַדוואָקאַט פערנעהמט זיי נישט קיין צייט מיט זיינע פּערשי־דענע רעכטס־קאָמבינאַציעס, עס קעמפט נישט קיי־נער מיט די פאָרשלאַגען פון דעם פינאַנץ־אַמט, עס פערלאַנגט נישט קיינער, אַז דער ענין זאָל דער־גענצט ווערען מיט דער אויספאָרשונג פון נייע אומ־שטענדען א. אַז. וו., א. אַז. וו. אָהן די צדדים, אָהן זייערע אַדוואָקאַטען איז דאָס לעבען שעהנער ליבער און אַנגענעהמער — מען קען מיט איין מאָל בעטראַכטען צעהנדליגער, אַפילו הונדערטער רעקורסען, ווייל די פאָרשלאַגען פון די פינאַנץ־אַמטען פערלייכטערען אויסגעצייכנט די אַרבייטען זייערע; עס איז גענוג נאָר נאָכצוזאָגען „אָמן" אויף דעם, וואָס די אויסמעסטונגס־מאַכט האָט געטון און אַלעס וועט זיין אין דער בעסטער אָרדנונג...

דער צאָהלער אָבער, וועלכער פיהלט זיך בע־עולה'ט, דער צאָהלער וועלכער צאָהלט שטייערען איבער זיין יכולת, — דער צאָהלער קען נישט בע־גליקט ווערען מיט אַזאַ מין „שנעל־געריכטס" פּראָ־צעדור; אין זיין אינטערעס ליגט אַז אויף דער זיצונג פון רעקורס־קאָמיסיע, זאָל זיין ענין פּער־טיידיגט ווערען און אַז אין דער פערטיידיגונג פון זיינע לעבענס־אינטערעסען זאָל אַ לעבעדיג וואָרט געזאָגט ווערען, עס איז זיין רעכט צו בעקומען אַ גערעכטע אויסמעסטונג! ווער—ווער, נאָר מיר, אַדוואָקאַטען, וועלכע פערטיידיגען אַזעלכע ענינים וויסען צום בעסטען, וואָס עס טוט זיך אָפּ אין הארץ פון אַזאַ צאָהלער פון דעם קלענערען, אָדער גרעסערען שטעטעל, וויפיל שלאָפלאָזע נעכט ער פערברענגט, פאַר'ן בעקומען דעם „אורטייל" פון דער רעקורס־קאָמיסיע ביי דער פינאַנץ־קאַמער, דעם „אורטייל", וועלכער איז פאַר זיי אַ לעבענס, אָדער טויט־אורטייל, נאָר מיר וויסען מיט וואָ־סערען אומגעדולד עס ווערט דער־וואַרט אָט דער פּסק־דין, וואָס וועט אָנקומען פון דער גרויסער שטאָט לאָדז, וואו עס געפינט זיך די פינאַנץ־קאַמער — פאַר דעם צאָהלער איז דאָס צונעהמען די רעכט פון זיין פערטיידיגונג, גלייך, ווי מען וואָלט ביי אַנאָנגעקלאָגטען וועגען אַ ש'ווערען פערברעכען, צוגענומען דאָס רעכט זיך צו פערטיידיגען. און יעדער איינער, וואָס גיט אָפּ אַ רעקורס דאַרף דע־ריבער געדענקען דעם פאָרשריפט פון אַרטיקעל 115 פון דער שטייער־אָרדינאַציע און זיך גענוי צו איהם צופּאַסען.

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

דאָס ריכטיגע ווייב

מאַן: מיך שילסטו און די ליכט בענשסטו?
ווייב: ווען דו וועסט ברענען ווי די ליכט, וועל איך דיך אויך בענשען.

אַ נאַר איז אַ צער. נישט אומזיסט איז דאָ אַזוי פיל צער אויף דער וועלט.

* * *

אַ פרוי איז ווי אַ בוך — ערשט נאָכדעם ווי מען לייענט איבער איין בוך ווילט זיך לייענען אַ צווייטען...

* * *

צווישען מענש און חיה —
אַ סך פאַראַלעלען;
אָבער בלויז מענשען
קאָנען זיך פערשטעלען...

* * *

מיט שנאה און מיט האַס
קאָן מען נישט היילען קיין חולאת.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ־טייקען: פּאָטאַש, (פּלאַץ קאָשטשעלני 10), א. כאַ־רעמזאַ, (פּאָמאָרסקאַ 12), ע. מילער, (פּעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין, (פּעטריקאָווער 225), ז. נאָטשינ־סקי, (פּשעיאַזד 59), ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצ־קאַ 56).

אַריינגעפאַלען אין קלאָזעט

(א) אויף דאָלנאַ 35 איז אַריינגעפאַלען אין הויף קלאָזעט די 60־יאָהריגע ווראָניקאַ רורניצקאַ. מיט גרויס מיה איז געלונגען די אַלטיטשקע פון דאָרט אַרויסצושלעפּען.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף. פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג ווער עס איז שולדיג אין דעם פאַרפאַל.

דייטשע גאַלאַנטעריע סחורה
פערפלייצט דעם גאַנצען פּוילישען מאַרק

(אג) ווי בעקאַנט האָט זיך די לעצטע וואָכען זעהר פערשטאַרקט דער עקספּאָרט פון דייטשע גאַלאַנ־טעריע סחורות אויפן פּוילישען מאַרק. הויפּטזעכליך פון ניי־גאַרן און פון גאַרן אויף האַנד אַרבייט פון דער דייטשער פירמע שירער. די דאָזיגע ידיעה האָט אַרויסגערופען אַ לעבהאַפטע בעוועגונג אין די קריי־זען פון הורטאָווניקעס און דעטאַליסטען. ווי אויך אין די קרייזען פון די פּוילישע פּראָדוצענטען פון די דאָזיגע אַרטיקלען. וואָס זענען אויסגעשטעלט אויף גרויסע היזקות צוליבן דאָזיגען עקספּאָרט.

איצט דערוויסט מען זיך וועגען אַ נייעם עטאַפּ פון דער אויסשפּרייטונג פון דייטשען גאַלאַנטעריע עקספּ־פּאָרט אויפן פּוילישען מאַרק, עס האַנדעלט זיך נעמ־ליך אין דעם אַז די פירמע שירער האָט שוין אויך עראָבערט דעם וואַרשאָווער מאַרק. עס דאַרף נאָך צו־געגעבען ווערען אַז די צענטראַל־אַגענטור פון דער פירמע שירער געפינט זיך אין וואַרשע.

די עקספּאַנסיע פון דער דייטשער גאַלאַנטעריע־סחורה אין וואַרשאַ איז געגאַנגען אויף אַ אַנדערען וועג ווי אין לאָדז. אין לאָדז איז דער פירמע שירער געלונגען אַנצוקניפּען אַ ענגערען קאָנטאַקט מיט די הורטאָווניקעס וואָס האָבען אָרגאַניזירט דעם פער־קויף פון דאָזיגען אַרטיקעל און ערשט שפּעטער האָט די פירמע אָנגעהויבען צו פערקויפען די אַרטיקלען דירעקט צו די דעטאַליסטען, דערביי האָט זי אין די קרייזען פון די דעטאַליסטען אָנגעטראָפען אויף געוויי־סע שוועריגקייטען. אין וואַרשאַ איז די עקספּאַנסיע געגאַנגען אין אַ פערקערהטער ריכטונג, אַ געוויסע שטערונג צו דער עראָבערונג פון וואַרשאָווער מאַרק האָבען געשטעלט די הורטאָווניקעס, אין איצטיגען מאָמענט שטעהען אין קאָנטאַקט מיט דער דייטשער פירמע נאָר דריי וואַרשאָווער הורטאָווניקעס. דאַגע־גען דאָס רוב דעטאַליסטען האָבען איינגעקויפט גרע־סערע פּאַרטיעס דייטשע סחורות. עס דאַרף בעטאָנט ווערען אז מיטן עראָבערען די צוויי גאַלאַנטעריע־הויפּט־מערק לאָדז און וואַרשע, בעדייט די פּאַקטישע עראָבערונג פון גאַנצען פּוילישען מאַרק.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע
פון 630.— זל. אָן
אָרגאַניזירס
„אַרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33

ר. איזראַעל

משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

125)

— איז ער דאָך אַ זעהר איידעלער מענש, האָט סאַבאַ געזאָגט, נישטאָ וואָס צו רעדען.

איך האָב זיך זעהר פיל בעמיהט, האָט די ליידי זיך שיער נישט פונאַנדערגעוויינט, אַז איהר זאָלט נישט דאַרפען פון דאַנען אַוועקפאָהרען, אָבער דאָס האָט זיך מיר נישט איינגעגעבען, איך ענטשולדיג זיך זעהר שטאַרק פאַר אייך. דערפאַר אָבער האָט מיר מיין פאָטער צוגעזאָגט, אַז דער חוצפּהדיגער סטעפאַן קאַרטשינסקי וועט אויך בע־קומען זיין פערדינטע שטראָף.

סאַבאַ האָט בעוואונדערט די נאַאיוויטעט פון דער ליידי דאָס דאָזיגע 18־יעהריגע מיידעל האָט געטראַכט און געהאַנדעלט ווי אַ קליין קינד.

— איך האָב אייך שוין געזאָגט ליידי, אַז קיין גרויס בייז איז דאָ נישט געשעהען, סיי־ווי סיי האָבען מיר געוואָלט וואָס שנעלער פון דאַנען אַוועקפאָהרען, ס'געהט איצט אויך נישט דעריך, אַז דער דאָזיגער בייזוויליגער פערשוין זאָל בע־שטראָפט ווערען, מיר וועלען גאָרנישט האָבען דערפון און ער וועט נישט בעסער ווערען, איין גוטע זאַך האָט אָבער פאַסירט אין דער גאַנצער געשיכטע,, דאָס איז וואָס מיר האָבען בעקומען וועגען אייך, ליידי לענדסבורי, אַ גאַנץ אַנדערע מיינונג. איך מוז אייך זאָגען דעם אמת, אַז דע־מאָלס ווען איהר זענט אַזוי בייז אַרויסגעלאָפען פון דעם צימער און אונז געדראָהט מיט קאָנסעקווענצען, האָב איך געהאַט וועגען אייך אַ מיינונג ווי וועגען אַ נאַריש, קאַפּריזנע מיידעל, איצט אָבער האָט דער צופאַל געוואָלט, אַז מיר זאָלען זיך איבער־צייגען, אַז עס איז נישט אַזוי, און דאָס פרעהט מיך פערזענליך זעהר שטאַרק.

— איהר מוזט זיין זעהר אומגליקליך, האָט די ליידי געזאָגט צו אידאַ'ן.

— פאַרוואָס? האָט אידאַ געזאָגט,

— נאָכדעם ווי איהר האָט אַזויפיל איבער־געלעבט?

— דאָס האַרטעוועט דעם מענשען, איבער־לעבונגען מאַכען דעם מענש זעלבסטשטענדיג און דויערהאַפט, איצט בין איך בכלל נישט אומגליק ליך, נאָר פערקעהרט, איך בין גליקליך.

— איז עס אמת, האָט די ליידי נישט דרייסט געפרעגט, וואָס סטעפאַן האָט מיר געזאָגט, אַז איהר זענט נישט מעהר קיין יוד, אַז איהר האָט געביטען דאָס גלויבען.

— סאיז אמת, האָט אידאַ אויפריכטיג גע־ענטפערט, אויף אַזויפיל אויף וויפיל איך האָב אַרורכגעפיהרט די פאָרמאַליטעטען פון אַוועקגעהען פון יודענטום.

— און איך אויך, האָט סאַבאַ צוגעגעבען.

— אָבער פאַקטיש בין איך ווייטער אַ יוד, האָט אידאַ ווייטער געזאָגט, ביי מיר האָט זיך אין דער הינזיכט גאָרנישט געענדערט.

— און ביי מיר דאָסזעלבע, האָט סאַבאַ צו־געגעבען.

— ס'וועט נישט לאַנג דויערען, האָט אידאַ גע זאָגט פערמאַכענדיג די אויגען, און איך וועל אויך אַדורכפיהרען אַלע פאָרמאַליטעטען אויף צוריק־צוקעהרען צום יודענטום, דעמאָלס וועל איך שוין זיין אינגאַנצען גליקליך.

— און איך אויך, האָט סאַבאַ ווייטער געזאָגט נאָכפאָלגענדיג די רייד פון אידאַן.

די ליידי איז געווען ענטציקט, דאָס ערשטע מאָל אין איהר לעבען האָט זי זיך פלוצלונג גע־פונען אין אַ געזעלשאַפט פול מיט אויפריכטיגקייט, אָהן שטייפקייט און ספּעציעלע שטייפקייט. זי איז ערצויגען געוואָרען ווייט פון פאָלקס־מענשען, ווייט פון די אַלע פּשוט'ע פאָלקס־קינדער, וועלכע מערי האָט נישט איינמאָל מקנא געווען וואָס יענע קענען זיך שפּילען פריי און אונגעשטערט, אויף דער גאַס, און הויף מיט זאַמד מיט אייגענע צונויפגעלאַ־טעטע שפּילצייג און זי מוז שטענדיג זיצען מיט איהר ערציהערין, וועלכע האָט איהר כסדר דער־צעהלט אַזעלכע נודנע זאַכען, וועלכע האָט זי געפיהרט אויפן שפּאַציר', וואו זי האָט קיין קינ־דער נישט געזעהען און נישט געהערט, נאָר שטיי־פע דאַמען, וועלכע האָבען געבלאָזען פון זיך, און אַזוי מאָדנע גערעדט.

און שפּעטער ווען זי איז שוין עלטער געוואָ־רען האָט מען זי אַוועקגעגעבען אין אַ שול, אין וועלכער ס'זענען געווען לויטער אַזעלכע מיידלעך ווי זי אַליין, ש'ווייגענדיגע, אָנגעברויגזטע,, אָהן טעמפּעראַמענט, אָהן אייגענעם ווילען, מיט אַזאַ איבערטריבענעם לעבענס־סדר, נישט איינמאָל האָט מערי אין זיך שטאַרק פּראָטעסטירט געגען דעם דאָזיגען טיורמע־לעבען, זי האָט אָבער נישט גע־האַט די דרייסטקייט דאָס אַרויסצוזאָגען, ווייל דאָס וואָלט געהייסען, אַז זי בונטעוועט זיך, מ'האָט איהר איינגערעדט, אַז זי געהער צו אַ גאַנץ אַנ־דערער קאַטעגאָריע מענשען, נישט צו די מענ־שען, וועלכע זי זעהט אין גאַס, הגם אינערליך האָט זי געוואוסט, אַז ס'איז נישט אַזוי, אַז מענשען פון גאַסען האָבען דיזעלבע חושים, די זעלבע פערלאַנגען און געפיהלען וואָס זי אַליין און איהרע חבר־טעס, און שוין נאָכ'ן פערענדיגען די שול, ווען זי האָט געלערנט אין דער טעכטער־שול וואו מ'האָט איהר פּערנומען די צייט מיט העפטען, נייען און געגעבען איהר צו לייענען ביכער, נודנע ביז צום ברעכען, וועלכע האָבען זי אַבסאָלוט נישט אינטערעסירט, האָט מערי אויף פער־שטאַנען, אַז זי טוט דאָס אַלץ געצוואונגענערהייט, זי האָט זיך נאָר צוגעוואוינט צו דעם אַלעם און גלעבט אַזוי ווי מ'האָט זי געהייסען.

דאָס ערשטע מאָל האָט זי זיך געפיהלט אַבי סעל פרייער און נישט געבונדען ווען זי האָט זיך אויף אַ צופעליגען אופן בעקענט מיט סטעפאַן, זי האָט אָבער באַלד דערפיהלט אַ ביטערע ענטוי־שונג, און איצט ווידער ווען זי איז דאָ געזעסען מיט די צוויי מיידלעך און פריי, אונגעצוואונגען געשמועסט האָט זי זיך דערפיהלט ווי אַן'אַנדערער מענש, אַזוי ווי זיי אַליין, זי האָט געקענט מיט זיי רעדען דאָס וואָס דאָס האַרץ האָט איהר דיקטירט און האָט זיך מיט גאָרנישט און מיט קיינעם נישט געדאַרפט רעכענען.

— איהר וועט ביידע צוריק ווערען, יודען?

— יאָ, האָט סאַבאַ געענטפערט, שמייכלענדיג פון דער ליידיס נאַאיוויטעט.

— איהר טוט גוט אַזוי, האָט די יונגע ליידי בעגייסטערט געזאָגט, איהר טוט זעהר גוט, איך וואָלט קיינמאָל נישט מסכים געווען דערצו, אַז איך זאָל איבערגעהען אין אַנאַנדער גלויבען, הגם איך פערשטעהע זעהר ווייניג וועגען יודישקייט און וועגען יודענטום, איצט וועל איך זיך ערשט אָנ־הויבען צו אינטערעסירען, איצט וועל איך זיך נעהמען צו לערנען יודישע געשיכטע און זיך אָנהויבען צו אינטערעסירען מיט יודישע פּראָב־לעמען, איך האָב דערפיהלט וויאומגליקליך דאָס יודישע פאָלק איז און איך וועל זיך בעמיהען מיט־צוהעלפען אין דעם שווערען קאַמף מיט וואָס איך וועל נאָר קענען, אָבער...

— וואָס אָבער?

— דאָ אין לאָנדאָן, און נאָך מעהר אין דער ספערע, אין וועלכער איך געפין זיך, פיהלט זיך נישט אַזוי שטאַרק דער גערענגעל פון די יודען, איך קען נישט די יודען, איך האָב זיי נישט געזעהען אין די גרויסע מאַסען, מיט זייערע טראַדיציעס, לעבען אין קאַמף, אַפילו נישט אין דעם יודישען קוואַרטאַל אין „אוּאייטשעפּעל" פיהלט זיך דאָס נישט אַזוי שטאַרק, מיין פאָטער האָט מיר געזאָגט, אַז ווען מען וויל בעקענען די יודען, זיי שטודי־רען, בעקענען זיך מיט זייער נויט און עלענד, מיט זייערע שווערע ליידען און פערפאָלגונגען, דאַרף מען פאָהרען קיין פּוילען, איהר שטאַמט דאָך פון דאָרטען, איז עס ווירקליך אַזוי.

— געוויס איז עס אַזוי. אין פּוילען לעבען איבער 3 מיליאָן יודען, אַזויפיל ווייפל ס'פערמאָגען קליינע מלוכות אינגאַנצען אין זייער בעפעלקערונג, געוויס לעבען דאָרט די יודען אין שרעקליכער נויט, געוויס האָבען זיי דאָרט אָפּצושלאָגען שרעק ליכע אַנטיסעמיטישע אָנגריפען, דאָרט איז דער פּלאַץ פון בעקענען און שטודירען די יודען...

— ווייסט איהר וואָס איך וועל אייך זאָגען, איך האָב בעשלאָסען צו פאָהרען קיין פּוילען, איך וועל דאָרט פערברענגען אַ געוויסע צייט און וועל זיכער בעווייזען צו שטודירען דאָס לעבען פון מיין פאָלק, ערשט דאַן ווען איך וועל זיך בע־קענען מיט אונזערע שטרעבונגען און אַפילו מיט אונזער רעליגיע וועל איך קענען אונטערנעהמען שריט, עפּעס פאַר זיי צו טון, איך האָב בעשלאָסען צו געהען אין פאָלק, לעבען צווישען פאָלק און מיטליידען מיט איהם.

— דאָס איז פון אייער זייט אַ זעהר געוואַג־טער שריט, ליידי.

— פאַרוואָס?

— דערפאַר, ווייל איהר לעבט אין רייכטום און אין לוקסוס, איהר האָט נישט קיין שום זאָר־גען, געהען אין פאָלק, געהען צו דעם לייד־ענ־דען יודישען פאָלק, הייסט נעהמען אויף זיך אַ גוואַלדיגע פעראַנטוואָרטליכקייט און קודם כל גרויסע אונאַנגענעהמליכקייטען.

(פאָרטזעצונג קומט)